SIDAAMU DAGOOMU QOQQOWI MOOTIMMA AFFINI GAAZEEXA

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት አፍኒ ጋዜጣ

SIDAAMA NATIONAL REGIONAL STATE AFFINI GAZETA

3ki Diro Kiiro 32

Hawaasa, Maaja 10, 2015 M.D

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Amaalete Mininnii Fulinoho

በሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ምክር ቤት የወጣ

፫ኛ ዓመት ቁጥር ፴፪

ሀዋሳ፣ ሐምሌ ፲ ቀን ፳፻፲፭ ዓ.ም

<u>Amado</u>

Lallawu Kiiro 32/2015

Woyyaawino Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Jeefisiisaano Bissa Uurrisatenna Biilloonyenna Loosu Qeecha Murate Lallawa …… Qoola …

<u>ማውጫ</u>

አዋጅ ቁጥር ፴፪/፳፻፲፭

የተሻሻለው የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት የአስፈጻሚ አካላት ማቋቋሚያ፣ ሥልጣንና ተግባር መወሰኛ አዋጅ …ገጽ ….

Lallawu Kiiro 32/2015

Woyyaawino Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Jeefisiisaano Bissa Uurrisatenna Biilloonyenna Loosu Qeecha Murate Lallawa

Qoqqowu mootimmata keeru, latishshu, farcotenna danchu gashshooti mixo jeefisiissanno jeefisiisaano uurrinshuwa konni albaanni fultino lallawubba garinni uurrite loossanni nooti anfoonnita ikkitanna sa'u yanna giddo noo xaphooma ha'rinshonni borreessantinoti kaajja loossa jawaatte suffanno gedenna laanfetenni leeltino hajubba yanna yannatenni woyyaabbanni hadhanno xaphooma amuraate haruunsa hasiissannota ikkitinohura;

አዋጅ ቁጥር ፴፪/፳፻፲፭

የተሻሻለው የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት የአስፈጻሚ አካላት ማቋቋሚያ፣ ሥልጣንና ተግባር መወሰኛ አዋጅ

የክልሉን መንግሥት የሠላም፣ የልማት፣ የፍትህና የመልካም አስተዳደር ዕቅዶችን የሚያስፈጽሙ አስፈጻሚ አካላት ከዚህ ቀደም በነበሩ አዋጆች ተቋቁመው እየሰሩ እንደሚገኙ የሚታወቅ ሲሆን ባለፉት ጊዜያት ውስጥ በነበረው አጠቃላይ ሂደት የተመዘገቡ ጠንካራ ውጤቶች ተጠናክረው እንዲቀጥሉና በድክመት የተስተዋሉ ጉዳዮች በየወቅቱ እየተስተካከሉ የሚሄዱበትን

Daga mootimmate uytinota xaphooma sokko woyyaawino garinni jeefisate dandiisiisanno garinni mootimmate uurrinshubba tantano gobboomunna qoqqowu deerrinni heedhanno soorro kaima assatenni hasishshu garinni yanna yannatenni woyyeessanna uurrinshubba dagoomaho uytanno owaantubba dhuku fajji bikkinni tuqqinnota, hanqaffannota, waaxotenni loosantannotanna jiro garunni horoonsi’ra hedote worino garinni ikkansa buuxisa hasiissannohura;

Konni kaiminni qoqqowunnita jeefisiisaanno bissa tantano, biilloonyenna loosu qeecha woyyeessanno seera fushsha hasiisinohura;

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Amaale Mini Qoqqowu Bayriidi Seeri Quwa 48 Cinaancho Quwa 3 fidale (a) iima uynoonnisi biilloonyi garinni aaninoha lallawino.

GAFA MITE

Xaphooma Woro

1. **Harancho Umo**

Kuni lallawi **“Woyyawino Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Jeefisiisaano Bissa Uurrisatenna Biilloonyenna Loosu Qeecha Murate Lallawi Kiiro 32/2015 M.D”** yaamame woshshamara dandaanno.

አጠቃላይ ሥርዓት መከተል አስፈላጊ በመሆኑ፣

ሕዝቡ ለመንግሥት የሰጠውን አጠቃላይ ተልዕኮ በተሻለ ሁኔታ ለመፈጸም እንዲቻል የመንግሥት ተቋማት አደረጃጀትን በሀገር አቀፍና በክልል ደረጃ የሚኖሩ ለውጦችን መነሻ በማድረግ እንደ አስፈላጊነቱ በየጊዜው መከለስ እና ተቋማቱ ለሕብረተሰቡ የሚሰጧቸው አገልግሎቶች አቅም በፈቀደ መጠን ተደራሽ፣ አካታች፣ በቅንጅት የሚፈጸሙ እና ሀብትን በአግባቡ መጠቀምን ታሳቢ ያደረጉ መሆናቸውን ማረጋገጥ ስለሚገባ፤

ከዚህም አንጻር የክልሉን አስፈጻሚ አካላትን አደረጃጀት፣ ሥልጣንና ተግባራቸውን የሚያሻሽል የሕግ ማዕቀፍ ማውጣት በማስፈለጉ፣

የሲዳማ ብሔራዊ ክልል ምክር ቤት በክልሉ ሕገ-መንግሥት አንቀጽ ፵፰ ንዑስ አንቀጽ ፫ ፊደል ተራ (ሀ) ላይ በተሰጠው ሥልጣን መሰረት የሚከተለውን አውጇል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

1. **አጭር ርዕስ**

ይህ አዋጅ “የተሻሻለው የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት የአስፈጻሚ አካላት ማቋቋሚያ፣ ሥልጣንና ተግባር መወሰኛ አዋጅ ቁጥር ፴፪/፳፻፲፭ ዓ.ም” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. Tiro

Qaalu horo wole tiro uysiissannota ikka hoogguro konni lallawi giddo:

1. **"Qoqqowo"** yaa Sidaamu Dagoomu Qoqqowooti.
2. **"Qoqqowu Amaale Mine"** yaa Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Amaale Mineeti.
3. **"Jeefisiisaanote Amaale Mine"** yaa konni Lallawira quwa 5(3)nna quwa 9 garinni qoqqowu pirezidantichi hundaano ikkitino jeefisiisaanote bissa miiloomimmatenni amadino amaalete mineeti.
4. **"Gashshootu Amaale Mine"** yaa Qoqqowu giddo tantanantino zoonete, woradu, quchumu gashshootinna olluu deerrinni garisenni tantanantino jeefisiisaanote bissa tantano miila asse amadino amaalete mineeti.
5. **"Gashshootu Taqqa"** yaa hasiishshisi garinni qoqqowoho afantanno zoonete, woradu, quchumu, sinu quchuminna baadiyyetenna quchumu olluubba gashshoote amadannoho.
6. **"Biiro"** yaa hasiishshisi garinni lamenna hakkiinni roortino loosu tantano handaarra noosetenna Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Minira miila ikkitino jeefisiisaancho uurrinshaati.
7. **"Biilloonye"** yaa mitte mootimmate sokkara addi loosu tantanonni, mannu wolqa gashshootinna bobbahishshinni tantanantanno hasiishshu garinni Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Mini miila assinanni jeefisiisaancho uurrinshaati.
8. **"Komishiine woy Ejense"** yaa mitte mootimmate

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

1. **"ክልል"** ማለት የሲዳማ ብሔራዊ ክልል ነው፡፡
2. **"የክልል ምክር ቤት"** ማለት የሲዳማ ብሔራዊ ክልል ምክር ቤት ነው፡፡
3. **"የመስተዳድር ምክር ቤት"** ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 5(3) እና በአንቀጽ 9 መሰረት ለክልሉ ርዕሰ መስተዳድር ተጠሪ የሆኑ አስፈጻሚ አካላትን በአባልነት የያዘ ምክር ቤት ነው፡፡
4. **"አስተዳደር ምክር ቤት"** ማለት በክልሉ ውስጥ በተደራጀ በዞን፣ በወረዳ፣ በከተማ አስተዳደር እና በቀበሌ ደረጃ እንደ አግባብነቱ የተደራጁ የአስፈጻሚ ተቋማት አደረጃጀትን በአባልነት የያዘ ምክር ቤት ነው፡፡
5. **"የአስተዳደር እርከን"** ማለት እንደ አግባብነቱ በክልሉ የሚገኝ የዞን፣ የወረዳ፣ የከተማ፣ የክፍል ከተማ እና የገጠርና የከተማ ቀበሌ አስተዳደርን ያጠቃልላል፡፡
6. **"ቢሮ"** ማለት እንደ አስፈላጊነቱ ሁለት እና ከዚያ በላይ የሆኑ የሥራ አደረጃጀት ዘርፎች ያሉትና የመስተዳድር ምክር ቤት አባል የሆነ አስፈጻሚ ተቋም ነው፡፡
7. **"ባለሥልጣን"** ማለት ለተወሰነ መንግስታዊ ተልዕኮ በተለየ የሥራ አደረጃጀት፣ የሰው ኃይል አስተዳደርና ስምሪት የሚዋቀር እንደ አስፈላጊነቱ የመስተዳድር ምክር ቤት አባል የሚደረግ አስፈጻሚ ተቋም ነው፡፡
8. **"ኮሚሽን ወይም ኤጀንሲ"** ማለት

sokkara tantanantannotenna hasiishshu garinni hundaanchimmase soorrantara dandiitanno jeefisiisaancho uurrinshaati.

9. **“Institiyute”** yaa mitte mootimmate sokkara dagoomu qarra tirate xiinxallo assatenni mootimmate gumulora shiqishshanno mootimmate uurrinshaati.

10. **“Handaara”** yaa mitte jeefisiisaancho uurrinsha giddo mimmito labbanno woy irkisantanno lamenna hakkiinni roortino dayrekitoreetenni tantanantino qara uurrinshate looso waaxxe amaddanno uurrinshate loosu tantanooti.

11. **“Dayrektoreete”** yaa mittu dani timo noonsarenna amadantino loossa hasiisi garinni hanafotenni gumu geeshsha jeefisate uurrinshuwate akatta garinni xiinxallatenni kalaqantanno loosu tantanooti.

12. **“Biirote Sooreessa”** yaa konni lallawi garinni uurrinsoonni Biiro massagate pirezidantichu shiqishonni sommesi Qoqqowu Amaale Mininni kaajjitanno kalaqamu manchooti.

13. **“Qara Dayrektere”** yaa konni lallawi garinni uurrinsoonni biilloonye massagate pirezidantichunni somamannoha ikke biilloonyu goli Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Minira miila ikke uurrannoha ikkiro sommesi Qoqqoqu Amaale Mininni kaajjitanno kalaqamu manchooti.

14. **“Komishiinere”** yaa konni lallawi garinni uurrinsoonni komishiine massagate

ለተወሰነ መንግስታዊ ተልዕኮ የሚደራጅ እና እንደ አስፈላጊነቱ ተጠሪነቱ ሊለወጥ የሚችል አስፈጻሚ ተቋም ነው፡፡

9. **“ኢንስቲትዩት”** ማለት በተወሰነ መንግስታዊ ተልዕኮ የህብረተሰብን ችግር ለመፍታት ጥናትና ምርምር በማካሄድ ለመንግስት ውሳኔ የሚያቀርብ መንግስታዊ ተቋም ነው፡፡

10. **“ዘርፍ”** ማለት በአንድ አስፈጻሚ ተቋም ውስጥ ተቀራራቢ ወይም ተመጋጋቢ በሆነ ሁለትና ከዚያ በላይ ዳይሬክቶሬት የተደራጁ አንኳር ተቋማዊ ተግባራትን አጣምሮ የሚይዝ ተቋማዊ የሥራ አደረጃጀት ነው፡፡

11. **“ዳይሬክቶሬት”** ማለት አንድ ዓይነት ግብ ያላቸውና የተያያዙ ሥራዎችን እንደ አስፈላጊነቱ ከጅማሬ እስከ ውጤት ለመፈጸም እንደየተቋም ባህሪ በማጥናት የሚፈጠር የሥራ አደረጃጀት ነው፡፡

12. **“የቢሮ ኃላፊ”** ማለት በዚህአዋጅ መሠረት የተቋቋመውን ቢሮ ለመምራት በርዕሰ መስተዳድሩ አቅራቢነት ሹመቱ በክልሉ ምክር ቤት የሚጸድቅ የተፈጥሮ ሰው ነው፡፡

13. **“ዋና ዳይሬክተር”** ማለት በዚህ አዋጅ መሠረት የተቋቋመውን ባለሥልጣን ለመምራት በርዕሰ መስተዳድሩ የሚሾም ሆኖ ባለሥልጣን መስሪያ ቤቱ የመስተዳድር ምክር ቤት አባል ሆኖ የተቋቋመ ሲሆን ሹመቱ በክልሉ ምክር ቤት የሚጸድቅ የተፈጥሮ ሰው ነው፡፡

14. **“ኮሚሽነር”** ማለት በዚህ አዋጅ መሠረት

pirezidantichunni somamannoha ikke komishiinete hundaanchimma Qoqqowu Amaale Minira ikkitanno yannara sommesi Qoqqowu Amaale Mininni kaajjitanno kalaqamu manchooti.

15. **"Qara Loosu Ha'risaancho"** yaa konni lallawi garinni uurrinsoonni ejense woy inistitiyute massagate pirezidantichunni somameenna sommesino kaajjitanno kalaqamu manchooti.

16. **"Layinki Biirote Sooreessa woy Layinki Qara Dayrektere woy Layinki Komishineere woy Layinki Loosu Ha'risaancho woy Handaaru Sooreessa"** yaa konni lallawi garinni uurrinsoonni jeefisiisaancho uurrinsha giddo layinki uurrinshate massagaanchimmanni loosara qaru uurrinshate sooreessi shiqisheenna pirezidantichunni somamanno kalaqamu manchooti.

17. **"Dayrektoreetete Dayrektere"** yaa konni lallawi garinni mitte jeefisiisaancho uurrinsha giddo noo dayrektoreete massagate loosu ikkadimma heewonni gaamamannoha woy hasiishshu gariinni mootoonsineenna gaamamara dandannonna gaamooshshisino uurrinshate sooreessinni kaajjanno kalaqamu manchooti.

18. **"Mancho"** yaa kalaqamu mancho woy seerunni mannimmate qoosso uynoonnisi bisooti.

19. Konni lallawi giddo mitte koo-teemmanni worronnihu wole koo-teemmano amadannoho.

የተቋቋመውን ኮሚሽን ለመምራት በርዕሰ መስተዳድሩ የሚሾም ሆኖ የኮሚሽኑ ተጠሪነት ለክልል ምክር ቤት በሚሆንበት ጊዜ ሹመቱ በክልሉ ምክር ቤት የሚጸድቅ የተፈጥሮ ሰው ነው፡፡

15. **"ዋና ሥራ አስኪያጅ"** ማለት በዚህ አዋጅ መሠረት የተቋቋመውን ኤጀንሲ ወይም ኢንስቲትዩት ለመምራት በርዕሰ መስተዳድሩ የሚሾምና ሹመቱም የሚጸድቅ የተፈጥሮ ሰው ነው፡፡

16. **"ምክትል የቢሮ ኃላፊ ወይም ምክትል ዋና ዳይሬክተር ወይም ምክትል ኮሚሽነር ወይም ምክትል ሥራ አስኪያጅ ወይም የዘርፍ ኃላፊ"** ማለት በዚህ አዋጅ መሠረት በተቋቋመው አስፈጻሚ ተቋም ውስጥ በምክትል የተቋም መሪነት እንዲሰራ በዋና የተቋም ኃላፊ አቅራቢነት በርዕሰ መስተዳድሩ የሚሾም የተፈጥሮ ሰው ነው፡፡

17. **"ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር"** ማለት በዚህ አዋጅ መሠረት በአንድ አስፈጻሚ ተቋም ውስጥ ያለውን ዳይሬክቶሬት ለመምራት በሜሪት ውድድር የሚመደብ ወይንም እንደ አስፈላጊነቱ በሹመት ሊመደብ የሚችልና ምደባውም በተቋሙ ኃላፊ የሚጸድቅ የተፈጥሮ ሰው ነው፡፡

18. **"ሰው"** ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፡፡

19. በዚህ አዋጅ ውስጥ በአንድ ጾታ የተደነገገው ሌላኛውንም ጾታ ያጠቃልላል፡፡

GAFA LAME

Pirezidantichu, Layinki Pirezidantichinna Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Mini Biilloonyenna Loosu Qeecha

3. Pirezidaantichu Biilloonyenna Loosu Qeecha

Pirezidaantichu biilloonyinna loosu qeechi Qoqqowu Bayriidi Seeri Quwa 59 aana worroonni garinni ikkanno.

4. Layinki Pirezidantichi Biillooyenna Loosu Qeecha

Layinki pirezidantichi biillooyinna loosu qeechi Qoqqowu Bayriidi Seeri Quwa 60 aana worroonni garinni ikkanno.

5. Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Mini Uurranna Hundaanchimma

1. Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Mini konni quwira cinaancho quwa 3 aana worroonni miilla noosiha ikke konni lallawinni uurrino.
2. Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Mini hundaanchimma Qoqqowu Bayriidi Seeri quwa 56 garinni pirezidantichaho ikkanna sayisanno gumulo lainohunni Qoqqowu Amaale Mini hundaancho ikkanno.
3. Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Minira konninni aane worroonni miilla heedhanosi:

a) Pirezidanticha

b) Layinki pirezidanticha

c) Konni lallawi quwa 9 garinni uurrinsoonni

ክፍል ሁለት

ስለ ርዕሰ መስተዳድር፣ ምክትል ርዕስ መስተዳድር እና የመስተዳድር ምክር ቤት ሥልጣንና ተግባር

3. የርዕሰ መስተዳድር ሥልጣንና ተግባር

የርዕሰ መስተዳደሩ ሥልጣንና ተግባር በክልሉ ሕገ-መንግስት አንቀጽ ፶፱ ላይ በተደነገገው መሠረት ይሆናል፡፡

4. የምክትል ርዕስ መስተዳድር ሥልጣንና ተግባር

የምክትል ርዕሰ መስተዳደሩ ሥልጣንና ተግባር በክልሉ ሕገመንግስት አንቀጽ ፷ ላይ በተደነገገው መሠረት ይሆናል፡፡

5. የመስተዳድር ምክር ቤት መቋቋምና ተጠሪነት

1. የመስተዳድር ምክር ቤት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ፫ የተመለከቱ አባላት ያሉት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡
2. የመስተዳድር ምክር ቤት ተጠሪነት በክልሉ ሕገ-መንግስት አንቀጽ ፶፮ መሠረት ለርዕሰ መስተዳድሩ ሲሆን ከሚሰጠው ውሳኔ አንጻር ለክልሉ ምክር ቤት ተጠሪ ይሆናል፡፡
3. የመስተዳድር ምክር ቤት ከዚህ ቀጥሎ የተዘረዘሩት አባላት ይኖሩታል፡፡

ሀ) ርዕሰ መስተዳድር

ለ) ምክትል ርዕሰ መስተዳድር

ሐ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 9 መሠረት

jeefisiisaano uurrinshuwa sooreeyye

d) Pirezidantichu miiloomimmatenni beeqqitara dooranno wolootu loosu sooreeyye

e) Konni cinaanchu quwi fidale “d” garinni lendanni miilla konni lallawira xintinoonni xaphoomu Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Mini batinyinni sasunni mitte anga aleenni ikka dinonsa.

f) Konni cinaanchu quwira fidale “c” aana worroonni jeefisiisaanote uurrinshubba sooreeyye Jeefisiisaanote Amaale Mini gambooshshira leella dandiitannokki yannara xawoho uynanni riqiwonni layinki sooreeyye beeqqa dandiitanno.

6. Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Mini Biilloonyenna Loosu Qeecha

Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Mini biilloonyinna loosu qeechi Qoqqowu Bayriidi Seeri quwa 57 aana worroonni garinni ikkanno.

7. Pirezidantichu Borro Mini Uurranna Hundaanchimmare

Pirezidantichu borro mini hundaanchimmasi pirezidantichaho ikkino seeru mannimma noosi jeefisiisaanote biso ikke konni lallawinni uurrino.

8. Pirezidantichu Borro Mini Biilloonyenna Loosu Qeecha

1. Hundaancho ikkitinosi jeefisiisaano uurrinshuwa aliidimmatenni massaganno; loosunna baajeettete mixo pirezidantichu widoonni Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Minira shiqishe kaajjishanno.

የተቋቋሙ አስፈጻሚ ተቋማት ኃላፊዎች

መ) ርዕሰ መስተዳድሩ በአባልነት እንዲሳተፉ የሚመርጣቸው ሌሎች የሥራ ኃላፊዎች

ሠ) በዚህ ንዑስ አንቀጽ በፊደል ተራ “መ” መሠረት የሚጨመሩ አባላት በዚህ አዋጅ ከተመሰረተው ከአጠቃላይ የመስተዳድር ምክር ቤቱ አባላት ብዛት ከአንድ ሦስተኛ በላይ መሆን የለባቸውም፡፡

ረ) በዚህ ንዑስ አንቀጽ በፊደል ተራ “ሐ” የተመለከቱ የአስፈጻሚ ተቋማት ኃላፊዎች በመስተዳድር ምክር ቤቱ ስብሰባ ለመገኘት በማይችሉበት ጊዜ በግልጽ በሚሰጥ ውክልና ምክትል ኃላፊዎች መሳተፍ ይችላሉ፡፡

6. የመስተዳድር ምክር ቤት ሥልጣንና ተግባር

የመስተዳድር ምክር ቤት ሥልጣንና ተግባር በክልሉ ሕገመንግስት አንቀጽ ፶፯ ላይ በተደነገገው መሠረት ይሆናል፡፡

7. ስለ ርዕሰ መስተዳድር ጽ/ቤት መቋቋምና ተጠሪነት

የርዕሰ መስተዳድር ጽ/ቤት ተጠሪነቱ ለርዕስ መስተዳድሩ የሆነ የሕግ ሰውነት ያለው አስፈጻሚ አካል ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡

8. የርዕስ መስተዳድር ጽ/ቤት ሥልጣንና ተግባር

1. ተጠሪ የሆኑለትን አስፈጻሚ ተቋማት በበላይነት ይመራል፣ የሥራና የበጀት ዕቅዳቸውን በርዕስ መስተዳደሩ አማካይነት ለመስተዳደር ምክር ቤት በማቅረብ ያጸድቃል፡፡

2. Pirezidantichunni aamamannoha addi addi loossa jeefisanno; jeefisiisanno.

3. Qoqqowu Bayriidi Seeri quwa 61(4) garinni aamamino loossa jeefisanno.

4. Qoqqowu Bayriidi Seeri quwa 61(2) garinni Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Mini Borro Mine ikke owaatannoha ikkinohura Jeefisiisaanote Amaale Mini Borro Mininni aamantanno loossa jeefisanno.

2. ከርዕስ መስተዳድሩ የሚሰጡ ልዩ ልዩ ተግባራትን ይፈጽማል፣ ያስፈጽማል፡፡

3. በክልሉ ሕገ-መንግስት አንቀጽ ፷፩(፬) መሠረት የተሰጡ ተግባራትን ይፈጽማል፡፡

4. በክልሉ ሕገ-መንግስት አንቀጽ ፷፩(፪) መሠረት የመስተዳድር ምክር ቤት ጽ/ቤት ሆኖ የሚያገለግል በመሆኑ በመስተዳድር ምክር ቤት የሚሰጡ ተግባራትን ይፈጽማል፡፡

GAFA SASE

Jeefisiisaanote Bissa Uurra, Tantano, Biilloonyenna Loosu Qeechansa

9. Jeefisiisaanote Bissa Uurranna Hundaanchimma

Pirezidantichaho hundaanchonna Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Minira miilla ikkitinori konni woroonni dirroonniri jeefisiisaano bissa seeru mannimma noonsare ikkite konni lallawinni uurritino.

a) Keerunna Ga’labbote Biiro
b) Irshunna Kalaqamu Jiro Latishshi Biiro
c) Fayyimmate Biiro
d) Rosu Biiro
e) Faynaansete Biiro
f) Farcote Biiro
g) Eote Biilloonye

ክፍል ሶስት

የአስፈጻሚ አካላት መቋቋም፣ አደረጃጀት እና ሥልጣንና ተግባር

9. የአስፈጻሚ አካላት መቋቋምና ተጠሪነት

ለርዕስ መስተዳድሩ ተጠሪ እና የመስተዳድር ምክር ቤት አባል የሆኑ ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆኖ በዚህ አዋጅተቋቁሟል፡፡

ሀ) የሠላምና ፀጥታ ቢሮ
ለ) የእርሻና ተፈጥሮ ሀብት ልማት ቢሮ
ሐ) የጤና ቢሮ
መ) የትምህርት ቢሮ
ሠ) የፋይናንስ ቢሮ
ረ) የፍትህ ቢሮ
ሰ) የገቢዎች ባለሥልጣን
ሸ) የመንገድ ልማትና ትራንስፖርት ቢሮ

h) Doogote Latishshinna Hodhishshu Biiro

i) Industirete Latishshi Biiro

j) Quchumu Latishshinna Konistirakishiinete Biiro

k) Way, Shiilotenna Inerjete Biiro

l) Meyaate, Wedellunna Dagoomitte Hajubba Biiro

m) Wogate, Turizimetenna Ispoortete Biiro

n) Loosu, Dandootenna Interpirayzete Latishshi Biiro

o) Dagitte Owaantenna Mannu Jiro Latishshi Biiro

p) Kominikeeshinete Biiro

q) Pilaanetenna Latishshu Biiro

r) Saadate Jiro Latishshi Biiro

s) Daddalunna Dikkote Latishshi Biiro

10. <u>Hundaano Jeefisiisaano Bissa Uurranna Hundaanchimma</u>

1. Pirezidantichu Borro Minira hundaancho ikkitinorinna konni woroonni dirroonniri jeefisiisaanote bissa seeru mannimma noonsare ikkite konni lallawinni uurritino:

a) Diyasporu Latishshu Beeqqaanchimma Qineesso Borro Mine

b) Dubbu, Qarqaru Agarooshshinna Diilallote Gade Soorro Biilloonye

c) Hasiisaancho Ikkito Borreessishshi Ejense

ቀ) የኢንዱስትሪ ልማት ቢሮ

በ.) የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ

ተ) የውሃ፤ ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮ

ቸ) የሴቶች፣ ወጣቶችና ማህበራዊ ጉዳይ ቢሮ

ኀ) የባህል፣ ቱሪዝምና ስፖርት ቢሮ

ነ) የሥራ፣ የክህሎትና ኢንተርፕራይዝ ልማት ቢሮ

ኘ) የፐብሊክ ሰርቪስና የሰው ሀብት ልማት ቢሮ

አ) የኮሚዩኒኬሽን ቢሮ

ከ) የፕላንና ልማት ቢሮ

ኸ) የእንስሳት ሀብት ልማት ቢሮ

ወ) ንግድና ገበያ ልማት ቢሮ

10. <u>የተጠሪ አስፈጻሚ አካላት መቋቋምና ተጠሪነት</u>

1. ለርዕስ መስተዳድር ጽ/ቤት ተጠሪ የሆኑና ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡-

ሀ) የዲያስፖራ በልማት ተሳትፎ ማስተባበሪያ ጽሕፈት ቤት

ለ) የደን፣ የአካባቢ ጥበቃና የአየር ንብረት ለውጥ ባለሥልጣን

ሐ) የወሳኝ ኩነት ምዝገባ ኤጀንሲ

d) Investimenetete Komishiine

e) Mootimmate Latishshu Uurrinshubba Qorqorshi Biilloonye

f) Amanyootunna Tsere-musinnu Komishiine

2. Keerunna Ga'labbote Biirora hundaancho ikkitinonna konni woroonni dirroonniri jeefisiisaanote bissa seeru mannimma noosare ikkite konni lallawinni uurritino:

a) Poolisete Komishiine

b) Milishu Borro Mine

3. Irshunna Kalaqamu Jiro Latishshi Biirora hundaancho ikkitinonna konni woroonni dirroonniri jeefisiisaanote bissa seeru mannimma noonsare ikkite konni lallawinni uurritino:

a) Bunu, Laalotenna Qimammate Biilloonye

b) Giwirinnu Xiinxallo Institiyute

c) Mittimmate Loosi Maamarra Tantanonna Halashsho Ejense

d) Giwirinnu Giwaate Isilanchimma Buuxonna Kuwaarantiinete Biilloonye

e) Danote Yaaddo Loosu Massagooshshi Komishiine

4. Fayyimmate Biirora hundaancho ikkitinonna konni woroonni dirroonniri jeefisiisaanote bissa seeru mannimma noonsare ikkite konni lallawinni uurritino:

a) Dagoomu Fayyimmate Institiyute

b) Fayyimmatenna Fayyimate Owaantera Hasiisano

መ) የኢንቨስትመንት ኮሚሽን

ሠ) የመንግሥት የልማት ድርጅቶች ተቆጣጣሪ ባለሥልጣን

ረ) የስነምግባርና ፀረ-ሙስና ኮሚሽን

2. ለሠላምና ፀጥታ ቢሮ ተጠሪ የሆኑና ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡

ሀ) ፖሊስ ኮሚሽን

ለ) የሚሊሻ ጽሕፈት ቤት

3. ለእርሻና ተፈጥሮ ሀብት ልማት ቢሮ ተጠሪ የሆኑና ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡

ሀ) የቡና፣ ፍራፍሬና ቅመማ ቅመም ባለሥልጣን

ለ) የግብርና ምርምር ኢንስቲትዩት

ሐ) የሕብረት ሥራ ማኅበራት ማደራጃና ማስፋፊያ ኤጀንሲ

መ) የግብርና ግብዓቶች ጥራት ቁጥጥርና ኳራንቲን ባለሥልጣን

ሠ) የአደጋ ስጋት ስራ አመራር ኮሚሽን

4. ለጤና ቢሮ ተጠሪ የሆኑና ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡

ሀ) የሕብረተሰብ ጤና ኢንስቲትዩት

Udiinichi Islanchimma Qorqorshi Biilloonye

c) Mootimmanniti Fayyimmate Sayinse Kolleejjuwa

5. Mootimmanniti Rosiisaanote Rosi Kolleejjuwa Rosu Biirora hundaanonna seeru mannimma noonsa jeefisiisaano bissa ikkite konni lallawinni uurritino.

6. Farcote Biirora hundaancho ikkitinonna konni woroonni dirroonniri jeefisiisaanote bissa seeru mannimma noonsare ikkite konni lallawinni uurritino:

a) Seejjote Minna Komishiine

b) Taksete Kado Komishiine

7. Dooggate Biilloonyi Doogote Latishshinna Hodhishshi Biirora hundaanchonna seeru mannimma noosi jeefisiisaancho biso ikke konni lallawinni uurrino.

8. Quchumu Latishshinna Konistiraakishiinete Biirora hundaancho ikkitinonna konni woroonni dirroonniri jeefisiisaano bissa seeru mannimma noonsare ikkite konni lallawinni uurritino:

a) Konistiraakshiinete Biilloonye

b) Quchummate Pilaane Institiyute

9. Way, Shiilotenna Inerjete Biirora hundaancho ikkitinonna konni woroonni dirroonniri jeefisiisaano bissa seeru mannimma noonsare ikkite konni lallawinni uurritino:

a) Gorsu Latishshi Ejense

b) Shiilotenna Inerjete Ejense

ለ) የጤናና ጤና ነክ አገልግሎቶችና ግብዓቶች ጥራት ቁጥጥር ባለሥልጣን

ሐ) የመንግሥት ጤና ሳይንስ ኮሌጆች፡፡

5. የመንግሥት የመምህራን ትምህርት ኮሌጆች ለትምህርት ቢሮ ተጠሪና የሕግ ሰውነት ያላቸው አስፈጻሚ አካላት ሆነው በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል፡፡

6. ለፍትሕ ቢሮ ተጠሪ የሆኑና ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆነው በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል፡፡

ሀ) የማረሚያ ቤቶች ኮሚሽን

ለ) የታክስ ይግባኝ ኮሚሽን

7. የመንገዶች ባለሥልጣን ለመንገድ ልማትና ትራንስፖርት ቢሮ ተጠሪና የሕግ ሰውነት ያለው አስፈጻሚ አካል ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፡፡

8. ለከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ ተጠሪ የሆኑና ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆነው በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል፡፡

ሀ) የኮንስትራክሽን ባለሥልጣን

ለ) የከተሞች ፕላን ኢንስቲትዩት

9. ለውሃ፣ ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮ ተጠሪ የሆኑና ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆነው በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል፡፡

ሀ) የመስኖ ልማት ኤጀንሲ

ለ) የማዕድንና ኢነርጂ ኤጀንሲ

10. Wogate, Turizimetenna Ispoortete Biirora hundaancho ikkitinonna konni woroonni dirroonniri jeefisiisaanote bissa seeru mannimma noonsare ikkite konni lallawinni uurritino:

a) Sidaamu Afii Xiinxallo Institiyute

b) Ispoortete Komishiine

11. Loosu, Dandootenna Interpirayzete Latishshi Biirora hundaancho ikkitinonna konni woroonni dirroonniri jeefisiisaano bissa seeru mannimma noonsare ikkite konni lallawinni uurritino:

a) Ogimmate Dandoo Buuxo Ejense

b) Sayinsetenna Tekinoloojete Ejense

c) Mootimmanniti Tekiniketenna Ogimmate Qajeelshi Kolleejjuwa

12. Konni quwi cinaanchu quwi 1-11 geeshsha worroonni hundaano uurrinshubba giddonni hundaanchimmate, biilloonyunna loosu qeechi soorro assinoonnikkiri hattono biilloonyunna loosu qeechi soorro assinikkinni hundaanchimmate soorro calla assinoonniri albaanni fulino seerira uynoonni biilloonyinna loosu qeechinni loossannore ikkitanno

13. Konni quwi cinaanchu quwi 1-11 geeshsha worroonni hundaano uurrinshubba giddonni hundaanchimmate, biilloonyunna loosu qeechi soorro assineenna uurritino jeefisiisaano uurrinshuwa tantano, biilloonyunna loosu qeechi Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Mini fushshanno wodhonni murranniha ikkanno.

10. ለባህል፣ ቱርዝምና ስፖርት ቢሮ ተጠሪ የሆኑና ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆነው በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል፡፡

ሀ) የሲዳሙ አፎ ጥናት ኢንስቲትዩት

ለ) ስፖርት ኮሚሽን

11. ለሥራ፣ የክህሎትና ኢንተርፕራይዝ ልማት ቢሮ ተጠሪ የሆኑና ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው ሆነው በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል፡፡

ሀ) የሙያ ብቃት ማረጋገጫ ኤጀንሲ

ለ) የሳይንስና ቴክኖሎጂ ኤጀንሲ

ሐ) የመንግሥት የቴክኒክና ሙያ ስልጠና ኮሌጆች

12. በዚህ አንቀጽ ከንዑስ አንቀጽ 1 — 11 ከተዘረዘሩት ተጠሪ ተቋማት መካከል የተጠሪነት፣ የሥልጣንና ተግባር ለውጥ ያልተደረገባቸው እንዲሁም የሥልጣንና ተግባር ለውጥ ሳይደረግ የተጠሪነት ለውጥ ብቻ የተደረገባቸው ተቋማት አስቀድሞ በወጣው ሕግ በተሰጣቸው ሥልጣንና ተግባር መሰረት የሚሰሩ ይሆናሉ፡፡

13. በዚህ አንቀጽ ከንዑስ አንቀጽ 1 — 11 ከተዘረዘሩት ተጠሪ ተቋማት መካከል የተጠሪነት፣ የሥልጣንና ተግባር ለውጥ ተደርጎባቸው የተቋቋሙ አስፈጻሚ ተቋማት አደረጃጀት፣ ሥልጣንና ተግባር የመስተዳድር ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ የሚወሰን ይሆናል፡፡

11. **Qoqqowu Amaale Minira Hundaancho Ikkitino Jeefisiisaano Bissa Uurrisannire**

Konni woroonni dirroonniri jeefisiisaanote bissa seeru mannimma noonsarenna Qoqqowu Amaale Minra hundaancho ikkite konni lallawinni uurritino:

1. Qara Odiitere Loosu Mini
2. Sidaamu Biroodikastinge Korporeeshine
3. Konni quwi cinaanchu quwi 1-2 geeshsha worroonni garinni uurritinori jeefisiisaano uurrinshuwa biilloonyinna loosu qeechi Qoqqowu Amaale Mini fushshanno seerinni gumulamanno.

12. **Jeefisiisaano Uurrinshuwa Loosu Tantano**

1. Gumaamimma ledatenna jiro garunni horoonsi'rate Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Mini gumulonni haammata jeefisiisaanonna hundaano jeefisiisaano uurrinshuwa loosu tantano Dagitte Owaantenna Mannu Jiro Latishshi Biiro widoonni mitteenni xiinxallanteenna loosu aana hossanno gede assa dandiinanni.

2. Konni quwi cinaanchu quwi 1 worroonnihu hee'rirono loosu akati kaiminni hojjiti loosu tantano xiinxallo hasiissannoti jeefisiisaacho uurrinsha woy hundaancho jeefisiisaancho uurrinsha Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Mininni fajjiniro hojjita loosu tantano xiinxallo ha'risatenni xiinxallote gumi Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaalete Minira shiqe gumulo afi'ratenni loosu aana hosara dandaanno.

3. Konni quwi cinaanchu quwi 1nna 2 aana worroonnihu noo gedeenni hee'reenna konni

11. **ለክልሉ ምክር ቤት ተጠሪ የሆኑ አስፈጻሚ አካላትን ስለማቋቋም**

ከዚህ በታች የተዘረዘሩ አስፈጻሚ አካላት የሕግ ሰውነት ያላቸው እና ለክልሉ ምክር ቤት ተጠሪ ሆነው በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል፡፡

1. የዋና ኦዲተር መስሪያ ቤት
2. የሲዳማ ብሮድካስቲንግ ኮርፖሬሽን
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1-2 በተደነገገው መሠረት የተቋቋሙ አስፈጻሚ ተቋማት ሥልጣንና ተግባር የክልሉ ምክር ቤት በሚያወጣው ሕግ ይወሰናል፡፡

12. **የአስፈጻሚ ተቋማት የሥራ አደረጃጀት**

1. ውጤታማነትን ለመጨመርና ሀብትን በአግባቡ ለመጠቀም ሲባል በመስተዳድር ምክር ቤት ውሳኔ የበርካታ አስፈጻሚ እና ተጠሪ አስፈጻሚ ተቋማት የሥራ አደረጃጀት በፐብሊክ ሰርቪስና የሰው ሀብት ልማት ቢሮ አማካይነት በጋራ ተጠንቶ እንዲተገበር ሊደረግ ይችላል፡፡

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው ቢኖርም ከሥራው ባህሪ የተነሳ የተናጠል የሥራ አደረጃጀት ጥናት የሚያስፈልገው አስፈጻሚ ወይም ተጠሪ አስፈጻሚ ተቋም በመስተዳድር ምክር ቤቱ ስፈቀድለት የተናጠል የሥራ አደረጃጀት ጥናት በማካሄድ የጥናት ውጤቱ ለመስተዳድር ምክር ቤት እየቀረበ እና እየተወሰነ ተግባራዊ ሊደረግ ይችላል፡፡

3. . በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 11 መሠረት የተቋቋሙ አስፈጻሚ

lallawira quwa 11 garinni uurrinsoonniri jeefisiisaano bissa loosu tantano xiinxallo ha'risi'ratenninna Qoqqowu Amaale Minira shiqishatenni kaajjishidhanno; kaajjinohano loosu aana hosiissanno.

13. Jeefisiisaano Bissaha Gutu Biilloonyenna Loosu Qeecha

Konni lallawi quwa 9 garinni uurrinsoonni mittu mittunku jeefisiisaanote bisira aane noohu gutu biilloonyinna loosu qeechi he'rannosi:

1. Seeranna polise burqisanno; mixonna baajeette qixxeessanno; fajjinirono loosu aana hosiisanno.
2. Xiinxallo ha'risanno; dhuku kaajjishshi pirogiraamma loosu aana hosiisanno; taje gamba assanno; qineessanno; hasiishshisi garinni tuqisanno.
3. Federaaletenna qoqqowu seeri loosu aana hosasi buuxanno.
4. Seeru garinni sheemaatenna sumiimme assanno; loosaasine qaxaranno; gashshanno; geegiissanno.
5. Ech.ay.vi Eedisi eddaramaanonna bisu gawajjamaano taalo horaameeyyenna wo'ma beeqqaasine ikkitanno gara injeessanno.
6. Qixxeessanno polisenni, seerinni, latishshu pirogiraammanninna pirojektuwanni meyaatenna wedellu hajo, qaaqquullu horonna hobbaate agarsiisanno; qarqaru agarooshshe, danote gargarooshshi loosi massagooshshe, mannihimmate

አካላት የሥራ አደረጃጀታቸውን ጥናት በማካሄድና ለክልሉ ምክር ቤት በማቅረብ ያጸድቃሉ፣ ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋሉ፡፡

13. የአስፈጻሚ አካላት የወል ሥልጣንና ተግባር

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 9 መሠረት የተቋቋመ እያንዳንዱ አስፈጻሚ አካል ቀጥሎ የተመለከቱ የወል ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. ሕግና ፖሊሲዎች ያመነጫል፣ ዕቅድና በጀት ያዘጋጃል፣ ሲፈቀድም በስራ ላይ ያውላል፣
2. ጥናትና ምርምር ያካሂዳል፣ የአቅም ግንባታ ኘሮግራሞችን ተግባራዊ ያደርጋል፣ መረጃዎችን ያሰባስባል፣ ያደራጃል፣ እንደአስፈላጊነቱ ያሰራጫል፣
3. የፌዴራልና የክልሉ ሕጎች በስራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል፤
4. በሕግ መሰረት ውሎችና ስምምነቶች ያደርጋል፣ ሠራተኛ ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፣ ያሰናብታል፣
5. የኤች አይቪ ኤድስ ተጠቂዎችንና የአካል ጉዳተኞች የእኩል ተጠቃሚ እና ሙሉ ተሳታፊ የሚሆኑበትን ሁኔታ ያመቻቻል፣
6. በሚያዘጋጃቸው ፖሊሲዎች፣ ሕጎች፣ የልማት ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶች የሴቶችንና የወጣቶችን ጉዳይ፣ የሕጻናት ጥቅምና ደህንነትን ያስጠብቃል፣ የአካባቢ ጥበቃን፣ የአደጋ ስጋት ስራ አመራርን፣

qoosso loosi pirogiraame hanqafamase buuxanno; loosu aana hosiisanno.

7. Qoqqowu woy federaalete mootimma fushshitino ikkadimmate buuxishshi seeri garinni la"annosi loosu millimmo aana ikkadimma buuxanno.

8. Hundaasine ikkitino uurrinshuwa aliidimmatenni qineessanno; loosu mixo, baajeettenna yannannita loosu jeefishshi rippoorte qixxeessatenni Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Minira shiqishatenni kaajjishiishanno.

9. Wole seerubbanni aamamino biillooyenna loosu qeechuwa jeefisanno; jeefisiisanno.

14. <u>Jeefisiisaano Bissaha Hojji Biilloonyenna Loosu Qeecha</u>

Konni lallawi quwa 9 garinni uurrinsoonniri jeefisiisaanote bissa konni woroonni noo hojji biilloonyinna loosu qeechi hee'rannonsa:-

A) Keerunna Ga'labbote Biiro

1. Dagate keerenna hobbaate agartanno; ha'runsitanno; buuxisiissanno; daga beeqqisiissanno.
2. Dagate ga'labbonna hobbaati hajo aana loossanno garimma noonsa federaalete, qoqqowunna woraddate bissa ledo xaadooshshe kalaqqanno.
3. Qasiisote qoqqowubba ledo ka'anno kiphonna sumiimme hoonge keeraancho doogonni tirtanno; la'annonsa qoqqowubbanna federaalete mootimma bissa ledo halante loossanno.

የሰብዓዊ መብት የድርጊት መርሃ ግብር መካተታቸውን ያረጋግጣል፣ ተግባራዊ ያደርጋል፡፡

7. የክልል ወይም የፌዴራል መንግስት ባወጣው የብቃት ማረጋገጫ ሕግ መሰረት በሚመለከተው የስራ እንቅስቃሴ ላይ ብቃት ያረጋግጣል፡፡

8. ተጠሪ የሆኑ ተቋማትን በበላይነት ያስተባብራል፣ የሥራ ዕቅድ፣ በጀት እና ወቅታዊ የአፈጻጸም ሪፖርታቸውን በማጠናቀር ለመስተዳድር ምክር ቤት በማቅረብ ያጸድቃል፡፡

9. በሌሎች ሕጎች የተሰጡ ሥልጣንና ተግባራትን ይፈጽማል፣ ያስፈጽማል፡፡

14. <u>የአስፈጻሚ አካላት የተናጠል ሥልጣንና ተግባር</u>

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 9 መሠረት የተቋቋሙ አስፈጻሚ አካላት ቀጥሎ የተመለከቱ የተናጠል ሥልጣንና ተግባር ይኖራቸዋል፡-

ሀ) የሠላምና ፀጥታ ቢሮ

1. የህዝብ ሠላምና ደህንነት ይጠብቃል፣ ይከታተላል፣ ያረጋግጣል፣ ህዝብ ያሳትፋል፡፡
2. በህዝብ ፀጥታና ደህንነት ጉዳይ ከሚሰሩ አግባብነት ካላቸው ከፌደራል፣ ክልሎች እና ወረዳዎች አካላት ጋር ግንኙነት ይመሰርታል፡፡
3. ከአጎራባች ክልሎች ጋር የሚነሱ ግጭቶችና አለመግባባቶች በሰላማዊ መንገድ ይፈታል፣ ከሚመለከታቸው ክልሎችና የፌደራል መንግስት አካላት ጋር ተባብሮ ይሰራል፡፡
4. የፀጥታ ሥራን በሚመለከት የክልሉን

4. Ga’labbote looso lainohunni qoqqowu mootimma amaaltanno.

5. Qoqqowoho hallanyootunna gaamote mereero keeru, ayirrisamatenna mimmito duqqate budi bowiranno gede huwanyotenna millimmote hayyo maltanno; loosu aana hosate garano ha’runsitanno.

6. Qoqqowoho ka”annoha sumiimmete hoongenna kipho keeraancho doogonni tidhantara la’annonsa bissa ledo waaxante loossanno.

7. Qoqqowu giddo yannichu ga’labbote mashalaqqe amadooshshinna tantano heedhanno gede hayyo maltanno; loosu aana hosiissanno.

8. Ga’labbote mashalaqqe gamba assatenna gashshate kaa’litannota addita womaashshunna baajeettete gashshootinna mannu wolqa gashshooti wodho qoqqowu mootimma amaale mini muronni loosu aana hosiissanno.

9. Qoqqowunniha ga’labbote gara lainohunni kaa’lamaano bissa ledo halamatenni kiphote kori aana xiinxallo ha’rissanno; furgaote hedonna jeefisiisate hayyo shiqishshanno; fajjinanni woyteno loosu aana hosiissanno.

10. Qoqqowu giddo millissanno amma’notenna ammanote uurrinshuwa borreessite amadanno; tajete woraqata uytanno; ha’runsitanno; fajjo haaroonsitanno; seerimale ikkituro fajjo ittissanno; rigiddanno.

11. Ga’labbote boo’raambe woy kalaqamu dano kalaqanturo adhinanni gargarooshshu qaafora

መንግስት ያማክራል፡፡

5. በክልሉ በግለሰቦችና በቡድኖች መካከል የሰላም፣ የመከባበርና የመቻቻል ባህል እንዲዳብር የግንዛቤና ንቅናቄ ስልቶችን ይቀይሳል፣ አተገባበሩን ይከታተላል፡፡

6. በክልሉ የሚነሱ አለመግባባቶችና ግጭቶች በሠላማዊ መንገድ እንዲፈቱ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ተቀናጅቶ ይሰራል፡፡

7. በክልሉ ውስጥ ዘመናዊ የሆነ የፀጥታ መረጃ ፍሰት አያያዝና አደረጃጀት እንዲኖር ስልት ይቀይሳል፣ ይተገብራል፡፡

8. የፀጥታ መረጃ ለማሰባሰብና ለማስተዳደር የሚረዳ ልዩ የፋይናንስና የበጀት አስተዳደር እንዲሁም የሰው ኃይል አስተዳደር ደንብ በመስተዳድር ምክር ቤት ውሳኔ ተግባራዊ ያደርጋል፡፡.

9. የክልሉን የፀጥታ ሁኔታን በሚመለከት ከአጋር አካላት ጋር በመተባበር በግጭት መነሻ ምክንያቶች ላይ ጥናት ያካሂዳል፣ የመፍትሔ ሃሳቦችና የአፈፃፀም ስትራቴጂዎችን ያቀርባል፣ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፡፡

10. በክልሉ ውስጥ የሚንቀሣቀሱ የሃይማኖትና የእምነት ተቋማትን ይመዘግባል፣ የምስክር ወረቀት ይሰጣል፣ ይከታተላል፣ ፈቃድ ያድሣል፣ ሕገ-ወጥ ሆነው ሲገኙ ፈቃድ ያግዳል፣ ይሰርዛል፡፡

11. የፀጥታ መደፍረስ ወይም የተፈጥሮ አደጋ ሲከሰት በሚወሰደው የመከላከል እርምጃ በሴቶችና በህፃናት ላይ ጉዳት እንዳይደርስ የጥንቃቄ እርምጃ ይወስዳል፡፡

meyaatenna qaaqquullu aana gawajjo iillitannokki gede qorophote qaafo adhitanno.

12. Milishu wolqa ga'labbo ayirrisiisate dandiisiisanno garinni tantanatenni dagatenna wole ga'labbote wolqa ledo waaxame loosate gara injeessitanno.

13. Milishu wolqa seeda yannara qaru loosinsanni baxxitukkinni ga'labbotenna wolu mootimmate loosira bobbakkanno gede assitanno; dhuku kaajjishshi qajeelsha afidhannno gede assitanno.

14. Milishu wolqara hasiissanno qodhonna udiinni kaajjannonna wo'mano gede assitanno; tittirshu jeefishshi wodhotenni gumulamanno.

15. Biirote loosaasine loosonsa qansootunnita Bayriidi Seeri qoosso kisannokki garinni jeefissanno gede assitanno.

16. Hexxose jeefisiisate kaa'lannota wole loossa loossanno.

B) Irshunna Kalaqamu Jiro Latishshi Biiro

1. Qoqqowunnita irshunna kalaqamu jiro, irshu laalchonna eote dikki'ro, irshu eo shiqisho lainohunni polisete hedo shiqishshanno; qixxeessitanno; jeefishshu aanti-gedeni istiraateeje fushshitanno; kaajjituro loosu aana hosiissanno.

2. Baadiyyete sagalete wowe qarrira reqeccantino qarqarranna dagoomu biso baddanno; kora xiinxallitanno; irkissanno; sagalete wowe pirogiraamma massagganno; handaaraho loossannore gutamaano bissa qineessitanno.

12. የሚሊሻ ኃይል ፀጥታን ለማስከበር በሚያስችል አኳኋን በማደራጀት ከህዝቡና ከሌሎች የፀጥታ ኃይሎች ጋር በቅንጅት የሚሰራበትን ሁኔታ ያመቻቻል፡፡

13. የሚሊሻ ኃይል ለረጅም ጊዜ ከምርት ሥራው ሳይነጠል በፀጥታና በሌሎች መንግሥታዊ ሥራዎች ላይ እንዲሰማራ ያደርጋል፣ የአቅም ግንባታ ሥልጠና እንዲያገኝ ያደርጋል፡፡

14. ለሚሊሻ ኃይል የሚያስፈልግ ትጥቅና አስፈላጊ የሆኑ ቁሳቁሶች እንዲጠናከርና እንዲሟላ ያደርጋል፣ ዝርዝር አፈፃፀሙ በደንብ ይወሰናል፡፡

15. የቢሮው ሠራተኞች ስራቸው የዜጎችን ህገመንግስታዊ መብት በማይፃረር መንገድ እንዲፈፅሙ ያደርጋል፡፡

16. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

ለ) የእርሻና ተፈጥሮ ሀብት ልማት ቢሮ

1. የክልሉን የእርሻና፣ የተፈጥሮ ሃብት፣ የእርሻ ምርትና ግብዓት ግብይት፣ የእርሻ ግብዓት አቅርቦትን በሚመለከት የፖሊሲ ሃሳቦችን ያቀርባል፣ ያዘጋጃል፣ የአፈፃፀም ቅደም ተከተል ስትራቴጂ ያወጣል፣ ሲፀድቅ ተግባራዊ ያደርጋል፡

2. በገጠር ለምግብ ዋስትና ችግር የተጋለጡ አካባቢዎችንና የኅብረተሰብ ክፍሎችን ይለያል፣ መንስኤውን ያጠናል፣ ይደግፋል፣ የምግብ ዋስትና ፕሮግራሞች ይመራል፣ በዘርፉ የሚሠሩ ባለድርሻ አካላትን ያስተባብራል፡፡

3. Baatto loosidhe galtinorira aamantannota irshunna kalaqamu jirota ekisteenshiinete owaante hala’litara loossanno; jawaachishshanno.

4. Garimma noonsa bissa ledo halamatenni baatto loosidhe galtinori irshunna kalaqamu jiro loosonsa woyyeesi’rate hasiissannonsata liqoote injo afidhanno gara injeessitanno.

5. Irshunna kalaqamu jiro investimentera bobbakkino dureeyyera irko uytanno.

6. Irshu latishshi aana hekko kalaqara dandaannore ha’runsitanno; balxi-qorophotenna balaxi-qixxaawote amuraate diriirsitanno.

7. Qoqqowoho kakkadishshanna taraawanno gidu dhibbanna gidimale gargaratenna qorqorate hasiissanno qaafo adhitanno.

8. Gorsu latishshi loosi hala’lanno gede jeefisiisate hayyo qixxeessitanno; jeefisiisanno.

9. Qoqqowoho hala’litanno paakeejuwa loosu aana hosiisate hasiissannota irshu eora ikkitannorenna liqoo hasi’nanni silanchimmanni, bikkinninna yannanni baatto loosidhe galtinorira shiqishshanno; irshu laalchi gobbate giddoydinna gobbate gobbaydi dikko kaima assi’rinoha ikkanno gede injeessitanno; ha’runsitanno; illaallissanno.

10. Irshu laalchimma lossate kaa’litanno xiinxallo ha’rinsanni gede assitanno; loosu aana hosansa ha’runsitanno.

11. Qoqqowunniti kalaqamu jiro lattanno gede,

3. ለአርሶ አደሩ የሚሰጡ የእርሻና ተፈጥሮ ሀብት ኤክስቴንሽን አገልግሎቶች እንዲስፋፉ ይሰራል፣ ያበረታታል፡፡

4. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር አርሶ አደሩ የእርሻና ተፈጥሮ ሀብት ሥራውን ለማሻሻል የሚያስፈልገውን የብድር አቅርቦት የሚያገኝበትን ሁኔታ ያመቻቻል፡፡

5. በእርሻና ተፈጥሮ ሃብት ኢንቨስትመንት ለሚሰማሩ ባለሃብቶች ድጋፍ ይሰጣል፡፡

6. በእርሻና ተፈጥሮ ሀብት ልማት ላይ ተፅዕኖ ሊያሳድሩ የሚችሉ ሁኔታዎችን ይከታተላል፣ የቅድመ ማስጠንቀቂያና ቅድመ ዝግጁነት ስርዓት ይዘረጋል፡፡

7. በክልሉ የወረረሽኝና ተዛማች አዝርዕት በሽታዎችና ፀረሰብል ለመከላከልና ለመቆጣጠር አስፈላጊ እርምጃ ይወስዳል፡፡

8. የመስኖ ልማት ስራ እንዲስፋፋ የአፈፃፀም ስልቶችን ያዘጋጃል፣ ያስፈጽማል፡፡

9. በክልሉ የሚስፋፉ ፓኬጆች ለመተግበር የሚያስፈልጉ የእርሻ ግብአቶችና ብድሮች በሚፈለገው ጥራት፣ መጠንና ጊዜ ለአርሶ አደሩ ያቀርባል፤ የእርሻ ምርት የውስጥና ውጪ አገር ገበያ መሰረት ያደረገ እንዲሆን ሁኔታ ያመቻቻል፣ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፡፡

10. የእርሻ ምርታማነትን ለማሳደግ የሚረዱ ጥናቶች እንዲካሄዱ ያደርጋል፣ በሥራ ላይ

qorowantanno gedenna horoonsishshise woyyaawanno gede irkissanno polisenna istiraateeje qixxeessitanno; kaajjituro loosu aana hosiissanno; loosu aana hosansa garano ha'runsitanno; illaallissanno.

12. Garanna taalo ikkinohu baattote horoonsishshinna gashshooti hee'rara dandiisissanno polisenna istiraateeje qixxeessitanno; kaajjituro loosu aana hosiissanno; loosu aana hosi gara ha'runsitanno; illaallissanno.

13. Giwirinnu xiinxallo gutamaano bissa waaxantenna halante loossanno amuraate diriirsitanno.

14. Meyaatanna wedella safo assidhinota irshunna kalaqamu jiro paakeeje polisete deerrinni qixxeessitanno; kaajjituro loosu aana hosanno gara ha'runsitanno.

15. Dikko shiqqannore eo ikkitanno bushshu shiilonna irshu guma labbinori isilanchimma buuxxanno; ha'runsitanno; illaallissanno.

16. Hexxose jeefisiisate kaa'litannota wole loossa loossanno.

C) Fayyimmate Biiro

1. Qoqqowoho fayyimmanna fayyimmate ledo xaaddanno hajubba aliidimmatenni massagganno; qineessitanno.

2. Fayyimmate owaante tuqishshi lophanno gede hasiissanno jawaante assitanno.

መዋላቸውን ይከታተላል፡፡

11. የክልሉ የተፈጥሮ ሃብት እንዲለማ፣ እንዲታቀብና አጠቃቀሙ እንዲሻሻል የሚያግዝ ፖሊሲና ስትራተጂ ያዘጋጃል፣ ሲፀድቅ በተግባር ያውላል፣ ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፡፡

12. ፍትሃዊ የመሬት አጠቃቀምና አስተዳደር እንዲኖር የሚያስችል ፖሊሲና ስትራተጂ ያዘጋጃል፡፡ ሲፀድቅ ተግባር ላይ ያውላል፣ ስለተግባራዊነቱ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፡፡

13. ግብርና ምርምር ባለድርሻ አካላት በቅንጅትና በትብብር የሚሰሩበትን ሥርዓት ይዘረጋል፡፡

14. ሴቶችና ወጣቶችን መሰረት ያደረጉ የእርሻና ተፈጥሮ ሀብት ፓኬጅ በፖሊሲ ደረጃ ይቀርፃል፣ ሲፀድቁ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፡፡

15. ወደ ገበያ የሚቀርቡ ግብአቶች እንደ ማዳበሪያና የእርሻ ውጤቶች ጥራት ያረጋግጣል፣ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፡፡

16. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

ሐ) የጤና ቢሮ

1. በክልሉ ጤናና ጤና ነክ ጉዳዮችን በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል፡፡

2. የጤና አገልግሎት ሽፋን እንዲያድግ ተገቢውን ጥረት ያደርጋል፡፡

3. በብድርና ዕርዳታ የሚከናወኑ የጤና ፕሮግራሞችን አፈፃፀም ይከታተላል፣

3. Liiqotenninna kaa’lotenni loosantannota fayyimmate pirogiraamma jeefishsha ha’runsitanno; qineessitanno.

4. Fayyimmate handaari latishshita qoqqowaancho pirogiraame qixxeessitanno; jeefishsha ha’runsitanno; keentanno.

5. Qoqqowaancho fayyimmate mashalaqqe amuraate massagganno; qineessitanno; jeefishsha ha’runsitanno.

6. Kakkadishshanna taraawanno dhibba gargarate dandiisiissanno hayyo maltanno; loosu aana hossanno gara ha’runsitanno.

7. Qoqqowaancho saga’late amuraati istiraateeje jeefishsha ha’runsitanno; qineessitanno.

8. Dagoomu fayyimma qohara dandaannori kalaqamiro gargarooshshu qaafo adhitanno; qineessitanno.

9. Qoqqowu giddo hasiissanno xagganna xagishshu udiinni ikkadu garinni hee’ransanna garunni horote hosansa buuxxanno.

10. Qoqqowoho afantannore mootimmate fayyiimate uurrinshuwa tantantanno; gashshitanno.

11. Fayyimmate amuraati kaarta qixxeessitanno; fayyimmannihu safote latishshi hala’lanno gede assitanno; irkono uytanno.

12. Qoqqowoho echi.ay.vii eedisi gargarate, illaallisatenna bacu ragi assoote aliidimmatenni massagganno; qineessitanno; ha’runsitanno; illaallissanno.

13. Qoqqowunniha fayyimmate qarra tiratenna fayyimmate owaante aate gara woyyeessate

ያስተባብራል፡፡

4. የጤናውን ዘርፍ ልማት ክልላዊ ፕሮግራም ይነድፋል፣ አፈፃፀሙን ይከታተላል፣ ይገመግማል፡፡

5. ክልላዊ የጤና መረጃ ሥርዓቱን ይመራል፣ ያስተባብራል፣ አፈፃፀሙን ይከታተላል፡፡

6. ወረርሽኝና ተላላፊ በሽታዎችን ለመከላከል የሚያስችሉ ስልቶችን ይቀይሳል፣ ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል፡፡

7. ክልላዊ የአመጋገብ ሥርዓት ስትራቴጂን አፈጻፀም ይከታተላል፣ ያስተባብራል፡፡

8. የሕብረተሰቡን ጤና ሊጎዱ የሚችሉ ድንገተኛ ሁኔታዎች ሲፈጠሩ የመከላከል እርምጃ ይወስዳል ያስተባብራል፡፡

9. በክልሉ ውስጥ አስፈላጊ የሆኑ መድሐኒቶችና የሕክምና መሳሪያዎች በበቂ መጠን መኖራቸውንና በአግባቡ ጥቅም ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል፡፡

10. በክልሉ የሚገኙ የመንግስት ጤና ተቋማትን ያደራጃል፣ ያስተዳድራል፡፡

11. የጤና ሥርዓቱን ካርታ ያዘጋጃል፣ የጤና መሰረተ ልማቶች እንዲስፋፉ ያደርጋል፣ ድጋፍም ይሰጣል፡፡

12. በክልሉ ኤች አይቪ ኤድስን የመከላከል፣ የመቆጣጠርና የዘርፈ ብዙ ምላሽ ተግባርን በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል፣ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፡፡

13. የክልሉን የጤና ችግር ለመፍታትና የጤና

kaa’litanno xiinxallo ha’risantanno gede hasiissanno irko assitanno.

14. Garimma noonsare addi addi hayyo horoonsi’ratenni fayyimma agadhate rosi hala’lanno gede assitanno.

15. Qoqqowoho fayyimmate rosinna qajeelshi uurrinshuwa uurrissanno; qineessitanno; gashshitanno.

16. Qoqqowoho sagalete, xagichunna fayyimmate agarooshshi gashshootinna qorqorshu loossa garunni jeefamansa buuxanno.

17. Hursaanchimmansa buuxantinore baadi xagganna xagishshu hayyo dagate owaantera hossanno gede xiinxallo assitanno; loosu aana hosansa garira millissanno.

18. Daga fayyimmase hajo anninna qara ikkitanno gede saga’late, qarqaru co’ichimmara, bikku ilara, amuwunna qaaqquullu amadooshshira lowo illacha tugge millissanno; akatu soorro buuxisiisanno fayyimma agadhate roso uytanno.

19. Hexxose jeefisiisate kaa’litannota wole loossa loossanno.

D) Rosu Biiro

1. Rosanna rosiisate looso aliidimmatenni massagganno.

2. Qoqqowu rosinna qajeelshi deerrasinna silanchimmasi agadhinoha ikkasi buuxxanno; hasiissanno qaafo adhitanno; maxaaffanna rosu kaa’looshshi udiinne wonshitanno; tuqissanno.

3. Rosiisaanote beehooshshenna gaamishsha ha’rissanno; deerru deerrunkunni rosiisate ikkado assannori wo’masi

አገልግሎት አሰጣጥን ለማሻሻል የሚረዱ ምርምሮች እንዲካሄዱ ተገቢውን ድጋፍ ያደርጋል፡፡

14. አግባብነት ያላቸው የተለያዩ ዘዴዎችን በመጠቀም የጤና አጠባበቅ ትምህርት እንዲስፋፋ ያደርጋል፡፡

15. በክልሉ የጤና ትምህርትና ስልጠና ተቋማትን ያቋቁማል፣ ያደራጃል፣ ያስተዳድራል፡፡

16. በክልሉ የምግብ፣ የመድሐኒትና ጤና ክብካቤ አስተዳደርና ቁጥጥር ሥራዎች በአግባቡ መፈፀማቸውን ያረጋግጣል፡፡

17. ፈዋሽነታቸው የተረጋገጠ ባህላዊ መድሓኒቶችና የህክምና ዘዴዎች ለህዝብ አገልግሎት እንዲውሉ ጥናት ያካሂዳል፣ ለተግባራዊነቱ ይንቀሳቀሳል፡፡

18. ሕዝቡ የጤናው ጉዳይ ባለቤትና ወሳኝ እንዲሆን በአመጋገብ፣ ከባቢያዊ ፅዳት፣ የወሊድ ምጣኔ፣ የእናቶችና ህፃናት እንክብካቤ ከፍተኛ ትኩረት ሰጥቶ ይንቀሳቀሳል፣ ባህሪያዊ ለውጥ የሚያረጋግጥ ብቁ የጤና አጠባበቅ ትምህርት ይሰጣል፡፡

19. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

መ) የትምህርት ቢሮ

1. የመማር ማስተማር ሥራን በበላይነት ይመራል፡፡

2. የክልሉ ትምህርትና ሥልጠና ደረጃውንና ጥራቱን የጠበቀ መሆኑን ያረጋግጣል፣ ተገቢውን እርምጃ ይወስዳል፣ መጽሐፍትንና የትምህርት መርጃ መሣሪያዎችን ያሟላል፣ ያሠራጫል፡፡

buuxxanno; rosiisaanote qajeelsha uytanno.

4. Umi dirimi rosiha jeefote fonqolo qixxeessitanno; jeefishshisi gara massagganno; tajete woraqata uytanno.

5. Gobboomu deerrinni qixxaawino fonqolo qoqqowoho jeefisiissanno.

6. Qoqqowoho dirinsa rosoho iillino qaaqquullenna wedella rosate kaayyo afidhanno doogo injeessitanno; loosu aana hosiissanno.

7. Uminna layinki dirimi rosita rosu maxaaffa attamishshanna tuqishsha ha'rissanno; ha'ranno gede assitanno.

8. Mootimmannita, mootimmannita ikkitinokki uurrinshuwanna hallanyu rosi minnaha ikkadimmate deerra buuxxanno; fajjo uytanno; uynoonni fajjo rigiddanno.

9. Rosu uurrinshuwaha jeefisiisate dhuki qarra baddanno; mixo qixxeessatenni qarraho tiro uytanno.

10. Rosiisaanonnihanna rosu massagaano bissaha jeefisate dhuka kaajjishshanno.

11. Balaxote, addi hasatto, jajjabbunna doorshunniha safote rosi tantano gumultanno; pirogiraame fushshitanno; ha'runsitanno; irko assitanno.

12. Rosanna rosiisate keeno aate qarranna gumaamimmate aana xiinxallo ha'rissanno; tirote raga maltanno; hasiissanno qaafo adhitanno.

13. Umi dirimi rosi kaarkuleme qixxeessitanno;

3. የመምህራን ድልድልና ምደባ ያካሂዳል፣ በየደረጃው ለማስተማር ብቁ የሚያደርጉ ሁኔታዎች መሟላታቸውን ያረጋግጣል፣ ለመምህራን ስልጠና ይሰጣል፡፡

4. የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ማጠናቀቂያ ፈተና ያዘጋጃል፣ አፈፃፀሙን ያስተዳድራል፣ የምስክር ወረቀት ይሰጣል፡፡

5. በአገር አቀፍ ደረጃ የተዘጋጁ ፈተናዎችን በክልሉ ያስፈጽማል፡፡

6. በክልሉ ዕድሜያቸው ለትምህርት የደረሱ ህፃናትና ወጣቶች የመማር ዕድል የሚያገኙበትን ስልት ይቀይሣል፣ ተግባራዊ ያደርጋል፡፡

7. የአንደኛና ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት መማሪያ መጽሐፍት ህትመትና ስርጭት ያከናውናል፣ እንዲከናወን ያደርጋል፡፡

8. የመንግሥት፣ መንግሥታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችና የግል ትምህርት ቤቶችን የብቃት ደረጃ ያረጋግጣል፣ ፈቃድ ይሰጣል፣ ይሰርዛል፡፡

9. የትምህርት ተቋማትን የማስፈፀም አቅም ችግሮችን ይለያል፣ ዕቅድ በመንደፍ ለችግሮቹ መፍትሔ ይሰጣል፡፡

10. የመምህራንና የትምህርት አመራር አካላት የመፈፀም አቅም ይገነባል፡፡

11. የቅድመ መደበኛ፣ የልዩ ፍላጐት፣ የጐልማሶችና የአማራጭ መሠረታዊ ትምህርቶችን አደረጃጀት ይወስናል፣ መርሃ ግብር ያወጣል ይከታተላል፣ ድጋፍ ይሰጣል፡፡

12. የመማር ማስተማር ምዘና አሰጣጥ ችግሮችና ውጤታማነት ላይ ጥናት ያካሂዳል፣ የመፍትሔ አቅጣጫዎችን ይቀይሳል፣ ተገቢውን እርምጃ ይወስዳል፡፡

13. የመጀመሪያ ደረጃ ትምህርት ሥርዓተ

qoqqowoho loosu aana hosiissanno.

14. Hexxose jeefisiisate kaa'litannota wole loossa loossanno.

E) Faynaansete Biiro

1. Qoqqowu mootimma baajete qixxeessitanno, fajjinonni baajete kaiminni baattanno, baajetete jeefishsha gashshitanno, keentanno, qorqortanno;

2. Qoqqowu mootimma baajeette, shallago, baatooshshe, giddoydi odiite amanyoote xintitanno, loosu aana hosase ha'runsitanno;

3. Mootimmannitanna mootimmannita ikkitinokki uurrinshubbanni afantanno kaa'lonna liqoo qineessatenni qoqqowu latishshu baajeette mixo ledo qinaawe loosu aana hosara injeessitanno; qineessitanno; ha'runsitanno.

4. Qoqqowoho leeltannota dagoomittenna miinju mitiimma shotisate sumiimmete kaiminni dagganno kaa'lo loosu aana hossara irko assitanno; qineessitanno; gashshitanno; lexxote kaa'lo afi'rate babbaxxitino pirojektuwa qixxeessatenninna qixxeessiisatenni kaa'lo assitanno uurrinshuwara shiqishshanno.

5. Miinjunna dagoomu latishshi handaarira bobbakkinore mootimmannitanna mootimmannita ikkitinokki uurrinshuwa looso la'annonsari ledo halamatenni qineessitanno; illaallissanno.

6. Danchu assooti uurrinshuwanna maammarra pirogiraammubbatanna pirojektubbata ikkadimmate

ትምህርትን ያዘጋጃል፣ በክልሉ ተግባራዊ ያደርጋል፡፡

14. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

ሠ) የፋይናንስ ቢሮ

1. የክልል መንግሥት በጀት ያዘጋጃል፣ በተፈቀደው በጀት መሰረት ክፍያ ይፈፅማል፣ የበጀቱን አፈፃፀም ያስተዳድራል፣ ይገመግማል፣ ይቆጣጠራል፡፡

2. የክልሉ መንግስትን የበጀት፣ የሂሳብ፣ የክፍያና፣ የውስጥ ኦዲት ሥርዓት ይዘረጋል፣ በስራ ላይ መዋሉን ይከታተላል፡፡

3. ከመንግስታዊና መንግስታዊ ካልሆኑ ድርጅቶች የሚገኝ እርዳታና ብድር በማስተባበር ከክልሉ የልማት በጀት ዕቅድ ተጣጥሞ በስራ እንዲውል ያመቻቻል፣ ያቀናጃል፣ ይከታተላል፡፡

4. በክልሉ የሚታዩ ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ችግሮች ለማቃለል በስምምነት መሰረት የሚመጡ እርዳታዎች በስራ ላይ እንዲውሉ ድጋፍ ይሰጣል፣ ያስተባብራል፣ ያስተዳድራል፣ ተጨማሪ እርዳታዎች ለማግኘት የተለያዩ ፕሮጀክቶች በመቅረፅና እንዲቀረፅ በማድረግ እርዳታ ለሚሰጡ ድርጅቶች ያቀርባል፡፡

5. በኢኮኖሚና ማህበራዊ ልማት ዘርፍ የተሰማሩ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችን ስራ ከሚመለከታቸው ጋር በመሆን ያስተባብራል፣ ይቆጣጠራል፡፡

6. የበጎ አድራጎት ድርጅቶችና ማኅበራት

keeno assitanno; loosu sheemaate malaatissanno; qineessitanno; ha’runsitanno; keentanno.

7. Qoqqowunniti mootimmate bissa qoqqowu mootimma womaashshu polisenna seeri garinni loosansa illaallissanno.

8. Qoqqowu mootimmaha eo gamba assinanni darrasanya attansiissanno; tuqissanno; ha’runsitanno; qorqortanno.

9. Qoqqowu mootimma fiisikaaletenna womaashshu loosi jeefishsha leellishannoha tittirshu xawishsha pirezidantichaho, Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale miniranna seerunni biilloonye uynoonninsa bissara yannatenni shiqishshanno.

10. Qoqqowu mootimma shalagote amadooshshi amuraate qixxeessitanno; loosu aana hosanno gede irkissanno; giddo qorqorshi amuraate diriirsitanno.

11. Qoqqowu mootimma babbaxxitino buenni afidhannota liqootenna kaa’lote sumiimme qoqqowu mootimma su’minni malaatissanno; liqoote massagooshshe gashshitanno.

12. Qoqqowu mootimma aksiyonna tareessantannonna tareessantannokkita woxu sanadda amaddanno; agartanno.

13. Qoqqowu mootimmaha jajju gashshootenna hirote amuraate diriirsitanno; jeefishsha illaallissanno; irkissanno; seeraancho taashshote qaafo adhitanno; adhinanni gedeno assitanno.

14. Hodhishshu uduunne, jajjabba maashinna, jajjabba

ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶችን የብቃት ምዘና ያደርጋል፤ የሥራ ውል ይፈራረማል፤ ያስተባብራል፤ ይከታተላል፤ ይገመግማል፡፡

7. የክልሉ የመንግስት አካላት በክልሉ መንግስት የፋይናንስ ፖሊሲና ሕጎች መሰረት መስራታቸውን ይቆጣጠራል፡፡

8. የክልሉን መንግስት የገቢ መሰብሰቢያ ደረሰኝ ያሳትማል፣ ያሰራጫል፣ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፡፡

9. የክልሉ መንግስት የፊስካል እና የፋይናንስ የስራ አፈፃፀም የሚያሳይ ዝርዝር መግለጫ ለርዕሰ መስተዳድሩ፣ ለክልሉ መስተዳድር ምክር ቤትና በሕግ ስልጣን ለተሰጣቸው አካላት በወቅቱ ያቀርባል፡፡

10. የክልሉ መንግስት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት ይነድፋል፣ ተግባራዊ እንዲሆን ይደግፋል፣ የውስጥ ቁጥጥር ሥርዓት ይዘረጋል፡፡

11. የክልሉ መንግስት ከተለያየ ምንጭ የሚያገኘውን የብድርና ዕርዳታ ስምምነት በክልሉ መንግስት ስም ይፈርማል፣ ብድሩን ያስተዳድራል፡፡

12. የክልሉ መንግስት አክሲዮኖች፣ የሚተላለፉና የማይተላለፉ የገንዘብ ሰነዶችና ሌሎች ተመሳሳይ የገንዘብ ሰነዶች ይይዛል፣ ይጠብቃል፡፡

13. የክልሉ መንግስት የንብረት አስተዳደር እና የግዢ ስርዓት ይዘረጋል፣ አፈፃፀሙን ይቆጣጠራል፣ ይደግፋል፣ህጋዊ ማስተካከያ እርምጃ ይወስዳል፣ እንዲወሰድ ያደርጋል፡፡

hiro kamalte hirtanno; kayissanno; kaysate ledo amadantino loossa jeefissanno; hasiisi garinni riqiwo uytanno.

15. Mootimmate hiro jeefishshira de’ne leellishshanno shiqishaanora qorophishshsha uytanno; murantinonna murantinokki yanna geeshsha shiqishaanchimmatenni ittissanno.

16. Jeefisantanno hiro lallawunna biddissu garinni jeefamasenna gara ikkinohu jajju gashshooti amuraati diriirsamasi buuxate hirotenna jajju gashshooti qorqorsha assitanno.

17. Jeefisiisaano bissa mootimmate interprayzenni dhaaddo hiro jeefishshara fajjitanno.

18. Mootimmate hodhishshu uduunni amadooshshinna horoonshi amuraate ha’runsinoha ikkanno gede assitanno.

19. Maakiro ikonoomete hajubba hanqafo Pilaanetenna Latishshu Biiro ledo qixxeessitanno, Jeefisiisaanote Amaale Minira shiqishshe kaajjishiishshanno.

20. Hexxose jeefisiisate kaa’litannota wole loossa loossanno.

F) Farcote Biiro

Tenne jeefisiisaancho uurrinsha hojji biilloonyinna loosu qeechi lallawu kiiro 6/2012 aana worroonni garinni ikkanno.

G) Eote Biilloonye

1. Qoqqowunniha taksenna eo gamba assate amuraate

14. ተሸከርካሪዎች፣ ትላልቅ ማሽኖች፣ ትላልቅ ግዥዎች በጥቅል ይገዛል፣ ያስወግዳል፣ ከማስወገድ ጋር የተያያዙ ስራዎች ይፈፅማል፣ እንደአስፈላጊነቱ ውክልና ይሰጣል፡፡

15. በመንግስት ግዥ አፈፃፀም ቸልተኝነት የሚያሳዩ አቅራቢዎች ማስጠንቀቂያ ይሰጣል፣ ለተወሰነና ላልተወሰነ ጊዜ ከአቅራቢነት ያግዳል፡፡

16. የሚፈፀሙ ግዥዎች በአዋጅና መመሪያ መሰረት መፈፀማቸውንና ትክክለኛ የንብረት አስተዳደር ስርዓት መዘርጋቱን ለማረጋገጥ የግዥና የንብረት አስተዳደር ኦዲት ያደርጋል፡፡

17. አስፈፃሚ አካላት ከመንግሥታዊ ኢንተርፕራይዝ በቀጥታ ግዥ እንዲፈፀሙ ይፈቅዳል፡፡

18. የመንግሥት ተሽከርካሪ አያያዝና አጠቃቀም ስርዓት የተከተለ እንዲሆን ያደርጋል፡፡

19. የማክሮ ኢኮኖሚ ማዕቅፍ ከፕላን ቢሮ ጋር በመናበብ ያዘጋጃል፤ ለመስተዳድር ምክር ቤት አቅርቦ ያስፀድቃል፡፡

20. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

ረ) የፍትህ ቢሮ

የዚህ አስፈጻሚ ተቋም የተናጠል ሥልጣንና ተግባር በአዋጅ ቁጥር ፮/፳፻፲፪ በተደነገገው መሠረት ይሆናል፡፡

ሰ) የገቢዎች ባለሥልጣን

1. የክልሉን የታክስና የገቢ አሰባሰብ ስርዓት በበላይነት ይመራል፣ ያስተዳድራል፡፡

aliidimmatenni massagganno; gashshitanno.

2. Taksete amuraate woyyeessate pirogiraame jeefishsha annimmatenni massagganno; qineessitanno.

3. Lifinxe, xawadimmanna xa’mamaanchimma wo’mitinoha owaante aate amuraate diriirsitanno.

4. Taksete baataanchira doorshunni takse baantanni tantano injeessitanno.

5. Taksete baataano fajjonsanni takse baattanno budi bowiranno gede huwanyo kalaqate pirogiraamma loosu aana hosiissanno.

6. Qoqqowu miinju millimmo aana rumuxxitino xiinxallo ha’risatenni qoqqowunnita eote safo halashshitanno; taksete gashshootinni kalaqantanno mitiimma tidhantanno gede assitanno.

7. Taksete seera jeefisiisate hasiissannore aye manchi angano hee’ra dandiitanno sanadda la’e keentanno; amaddanno.

8. Takse murate hasiissanno mashalaqqe gamba assitanno; kaajjishshanno; kuri horoonsi’ratenni takse murtanno; gamba assitanno.

9. Taksennita ikkitinokki quchumu dargi amado, minu annimma, jajjunna owaantete baatooshshi gumulshinna gamba assate kaa’litanno mashalaqquwa gamba assitanno; fatiltanno; horote hosanno gede assitanno.

10. Quchummate maazzagaajju mini eo gumulshinna gamba assate xiinxallo assitanno; kamalaancho maazzagaajju mini eo gamba assinanni seeri hanqafo

2. የታክስ ሥርዓት ማሻሻያ ፕሮግራም አፈጻጸም በባለቤትነት ይመራል፣ ያስተባብራል፡፡

3. ቀልጣፋ፣ ግልፅነትና ተጠያቂነት የሰፈነበት የአገልግሎት አሰጣጥ ሥርዓት ይዘረጋል፡፡

4. ለታክስ ከፋዩ አማራጭ የታክስ መክፈያ አደረጃጀቶችን ያመቻቻል፡፡

5. ታክስ ከፋዮች በፍቃደኝነት ታክስ የመክፈል ባህልን እንዲያዳብሩ የግንዛቤ ማስጨበጫ ፕሮግራሞች ተግባራዊ ያደርጋል፡፡

6. በክልሉ ኢኮኖሚያዊ እንቅስቃሴ ላይ ተመስርቶ ጥናቶችን በማካሄድ የክልሉን የገቢ መሠረት ያሰፋል፣ በታክስ አስተዳደሩ የሚከሰቱ ችግሮች እንዲፈቱ ያደርጋል፡፡

7. የታክስ ሕጎችን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ በማናቸውም ሰው እጅ የሚገኙ ሰነዶችን ይመረምራል፣ ይይዛል፡፡

8. ለታክስ አወሳሰን የሚያስፈልጉ መረጃዎች ያሰባስባል፣ ያጠናክራል፣ እነዚህኑ በመጠቀም ታክስ ይወስናል፣ ይሰበስባል፡፡

9. ታክስ ያልሆኑ የከተማ ቦታ ይዞታ፣ የቤት ባለቤትነት፣ የንብረትና የአገልግሎት ክፍያ አወሳሰንና አሰባሰብ የሚያገለግሉ መረጃዎችን ይሰበስባል፣ ይተነትናል፣ ጥቅም ላይ እንዲውል ያደርጋል፡፡

10. የከተሞች ማዘጋጃ ቤታዊ ገቢ አወሳሰንና

qixxeessitanno; loosu aana hosiissanno.

11. Qoqqowunniha eo burqisate dhuka hedote giddo worino garinni eote xiinxallo assatenni eo gamba assinanni gede hajo la’anno bisira sayissanno.

12. Addi addi eo seeru garinni gamba assitanno; mootimmate gimjaabeetira eo assitanno.

13. Hexxose jeefisiisate kaa’litannota wole loossa loossanno.

H) Doogote Latishshinna Hodhishshu Biiro

1. Qoqqowunniha doogote latishshi looso aliidimmatenni massagganno; deerra murtanno; gashshitanno; dizaynetenna ijaarshu qorqorshi looso ha’rissanno; ha’runsitanno; illaallissanno.

2. Dagate beeqqonninna qoqqowu mootimma baajeettenni loosantannonna gatamarantanno doogo mixidhanno; tekinikete irko assitanno; looso qineessitanno; aliidimmatenni massagganno.

3. Kalaqamu manchi woy seeru mannimma aamantino uurrinsha addi woy gutu hexxo owaantera loossano, gatamartannonna gashshitanno doogora loosu fajjo uytanno; borreessite maareekkitanno.

4. Qoqqowoho rosantinonna rosantinokkiti hodhishshu owaante hala’litanno gede assitanno.

5. Hodhishshu owaante shiqisho qinaabbino doogonni jeefisantaranna qoqqowunnita latishshu istiraateeje wo’millunni jeefisate lifixissannota ikkase buuxxanno.

አሰባሰብ ጥናት ያደርጋል፣ የተጠቃለለ የማዘጋጃ ቤታዊ ገቢ የሚሰበሰብበትን የሕግ ማዕቀፍ ያዘጋጃ፣ ሥራ ላይ ያውላል፡፡

11. የክልሉን ገቢ የማመንጨት አቅም ባገናዘበ መልኩ የገቢ ጥናት አድርጎ ገቢ እንዲሰበሰብ ለሚመለከተዉ አካል ያስተላልፋል፡፡

12. ገቢዎችን በሕጉ መሠረት ይሰበስባል፣ ለመንግስት ግምጃ ቤት ገቢ ያደርጋል፡፡

13. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

ሸ) የመንገድ ልማትና ትራንስፖርት ቢሮ

1. የክልሉን የመንገድ ልማት ሥራዎች በበላይነት ይመራል፣ ደረጃ ይወስናል፣ ያስተዳድራል፣ የዲዛይንና የግንባታ ጥራትቁጥጥር ስራዎችን ያካሂዳል፣ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፡፡

2. በህብረተሰቡ ተሳትፎ እና በክልሉ መንግስት በጀት የሚሰራና የሚጠገን መንገድ ያቅዳል፣ የቴክኒክ ድጋፍ ያደርጋል፣ ስራውን ያስተባብራል፣ በበላይነት ይመራል፡፡

3. የተፈጥሮ ሰው ወይም ህጋዊ ሰውነት የተሰጠው ድርጅት ለተለየ ወይም ለጋራ ዓላማ አገልግሎት ያሰራው፣ የሚጠግነው እና የሚያስተዳድረውን መንገድ የስራ ፍቃድ ይሰጣል፣ ይመዘግባል፡፡

4. በክልሉ መደበኛና መደበኛ ያልሆኑ የትራንስፖርት አገልግሎቶች እንዲስፋፉ ያደርጋል፡፡

5. የትራንስፖርት አገልግሎቶች አቅርቦት በተቀናጀ መንገድ እንዲፈፀምና የክልሉን የልማት ስትራቴጂዎች በተሟላ ሁኔታ ለመፈጸም የሚያሳልጥ መሆኑን ያረጋግጣል፡፡

6. Hodhishshu owaante amansiissannonna hobbaatise agaraminoha ikkasi buuxate dandiisiisannohu qorqorshu amuraati diriirsamannonna loosu aana hosanno gede assitanno.

7. Gobboomu hodhishshu polise garinni qoqqowoho afantanno way bissa aana hodhishshu owaante hala’litara jawaachishshanno; fajjo uytanno; haaroonsitanno; rigiddanno.

8. Qoqqowoho hodhishshunniti safote latishshi owaante hala’litanno, woyyitannonna gatamarantanno gede assitanno.

9. Quchumaho taaksete owaantera bobbakkino hallanyootiranna uurrinshuwara fajjo uytanno; hakko handaarinni uurritanno maamarra borreessitanno; bobbahishsha uytanno.

10. Qoqqowoho uurinsanni hodhishshi uduunni gatamarshi garaazhera, oofaanote qajeelshi uurinshuwaranna hodhishshu uduunnira diru tekinikete buuxo uurrinshuwara fajjo uytanno; illaallissanno; rigiddanno.

11. Dagatenna hogowu hodhishshi uduunni loosira bobbakkino bissara ikkadimmatenna ogimmate fajjo uytanno; haaroonsitanno; rigiddanno; uytanno owaantera baatisiissanno taariife fushshitanno; ha’runsitanno; dagate hodhishshi uduunni deerra fushshitanno; haaroonsitanno.

12. Oofaanotenna hodhishshu uduunni ikkadimmate buuxishsha uytanno; haaroonsitanno; ittissanno; rigiddanno.

13. Oofaanchu ikkadimma buuxishshi keenonna tekinikete ogeeyye qajeelshi mereershuwa uurrissanno; qajeelsha uytanno; yannate tekinoloojenni irkisantanno gede assitanno.

6. የትራንስፖርት አገልግሎቶች አስተማማኝና ደህንነታቸው የተጠበቀ መሆኑን ለማረጋገጥ የሚያስችል የቁጥጥር ሥርዓት እንዲዘረጋና ስራ ላይ እንዲውል ያደርጋል፡፡

7. በሀገሪቱን የትራንስፖርት ፖሊሲዎች መሰረት በክልሉ በሚገኙ ውሃ አካላት ላይ የትራንስፖርት አገልግሎት እንዲስፋፋ ያበረታታል፣ ፈቃድ ይሰጣል፣ ያድሳል፣ ይሰርዛል፡፡

8. በክልሉ የትራንስፖርት መሰረተ-ልማት አገልግሎት እንዲስፋፋ፣ እንዲሻሻልና እንዲጠገን ያደርጋል፡፡

9. በከተማ ታክሲ አገልግሎት ለሚሰማሩ ግለሰቦችና ድርጅቶች ፈቃድ ይሰጣል፣ በዘርፉ የሚቋቋሙ ማህበራትን ይመዘግባል፣ ስምሪት ይሰጣል፡፡

10. በክልሉ ለሚቋቋሙ የተሽከርካሪ ጥገና ጋራዦች፣ የአሽከርካሪ ማሰልጠኛ ተቋማትና ለተሽከርካሪ አመታዊ የቴክኒክ ምርመራ ተቋማት ፈቃድ ይሰጣል፣ ይቆጣጠራል፣ ይሰርዛል፡፡

11. በህዝብና በጭነት ማመላለሻ ሥራ ላይ ለሚሰማሩ አካላት የብቃትና የሙያ ፈቃድ ይሰጣል፣ ያድሳል፣ ይሰርዛል፤ ለሚሰጡት አገልግሎት የሚያስከፍሉትን ታሪፍ ያወጣል፣ ይከታተላል፤ ለህዝብ ማመላለሻ ተሽከርካሪዎች ደረጃ ያወጣል፣ ያድሳል፡፡

12. ለአሽከርካሪዎችና ለተሽከርካሪዎች የብቃት ማረጋገጫ ይሰጣል፣ ያድሳል፣ ያግዳል፣ ይሰርዛል፡፡

13. የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ምዘና እናየቴክኒሻኖች ማሰልጠኛ ማዕከላት ያቋቁማል፣ ስልጠና ይሰጣል፣ በዘመናዊ ቴክኖሎጂ እንዲታገዝ ያደርጋል፡፡

14. የሕዝብና የጭነት ማመላለሻ መናኸሪያዎች እንዲቋቋሙ ያደርጋል፣

14. Dagatenna hogowu hodhishshu kaameella hoowe uurritaano gede assitanno; aye bisinnino loosantannota daddalu hodhishshi hoowe deerri bikkaasincho fushshitanno; gashshitanno; ha’runsitanno; hodhishshu hoowe giddo qorqorsha assitanno; jeefishshu biddissa fushshitanno.

15. Doogote hodhishshi seeri ayirrisamasi ha’runsitanno; qaafo adhitanno.

16. Motorete hodhishshi aana qa’minsanni saleeddanna hodhishshu borro attansiissanno; tuqissanno.

17. Qoqqowu doogote hobbaati fandenna kawunsile uurrissanno.

18. Kalaqamunnitinna mannu loosino dano kalaqantanno woyte woy wole hasiissanno korkaatubbanni daddalu hodhishsha hasiisanno darganna raga qolte qeechite bobbaassanno; ha’runsitanno.

19. Wole gutamaano bissa ledo doogote tiraafikete dano gargarate waaxante loossanno.

20. Hexxose jeefisiisateate kaa’litannota wole loossano loossanno.

I) Industirete Latishshi Biiro

1. Qoqqowu giddo Industire hala’litanno gede hasiisanno amuraate diriisite injaannori kalaqamanno assitanno.

2. Industirennita ogimmate ikkadimma keenate seera loosu aana hosiissanno, silaanchimmanna udiinnichu deerra hajo la’annonsa bissa ledo halamatenni tajete

በማንኛውም አካል የሚሰራ የንግድ ተሽከርካሪ መናኸሪያ ደረጃ መለኪያ ያወጣል፣ ያስተዳድራል፣ ይከታተላል፣ በመናኸሪያ ውስጥ ቁጥጥር ያደርጋል፣ ለአፈፃፀሙ መመሪያ ያወጣል፡፡

15. የመንገድ ትራንስፖርት ሕጎች መከበራቸውን ይከታተላል፣ እርምጃ ይወስዳል፡፡

16. ባለሞተር ተሽከርካሪዎች ላይ የሚለጠፉ ሰሌዳዎችንና የትራንስፖርት ህትመቶችን ያሳትማል፣ ያሰራጫል፡፡

17. በክልሉ የመንገድ ደህንነት ፈንድና ካውንስል ያቋቁማል፡፡

18. የተፈጥሮና ሰው ሰራሽ አደጋ ሲከሰት ወይም በሌሎች አስፈላጊ ምክንያቶች የንግድ ማመላለሻ ተሽከርካሪዎችን በአስፈላጊው ቦታና መስመር ደልድሎ ያሰማራል፣ ይከታተላል፡፡

19. ከሌሎች ባለድርሻ አካላት ጋር የመንገድ ትራፊክ አደጋ ለመከላከል በቅንጅት ይሠራል፡፡

20. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

ቀ) የኢንዱስትሪ ልማት ቢሮ

1. በክልሉ ኢንደስትሪዎች እንዲስፋፉ ተገቢ ሥርዓት በመዘርጋት የተመቻቹ ሁኔታዎች እንዲፈጠሩ ያደርጋል፡፡

2. የኢንዱስትሪ የሙያ ብቃት መመዘኛ ሕጎችን በስራ ላይ ያውላል፣ የጥራት እና የምርቶች ስታንዳርድ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን በምስክር ወረቀት

woraqatinni buuxissanno; udiinnichu silanchimma deerra afidhanno gede loossanno.

3. Industirete irko paakeeje qixxeessitanno, qineessitanno, jeefisiissanno, loosu aana hosaseno ha’runsitanno.

4. Industirete qachubba, sheedubba, paarkubbanna kilaasterubba hala’litanno, kaajjitanno assitanno; hasiisanno qorqorsha assitanno.

5. Industirete dikkote mereersha urrissanno, qineessitanno, injeessitanno,

6. Indusitirete handaara baxxinohunni maanufakicheringete indusitire latishshunna heewisaanchimmate aana loossanno, tenneno buuxisissanno poolise, istiraateeje, pirogiraamenna seerra burqissanno, Gobboomu latishshu ragi timo ledo sumuu yaase buuxxanno, konneno buuxisiisate pirogiraamenna seerubba burqissanno, qixeessitanno, hajo la’anno bisinni kaajjanno woyteno loosu giddora eessitanno.

7. Maanufakicheringete Indusitire hanadaari hallanyu beeqqqonna qeecha lossatenna jawaachishate kaa’lanno loosu amuraate diriirsitanno, injo qineesitanno, tittirshu wodhotenni fulanno.

8. Maanufakicheringete handaari illachisha hasiissannonsa hoccu, gogu; sagaletenna anganniri indusitirranna wolootu hasiishshinsa luphi yiino cinaano indusitirete handaarra baddanno; gobboomu latishshu ragi timo ledo sumu yaase buuxxanno, tenneno buuxisiisate tittirshu pirogiraame qixxeessite hajo la’annosi bisi kaajjishiro loosu aana hosiissanno.

ያረጋግጣል፣ የምርት ጥራት ደረጃ እንዲያገኙ ይሰራል፡፡

3. ኢንዱስትሪዎች የድጋፍ ፓኬጅ ያዘጋጃል፣ ያቀናጃል፣ ያስፈጽማል፣ በስራ ላይ መዋሉን ይከታተላል፡፡

4. ኢንዱስትሪ መንደሮች፣ ሼዶች፣ ፓርኮች እና ክላስተሮች እንዲስፋፉ፣ እንዲጠናከሩ ያደርጋል፣ አስፈላጊውን ቁጥጥር ያደርጋል፡፡

5. የኢንዱስትሪ የግብይት ማዕከላትን ያቋቁማል፤ ያስተባብራል፡ ያመቻቻል

6. የኢንዱስትሪ ዘርፉን በተለይም የማኑፋክቸሪንግ ኢንደስትሪ ልማትና ተወዳዳሪነት ላይ ይሰራል፤ ይህንንም የሚያረጋግጡ ፖሊሲዎችን፣ ስትራቴጂዎችን፣ ፕሮግራሞችንና ህጎችን ያመነጫል፤ ከሀገራዊ የልማት አቅጣጫ ግብ ጋር የተጣጣመ መሆኑን ያረጋግጣል፡ ይህንንም ለማረጋገጥ ዝርዝር መርሀ-ግብር ያዘጋጃል፡ በሚመለከተው አካል ሲፀድቅም ወደ ስራ ያስገባል፡፡

7. በማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ዘርፍ የግል ዘርፉን ተሳትፎና ሚና ለማሳደግና ለማበረታታት የሚያስችል የአሰራር ስርአት ይዘረጋል፤ ምቹ ሁኔታ ያመቻቻል፤ ዝርዝሩ በደንብ ይወጣል፡፡

8. በማኑፋክቸሪንግ ዘርፉ ትኩረት የሚያስፈልጋቸውን የጨርቃ ጨርቅ፤ የቆዳ፡ የምግብና የመጠጥ ኢንደስትሪዎችን እና ሌሎችም የመሳሰሉት ንዑስ ዘርፎች ካላቸው ጠቀሜታና አቅም አንፃር ይለያል፤ ከሀገራዊ የልማት አቅጣጫ ግብ ጋር የተጣጣመ መሆኑን ያረጋግጣል፡ ይህንንም ለማረጋገጥ ዝርዝር መርሀ-ግብር ያዘጋጃል፡ በሚመለከተው አካል ሲፀድቅም

9. Indusitirete handaarira xiinxallonna xiinxaawo assitanno bissara hasiissanno irko assatenni indusitirennita invesitimentetenna manufakicheringete dhukinna heewisamaanchimma luphi yitanno gede assitanno; dancha rosicho gamba assitanno; xaphoomunni handaaraho soorronna lopho dagganno gede loossanno.

10. Manufakicheringenniha hattono wolootu industirete handaari gumi silanchimma agarinohanna kalqete deerrinni heewisamaancho ikkanno gede dhuka dhabbachishatenna huwachishate looso loossanno.

11. Hajo la’annonsa bissa ledo halamatenni industirete handaara baxxino garinni manufakicheringete handaara hasiissanno mannu wolqa hasattonna uduunne wonshate hayyo kalaqqanno; qineessitanno; loosu aana hosiissanno.

12. Industirete handaara baxxino garinni manufakicheringete handara latishshunna gumaamimma lossate industirootu ekisteenshiinete owaante, tekinoloojete, dikkotenna hattono loose guma fushshate widoonni irko assitanno; gumaamimmansa buuxxanno.

13. Shiimaadda, mereerima, jawiidi manufakicheringete industirubba mereero qinaawino xaadooshshi kalaqaramanna gumaamma loossa loosamate dandiisiissanno poolise, istiraateejenna loosu amuraate diriirsitanno;

14. Shiimmaddanna mereerima interprayzooti gumaamma ikkitanno gede jawaachishshu hayyo kalaqqanno; irko

ወደ ስራ ያስገባል፡፡

9. በኢንዱስትሪው ዘርፍ ምርምርና ጥናት ለሚያካሂዱ አካላት አስፈላጊውን ድጋፍ በማድረግ የኢንደስትሪዎችን የኢንቨስትመንትና የማኑፋክቸሪነግ አቅምና ተወዳደሪነት እንዲያድግ ያደርጋል፡ ምርጥ ተሞክሮ ይቀምራል፤ አጠቃላይ በዘርፉ አዎንታዊ ለውጥና እድገት እንዲመጣ ይሰራል፡፡

10. የማኑፋክቸሪንግ እንዲሁም ሌሎች የኢንዱስትሪ ዘርፎች የምርት ጥራት ደረጃቸውን የጠበቁ በአለም ዐቀፍ ተወዳዳሪ እንዲሆኑ የአቅም ማጎልበትና የስርፀት ስራዎችን ይሰራል፡፡

11. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር የኢንዱስትሪ ዘርፉን በተለይም የማኑፋክቸሪንግ ዘርፉ አስፈላጊ በሆነ የሰው ሀይል ፍላጎትና አስተማማኝ ግብዓት ለማሟላት ስልት ይቀይሳል፤ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤ ተግባራዊ ያደርጋል፡፡

12. የኢንዱስትሪ በተለይም የማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪ ዘርፍ ልማትና ምርታማነትን ለማሳደግ ኢንዱስትሪዎች የኤክስቴሽን አገልግሎት፣ የቴክኖሎጂ፣ የግብዓትና የግብይት እንዲሁም በአመራረት ረገድ ድጋፍ እንዲያገኙ ያደርጋል፤ ውጤታማነታቸውንም ያረጋግጣል፡፡

13. በአነስተኛ፣ በመካከለኛና በከፍተኛ የማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪዎች መካከል የተቀናጀ ትስስር እንዲፈጠርና ስኬታማ ሽግግሮች እንዲከናወኑ የሚያስችሉ ፖሊሲዎች፣ ስትራቴጂዎች እና የአሠራር ሥርዓቶችን ይዘረጋል፡፡

14. የአነስተኛና መካከለኛ ኢንተርፐራይዞችን ውጤታማ እንዲሆኑ የማትጊያ ስልት

assitanno.

15. Industirete handaara baxxino garinni manufakicheringete industire qarqaru agarooshshira worroonni safaraano wonshitanno gede irko assitanno.

16. Industirete, handaarunna ogimmate maamarra uurritanno gede jawachishshanno, uurritinorino jawattanno gede assitanno.

17. Hexxose jeefisiisate kaa’litanno loossa loossanno

J) Quchumu Latishshinna Konistiraakishiinete Biiro

1. Quchumu latishshanna konistiraakishiine la’anno poolisenna istiraateeje, latishshu paakeejenna pirogiraamma suudissanno; kaajjitanno woyteno loosu aana hosiissanno.
2. Quchumu teessaano ikkitino daga dhukinsa ledo xaadanno mine mi’nitara xaphooma raga leellisha dandiisiissanno xiinxallo ha’rissanno; loosu aana hosansa garano quchummate dhuka kaajjishate irko assitanno.
3. Quchummannita deerru keenonna deerra murtanno; afamooshshe afidhanno gede assitanno.
4. Quchumma qarqarinsara latishshu mereersha ikkitara qinaabbino irko assitanno.
5. Quchummate latishshi baadiyyete latishshinna buximate ajishshi ledo qinaawino garinni loosamanno gara lainohunni xiinxallo assitanno; xiinxallo loosu aana hossara irko assitanno; jeefishshano ha’runsitanno.
6. Quchummate yannichu safote latishshi hala’lanno gede jawaantetenni loossanno; babbaxxitino owaantera hossannota lattino baatto qixxeessitanno.
7. Qoqqowunnita quchumu pilaane qixxeessitanno;

ይቀይሳል፣ ድጋፍ ያደርጋል።

15. የኢንዱስትሪ ዘርፍ በተለይም የማኑፋክቸሪንግ ኢንዱስትሪዎች በአካባቢ ጥበቃ የተቀመጡ መስፈርቶችን እንዲያሟሉ ድጋፍ ያደርጋል፡፡

16. የኢንዱስትሪ፣ የዘርፉ እና የሙያ ማህበራት እንዲቋቋሙ ያበረታታል፣ የተቋቋሙትንም እንዲበረታቱ ያደርጋል።

17. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።

በ) የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ

1. የከተማ ልማትንና ኮንስትራክሽንን የሚመለከቱ ፖሊሲዎችና ስትራቴጂዎችን፣ የልማት ፓኬጆችን እና ፕሮግራሞችን ይቀርጻል፣ ሲጸድቅም፣ ተግባራዊ ያደርጋል፡፡
2. የከተማ ነዋሪ የሆነ ሕዝብ ከአቅሙ ጋር የተመጣጠነ መኖሪያ ቤት እንዲሰራ አጠቃላይ አቅጣጫ ለመቀየስ የሚያስችሉ ጥናቶችን ያካሂዳል፣ ለተግባራዊነታቸውም ለከተሞች የአቅም ግንባታ ድጋፍ ይሰጣል፡፡
3. የከተሞችን የደረጃ መመዘኛና ደረጃ ይወስናል፣ ዕውቅና እንዲያገኙ ያደርጋል፡፡
4. ከተሞች የአካባቢያቸው የልማት ማዕከል እንዲሆኑ የተቀናጀ ድጋፍ ይሰጣል፡፡
5. የከተሞች ልማት ከገጠር ልማት እና ከድህነት ቅነሳ ጋር በተቀናጀ መንገድ የሚከናወንበትን ሁኔታ በሚመለከት ጥናት ያደርጋል፣ ጥናቱ ተግባራዊ እንዲሆን ያግዛል፣ አፈጻፀሙን ይከታተላል፡፡
6. በከተሞች ዘመናዊ መሰረተ-ልማት እንዲስፋፋ ጥረት ያደርጋል፣ ለተለያዩ አገልግሎቶች የሚውል የለማ መሬት

loosoho hosansa gara ha’runsitanno; irko assitanno.

8. Quchumu pilaane qixxaawora bobbakkanno amaalaanora ikkadimmate buuxishsha uytanno; deerransa murtanno; fajjo uytanno; rigiddanno.

9. Quchummatewiinni fulannoha moolanna du’namaancho ishine hunnanninna biifado gangalatate owaante kalaqantanno loosu amuraate diriirsitanno; irko assitanno.

10. Quchummate dagate latishshira yaatenni mootimmate pirojektuwaranna wole owaantera tareessantanno amadonna amadonsanni ka’anno mannira taalcho kiiso baantanni amuraati diriirsamanno gede assitanno; jeefishsha ha’runsitanno.

11. Babbaxxitino owaantera hossannota lattino baatto qixxeessitanno; owaatamaanchoho shiqishshanno; shiqishote halaalaanchimma buuxxanno; tareessantino baatto seera ha’runsite latishshaho hosase ha’runsitanno; seerimale ijaarsha qorqortanno; seeraancho amuraate amadisiissanno.

12. Quchumu baattonna jajji wowenna kiiso amuraati diriirsamanno hayyo malatenni loosu aana hosanno gede assitanno.

13. Tekinoloojetenni irkisantinotinna hala’lado quchumu baatto amado borreessishshinna teessote taje amuraate qoqqowoho diriirsitanno.

14. Quchummate latishshunna danchu gashshooti loosi aana teessaano daga qinaawino garinni beeqqitanno gede dandiisiisate assooti amuraate diriirsitanno;

ያዘጋጃል፡፡

7. የክልሉን ከተሞች ፕላን ያዘጋጃል፣ አተገባበራቸውን ይከታተላል፣ ድጋፍ ይሰጣል፡፡

8. በከተማ ፕላን ዝግጅት ለሚሰማሩ አማካሪዎች የብቃት ማረጋገጫ ይሰጣል ደረጃቸውን ይወስናል፣ ፈቃድ ይሰጣል፣ ይሰርዛል፡፡

9. ከተሞች የሚያመነጩቸውን ደረቅና ፈሳሽ ቆሻሻዎች የሚወገድበትንና ውበት ያላቸው የመናፈሻ አገልግሎቶች የሚመሰረቱበትን የአሰራር ሥርዓት ይዘረጋል፣ ድጋፍ ያደርጋል፡፡

10. በከተሞች ለሕዝብ ልማት ሲባል ለመንግስታዊ ፕሮጀክቶችና ለሌሎች አገልግሎቶች ለሚዛወሩ ይዞታዎችና ከይዞታቸው ለሚፈናቀሉ ሰዎች ተመጣጣኝ ካሳ የሚከፈልበት ሥርዓት እንዲዘረጋ ያደርጋል አፈፃፀሙን ይከታተላል፡፡

11. ለተለያዩ አገልግሎቶች የሚውል የለማ መሬት ያዘጋጃል፣ ለተገልጋይ ያቀርባል፣ የአቅርቦቱን ፍትሐዊነት ያረጋግጣል፤ የተላለፈ መሬት ህጋዊነቱን ተከትሎ ለልማት መዋሉን ይከታተላል፣ ህገወጥ ግንባታዎችን ይቆጣጠራል፤ ህጋዊ ሥርዓትን ያስይዛል፡፡

12. የከተማ መሬትና ንብረት ዋስትና እና ካሳ ሥርዓት የሚዘረጋበትን ስልት በመቀየስ ሥራ ላይ እንዲውል ያደርጋል፡፡

13. በቴክኖሎጂ የተደገፈና ወጥ የሆነ የከተማ መሬት ይዞታ ምዝገባና የአድራሻ መረጃ ሥርዓት በክልሉ ይዘረጋል፡፡

14. በከተሞች የልማትና መልካም አስተዳደር ሥራዎች ላይ ነዋሪው ህዝብ በተደራጀ

jeefisiisate dhuka kaajjishshanno; qineessitanno; jeefishsha ha'runsitanno.

15. Minnate latishshi pirogiraamma massagganno; tekinikete irko assitanno; illaallissanno; quchumu teessaano daga dhukinsa ledo xaadannoha hee'nanni mine mi'nitanno hayyo maltanno; loosu aana hosa ha'runsitanno.

16. Hexxose jeefisiisate kaa'liatannota wole loossa loossanno.

K) Way, Shiilotenna Inerjete Biiro

1. Qoqqowunnita way jiro gashshitanno.
2. Qoqqowunnita baattote giddoydinna aaniidi way jiro bikkunninna silanchimmatenni baddanno; horote hosanno gara injeessitanno.
3. Way latishshinna gashshooti maanuwallanna deerra qixxeessitanno; woleno way loosi gola illaallissanno.
4. Anganni way shiqishshi tittirshu xiinxallo assitanno; ijaarsha loossanno.
5. Quchumunna baadiyyennihu xalalu way shiqishshi lophanno gede assitanno; deerra murtanno; tekinikete loosi jeefishsha ha'runsitanno.
6. Baadiyyete way uurrinshuwa gashshooti komitta uurrissanno; seeru mannimma fajjo uytanno; quchumu way owaante uurrinshuwa xintitanno.
7. Qoqqowu way laayyonni halaalaanchunna taalashshu way iillishanna beehaachi hee'rasi illaallissanno.

አግባብ እንዲሳተፍ ለማስቻል የአሠራር ስርዓት ይዘረጋል፣ የማስፈጸም አቅም ይገነባል፤ ያስተባብራል፣ አፈጻጸሙን ይከታተላል፡፡

15. የቤቶች ልማት ፕሮግራሞችን ይመራል፣ የቴክኒክ ድጋፍ ይሰጣል፣ ይቆጣጠራል የከተማ ነዋሪ ሕዝብ ከአቅሙ ጋር የተመጣጠነ የመኖሪያ ቤት እንዲሰራ ስልት ይቀይሳል፣ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፡፡

16. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

ተ) የውሃ፣ ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮ

1. የክልሉን የውሃ ሀብት ያስተዳድራል፡፡
2. የክልሉን የከርሰ ምድርና ገፀ ምድር ውሃ ሀብት በመጠንና በጥራት ይለያል፣ ጥቅም ላይ የሚውልበትን ሁኔታ ያመቻቻል፡፡
3. የውሃ ልማትና አስተዳደር ማኑዋሎችንና ደረጃዎችን ያዘጋጃል እንዲሁም ሌሎች የውሃ ሴክተር ስራዎችን ይቆጣጠራል፡፡
4. የመጠጥ ውሃ አቅርቦት ዝርዝር ጥናት ያጠናል፣ ግንባታዎችን ያከናውናል፡፡
5. የከተማና ገጠር የንፁህ መጠጥ ውሃ አቅርቦት ሽፋን እንዲያድግ ያደርጋል፣ ደረጃውን ይወስናል፣ የቴክኒካዊ ሥራዎችን አፈፃፀም ይከታተላል፡፡
6. የገጠር መጠጥ ውሃ ተቋማት አስተዳደር ኮሚቴዎችን ያደራጃል፣ ሕጋዊ የሰውነት ፈቃድ ይሰጣል፣ የከተማ ውሃ አገልግሎት ድርጅቶችን ያደራጃል፡፡
7. በክልሉ የውሃ ተፋሰሶች ፍትሐዊና ሚዛናዊ የውሃ ክፍፍልና ምደባ መኖሩን ይቆጣጠራል፡፡
8. የውሃ ዕጥረት ባለባቸው የክልሉ

8. Way anje noo qoqqowu qarqarubbara winaamu yanna way shiqishsha injeessitanno; qarrano hegerimmatenni hunate dandiissanno looso loossanno.

9. Way bissa daafama gargartanno; qorqortanno; way akeeka gamba assitanno; laaboraatoorete buuxo assitanno.

10. Wayinna gorsu latishshi loosira bobbakkanno kontiraakiterootira, amaalaanoranna ogeeyyera deerra murtanno; loosu fajjo uytanno; haaroonsitanno; ittissanno; rigiddanno.

11. Qoqqowunniha gorsu latishshi tuqishsha lossate gorsu latishshinna meemiishshu loosi xiinxallonna dizayne looso loossanno; ijaarshu ga'rafo qixxeessitanno; loosoho hosiissanno.

12. Laggate du'nama raga biddi assatenna lolahu gargarooshshi loossa xiinxallo dizaynenna ijaarshu qorqorshi looso loossanno.

13. Qoqqowoho assinanni gorsu konistiraakishiine loosi safaraano qixxeessitanno; loosu aana hasiinsanni gara massagganno.

14. Gorsu aggaxxo xiinxallo, dizaynenna ijaarshu looso massagganno; ha'runsitanno; illaallissanno; dhuka kaajjishshanno.

15. Qoqqowu mootimma widoonni ijaarsinoonni gorsu uurrinshuwa towaattanno; gatamartanno; gorsu uurrinshuwa qarqaraho ogeeyye qajeelsatenni towaattannonna gashshitanno gede iillishshanno.

16. Federaalete mootimma widoonni qoqqowu giddo

አካባቢዎች የአስቸኳይ ጊዜ የውሃ አቅርቦት ያመቻቻል፣ ችግሩንም በዘለቄታዊነት ለማስወገድ የሚያስችሉ ተግባራትን ያከናውናል፡፡

9. የውሃ አካላት ብክለትን ይከላከላል፣ ይቆጣጠራል፣ የውሃ ናሙና ይሰበስባል፣ የላብራቶሪ ምርመራ ያደርጋል፡፡

10. በውሃና በመስኖ ልማት ስራ ለሚሰማሩ ተቋራጮች፣ አማካሪዎችና ባለሞያዎች ደረጃቸውን ይወስናል፣ የሥራ ፈቃድ ይሰጣል፣ ያድሳል፣ ያግዳል፣ ይሰርዛል፡፡

11. የክልሉን የመስኖ ልማት ሽፋን ለማሳደግ የመስኖ ልማትና የማጠንፈፍ ሥራዎች ጥናትና ዲዛይን ያከናውናል፣ የግንባታ ጨረታ ያዘጋጃል፣ ተግባራዊ ያደርጋል፡፡

12. የወንዞች ፍሰት አቅጣጫ መግራት እና የጐርፍ መከላከያ ሥራዎች ጥናት ዲዛይንና ግንባታ ቁጥጥር ሥራዎችን ያከናውናል፡፡

13. በክልሉ የሚካሄዱ የመስኖ ኮንስትራክሽን ሥራዎች መስፈርት ያዘጋጃል፣ ተግባራዊነቱን ይመራል፡፡

14. የመስኖ አለኝታ ጥናት፣ ዲዛይንና ግንባታ ሥራዎች ይመራል፣ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣ አቅም ይገነባል፡፡

15. በክልሉ መንግስት አማካኝነት የተገነቡ የመስኖ ተቋማትን ይንከባከባል፣ ይጠግናል፣ የመስኖ ተቋሞችን በአካባቢው ሙያተኞችን በማሰልጠን እንዲንከባከቡና እንዲያስተዳድሩ ያበቃል፡፡

16. በፌደራሉ መንግስት አማካኝነት በክልሉ

assinanni way latishshi pirojektuwa assootira annimmatenni irko assitanno.

17. Qoqqowu giddo assinanniha shiilo hasatenna latisate loossa aliidimmatenni massagganno; ha'runsitanno.

18. Qoqqowu giddo inerjete doorsha halashshate, latisatenna horonsi'rate amuraate diriirsitanno; loosu aana hosiinsanni garano ha'runsitanno.

19. Hexxose jeefisate kaa'liatannota wole loossa loossanno.

L) Meyaate, Wedellunna Dagoomitte Hajubba Biiro

1. Meyaate, qaaqquullunna wedellu qoossonna horo ayirrisiisate qooxeessira huwanyonna millimmo kalqantanno gede assitanno.

2. Heewisamaanchonna baqqiima qansicha kalaqate kaa'liatannota fayyo maate kaajjishshi pirogiraamma halamaano bissa ledo qinaawatenni suudissanno; loosu aana hosanno garanna gumaamimma ha'runsitanno; illaallissanno.

3. Meyaata, qaaqquullunna wedellu ikkito leellishshannota tittirshu mashalaqqe gamba assitanno; qineessitanno; la'annonsari baalira egennantanno gede assitanno.

4. Meyaatinna wedellu qoqqowoho polotiku, miinjunna dagoomu millimmo giddo baqqiima ikkite beeqqate dandiissiissanno kaayyo injiitinonsata buuxxanno.

5. Meyaatinna wedellu hasattonsanna qarrinsa garinni qinaabbe qoossonsara sharrantaranna qarransa huna dandiitara jawaachishshanno; ikkito injeessitanno.

ውስጥ ለሚካሄዱ የውሃ ልማት ፕሮጀክቶች ክንውን በባለቤትነት ድጋፍ ያደርጋል፡፡

17. በክልሉ የሚካሄደውን የማዕድን ፍለጋና ልማት ሥራዎችን በበላይነት ይመራል፣ ይከታተላል፡፡

18. በክልሉ የኢነርጂ አማራጮችን የማስፋት፣ የማልማት እና የአጠቃቀም ሥርዓትን ይዘረጋል፣ አተገባበሩንም ይከታተላል፡፡

19. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

ቸ) የሴቶች፣ ወጣቶችና ማህበራዊ ጉዳይ ቢሮ

1. የሴቶች፣ የሕፃናትና የወጣቶች መብትና ጥቅሞችን በማስከበር ዙሪያ ግንዛቤና ንቅናቄ እንዲፈጠር ያደርጋል፡፡

2. ተወዳዳሪና ንቁ ዜጋን ለማፍራት የሚረዱ የጤናማ ቤተሰብ ግንባታ ፕሮግራሞችን ከአጋር አካላት ጋር በቅንጅት ይቀርጻል፣ ተግባራዊነቱንና ውጤታማነቱን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፡፡

3. የሴቶችን፣ የሕፃናትና የወጣቶችን ሁኔታ የሚያመላክቱ ዝርዝር መረጃዎችን ይሰበስባል፣ ያደራጃል፣ በሚመለከታቸው ሁሉ እንዲታወቁ ያደርጋል፡፡

4. ሴቶችና ወጣቶች በክልሉ የፖለቲካ፣ የኢኮኖሚና ማሕበራዊ እንቅስቃሴዎች ውስጥ በንቃት ለመሳተፍ የሚያስችላቸው ዕድሎች የተመቻቹላቸው መሆኑን ያረጋግጣል፡፡

5. ሴቶችና ወጣቶች እንደ የፍላጎቶቻቸውና እንደ ችግሮቻቸው ተደራጅተው ለመብቶቻቸው እንዲታገሉና ችግሮቻቸውን ማስወገድ እንዲችሉ ያበረታታል፣ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፡፡

6. Qoqqowu mootimma bissanni qixxaabbanno polisubba, seerubba, latishshu pirogiraammanna pirojektuwa meyaatenna wedellu hajo hanqaffanno gede hayyo maltanno; keentanno; hasiissanno ha’runso assitanno.

7. Wedella mereersite babbaxxitino uurrinshuwara loosantanno loossa ha’runsitanno; qineessitanno keentanno; taashshote qaafo adhitanno; tittirshu biddissunni gumulamanno.

8. Meyaatenna qaaqquullu aana iillitanno mallaado, bushu budi assootenna gawajjo xiinxallotenni badatenni ba’anno gara injeessitanno; jeefishsha ha’runsitanno; huwanyo cu’mishiishate looso loossanno.

9. Meyaata babbaxxitino mootimmate bissara gumulo aate loosi darguwara gaamate ikkado illacha tungoonninsata buuxxanno.

10. Woriidi heeshshote deerrira afantanno meyaate heeshsho woyyeessate kaa’litanno xiinxallo ha’rissanno; pirogiraammanna pirojektuwa qixxeessatenni loosoho hossanno assitanno; liqootenna suuqote owaante afidhanno gara injeessitanno; jeefishsha ha’runsitanno.

11. Meyaatinna wedellu latishshu, danchu gashshootinna dimokiraasete amuraati kaajjishshira baqqiima beeqqaanonna horaameeyye ikkitara hayyo maltanno; irko assitanno.

12. Meyaatenna wedellu tantano dhuka dhaabbachishate dandiissiissanno xiinxallo ha’rissanno; qajeelshuwa uytanno; qajeelshu owaante aamantanno assoote injeessitanno; qineessitanno.

6. በክልሉ መንግስት አካላት የሚዘጋጁ ፖሊሲዎች፣ ሕጎች፣ የልማት ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶች የሴቶችና ወጣቶች ጉዳይ እንዲያካትቱ ስልት ይነድፋል፣ ይገመግማል፣ ተገቢውን ክትትል ያደርጋል፡፡

7. ወጣቱን ማዕከል አድርገው በተለያዩ ድርጅቶች የሚሰሩ ስራዎችን ይከታተላል፣ ያስተባብራል፣ ይገመግማል፣ ማስተካከያ እርምጃ ይወስዳል፣ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

8. በሴቶችና ሕፃናት ላይ የሚቃጡ መድሎዎችን፣ ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶችንና ጥቃቶችን በጥናት በመለየት የሚወገዱባቸውን ሁኔታዎች ያመቻቻል፣ አፈጻፀሙን ይከታተላል፣ ግንዛቤ የማስጨበጥ ስራ ይሰራል፡፡

9. ሴቶች በተለያዩ የመንግስት አካላት በውሳኔ ሰጪ የስራ ቦታዎች ላይ ለመመደብ በቂ ትኩረት የተሰጣቸው መሆኑን ያረጋግጣል፡፡

10. በዝቅተኛ የኑሮ ደረጃ ላይ የሚገኙ ሴቶችን የኑሮ ሁኔታ ለማሻሻል የሚረዱ ጥናቶችን ያካሂዳል፣ ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶችን በመቅረፅ ተግባራዊ እንዲሆኑ ያደርጋል፣ የብድርና ቁጠባ አገልግሎት የሚያገኙበትን ሁኔታ ያመቻቻል፣ አፈጻፀሙን ይከታተላል፡፡

11. ሴቶችና ወጣቶች በልማት፣ በመልካም አስተዳደርና ዴሞክራሲ ሥርዓት ግንባታ ላይ ንቁ ተሳታፊና ተጠቃሚ እንዲሆኑ ስልት ይቀይሳል፣ ድጋፍ ይሰጣል፡፡

12. የሴቶችና የወጣቶች አደረጃጀቶችን አቅም ለማጎልበት የሚያስችሉ ጥናቶችን ያካሂዳል፣ ስልጠናዎችን ይሰጣል፣ የስልጠና አገልግሎት የሚሰጥበትን አሰራር ያመቻቻል፣ ያስተባብራል፡፡

13. Amuwu heeshsho woyyaabbannonna qaaqquullu qoossonna hobbaati agaramanno gara xiinxallitanno; la’annonsa bissa ledo halamatenni loosu aana hosiissanno.

14. Qoqqowoho Meyaatenna qaaqquulle la’annota gobbanke kalqoomu deerrinni malaatisse adhitino sumiimme jeefishsha ha’runsitanno; la’annonsa bissara rippoorte shiqishshanno.

15. Dagoomittenna ikonoomete qarri giddo noorenna qarraho reqecci yitino wogane hegeraamu garinni gatamarate loossa addi addi gutamaano bissa ledo halamatenni loossanno.

16. Addi addi handaarinni danchu assooti owaante budi bowiranno hayyo kalaqatenni loossanno.

17. Biso gawajjantinore, geerra, surrete xisso noonsarenna labbanno addi illacha hasidhanno dagoomu bissa kaa’lonna irko afidhanno mereershubba tantanantanno gede hajo la’annonsa bissa ledo waaxotenni loossanno.

18. Hexxose jeefisiisate kaa’litannota wole loossano loossanno.

M) Wogate, Turizimetenna Ispoortete Biiro

1. Qoqqowoho afantannori dhaggete, budu donnanna hornyuwa xiinxallantara, agarantara sayinsetenna tekinoloojete owaantera hossanno gede assitanno.

2. Sidaamu Afii borreessamme bowirtaranna hala’litara hayyo malatenni loossanno.

3. Deerrasi agarino loosu afii horoonsishshinna tiro

13. የእናቶች የኑሮ ሁኔታ ስለሚሻሻልበትና የሕፃናት መብትና ደህንነት ስለሚጠበቅበት ሁኔታ ያጠናል፣ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር ተግባራዊ ያደርጋል፡፡

14. በክልሉ ሴቶችንና ሕጻናትን የሚመለከቱ ሀገራችን የፈረመቻቸው አለምአቀፍ ስምምነቶች አፈጻፀም ይከታተላል፣ ለሚመለከታቸው አካላትም ሪፖርት ያቀርባል፡፡

15. ለማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ችግር የተዳረጉና የተጋለጡ ወገኖች በዘላቂነት የሚቋቋሙበትን ሥራ ከተለያዩ ባለድርሻ አካለት ጋር በመቀናጀት ይተገብራል፡፡

16. በተለያዩ መስኮች የበጎ ፈቃደኝነት አገልግሎት ባህል እንዲዳብር ስልት በመቀየስ ይሰራል፡፡

17. የአካል ጉዳተኞች፣ አረጋውያን፣ የአእምሮ ሕሙማንና መሰል ልዩ ትኩረት ለሚያስፈልጋቸው የሕብረተሰብ ክፍሎች ድጋፍና እንክብካቤ የሚያገኙባቸው ማዕከላት እንዲደራጁ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በቅንጅት ይሰራል፡፡

18. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

ኀ) የባህል፣ ቱሪዝምና ስፖርት ቢሮ

1. በክልሉ የሚገኙ ታሪካዊ፣ ባህላዊ ቅርሶችና እሴቶች እንዲጠኑ፣ እንዲጠበቁ ለሣይንስና ቴክኖሎጂ አገልግሎት እንዲውሉ ያደርጋል፡፡

2. የሲዳሙ አፎ ሥነጽሑፎች እንዲዳብሩና እንዲስፋፉ ስልቶችን በመቀየስ ይሰራል፡፡

3. ደረጃውን የጠበቀ የሥራ ቋንቋ አጠቃቀም

heedhanno gede irko assitanno; ha'runsitanno.

4. Bushu rosichi assootubba hekko korinni dagoomu lopho badhera qoltanno lao, ammanonna rosichu assootubba soorrate looso loossanno.

5. Qoqqowu latishshira irko assitanno budu amanyootuwanna rosichuwa hala'litanno assitanno.

6. Budu handaarira dagate beeqqooshshe uurrinshaawe safo amadisiisate budu uurrinshuwa hala'litanno gede assitanno.

7. Angate ogimmanna seesi-qalote loosi hala'lanno gede assitanno; latishshaho heedhannonsa irko dhaabbachishate handaaru taje yannitte doogonni tantanantanno assitanno; tuqishshansano buuxxanno.

8. Qoqqowu giddo aye manchi, maamaru woy amm'note uurrinsha anga afantanno donna garunni amadantannonna agarantanno gede irko assitanno; borreessitanno; qorqortanno; egizibiitete amadantino donna, dubbu saadanna gumansa haadhe garunni gashshitanno.

9. Handaaraho gumaamo qalote looso loossino hallanyootiranna uurrinshuwara ba'raarshanna jawaachishsha uynanni amuraate diriirsitanno; loosu aanano hosiissanno.

10. Qoqqowoho filmete tewuneete ogimma loosi lophanno gara injeessitanno.

11. Qoqqowoho turizime abbitannorenna dancha illacha egensiissanno; turizime qoqqowoho hala'litanno gede jawaachishshanno.

12. Qoqqowoho turiste abbitannori baxxite egentannonna turizimete injitinota ikkite lattaranna tantanantara, turistete owaante uytanno uurrinshuwa hala'liara, qarqaru qarqarunkunni noo dagoomino turizimete

እና የትርጉም አገልግሎት እንዲኖር ይደግፋል፣ ክትትል ያደርጋል፡፡

4. በጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች ተፅእኖ ሳቢያ ማኅበራዊ እድገትን የሚያጓትቱ አመለካከቶችን፤ እምነቶችንና ልማዳዊ አሰራሮችን የመለወጥ ተግባራትን ያከናውናል፡፡

5. ለክልሉ ልማት አስተዋጽኦ የሚያደርጉ ባህላዊ ሥርዓቶችና ልምዶች እንዲስፋፋ ያደርጋል፡፡

6. በባህል ዘርፍ የሕዝቡን ተሳትፎ ተቋማዊ መሠረት ለማስያዝ የባህል ተቋማት እንዲስፋፉ ያደርጋል፡፡

7. የዕደ ጥበብ፣ የኪነ ጥበብና የሥነጥበብ ሥራዎች እንዲስፋፉ ያደርጋል፤ ለልማቱ የሚኖራቸውን አስተዋጽኦ ለማጎልበት የዘርፉን መረጃዎች በዘመናዊ መንገድ እንዲደራጁ ያደርጋል፣ ተደራሽነቱንም ያረጋግጣል፡፡

8. በክልሉ ውስጥ በማንኛውም ሰው፣ ማህበር ወይም በሐይማኖት ተቋም እጅ የሚገኙ ቅርሶች በሚገባ እንዲያዙና እንዲጠበቁ ድጋፍ ይሰጣል፣ ይመዘግባል፣ ይቆጣጠራል፣ በኢግዚቢትነት የተያዙ ቅርሶችን፣ የዱር እንስሳትና ውጤቶቻቸውን ተቀብሎ አግባብነት ባለው መንገድ ያስተዳድራል፡፡

9. በዘርፉ ውጤታማ የፈጠራ ሥራዎችን ላበረከቱ ግለሰቦችና ተቋማት ሽልማትና ማበረታቻ የሚሰጥበት ሥርዓት ይዘረጋል፣ ተግባራዊም ያደርጋል፡፡

10. በክልሉ የፊልም ተውኔት ጥበብ ሥራዎች የሚያድጉበትን አግባብ ያመቻቻል፡፡

11. የክልሉን የቱሪዝም መስሕቦችና መልካም ገፅታ ያስተዋውቃል፤ ቱሪዝም በክልሉ እንዲስፋፉ ያበረታታል፡፡

12. የክልሉን ቱሪስት መስሕቦች ተለይተው

horonni beeqqaancho ikkara assinanni gara injeessitanno.

13. Qoqqowunniti kalaqamu donna xiinxallantanno gede, agarantanno gedenna turizimete injitinota ikkite lattannonna horote hossanno gede assinanni gara injeessitanno; gobboomu deerrinni balaxxe wo’ma hasiissanno gede worroonni safaraano wonshatenni qoqqowu donna kalqete donimmara maareekkantanno gara la’annonsa bissa ledo injeessitanno.

14. Budunna turistete owaante uytanno uurrinshuwa deerra gumultanno; jeefishshano illaallissanno.

15. Turizimetenni guuta owaante heedhara turistootu hobbaatino buuxamara hasiisannoti duuchu manniti loosu waaxo adda ikkitara kalaqantannota gutu battala mereershimmatenni owaattanno.

16. Turistete doogonna la’nanni darguwa loosantaranna qinaabbanno gede assitanno; la’anno bissa ledo halamatenni qoqqowu giddo ha’rinsanni safote latishshi ijaarshanna wole qarqaru latishshi millimmo turizime irkissano garinni ha’ransa ha’runso assitannno.

17. Seerunni gumullanni owaante dani bikka kaima assidhe qoqqowu giddo loossanno turistete owaante uytanno uurrinshuwara deerra uytanno; hakko deerra agadhite ikkadimmanna silanchimma noo owaante aansa ha’runsitanno; illaallissanno; gadachonsa fultannokkiri aana taashshate qaafo adhitanno; adhisiissanno.

18. Mannu wolqa qajeelshinninna ogimmate amaale

እንዲታውቁና ለቱሪዝም አመቺ ሆነው እንዲለሙና እንዲደራጁ፣ የቱሪስት አገልግሎት ሰጪ ድርጅቶች እንዲስፋፉ፣ የየአካባቢው ማኅበረሰብም ከቱሪዝም ጥቅሞች ተካፋይ እንዲሆን የሚደረግበትን አግባብ ያመቻቻል፡፡

13. የክልሉ የተፈጥሮ ቅርሶች እንዲጠኑ፣ እንዲጠበቁና ለቱሪዝም አመቺ ሆነው እንዲለሙና ጥቅም ላይ እንዲውሉ የሚደረጉበትን ሁኔታ ያመቻቻል፣ በሀገር አቀፍ ደረጃ በቅድመ ሁኔታነት የተቀመጡ መስፈርቶችን በማሟላት የክልሉ ቅርሶች በአለም አቀፍ ቅርስነት የሚመዘገቡበትን ሁኔታ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ያመቻቻል፡፡

14. የባህልና የቱሪስት አገልግሎት ሰጪ ተቋማትን ደረጃዎች ይወስናል፣ ተፈጻሚነቱን ይቆጣጠራል፡፡

15. በቱሪዝም የሠመረ አገልግሎት እንዲኖር የቱሪስቶችም ደህንንት እንዲረጋገጥ የሚያስፈልገው የብዙ ወገኖች የሥራ ቅንጅት እውን እንዲሆን ለሚፈጠሩ የጋራ መድረኮች በማዕከልነት ያገለግላል፡፡

16. የቱሪስት ጉዞ መስመሮችና መመልከቻ ቦታዎች እንዲሠሩና እንዲደራጁ ያደርጋል፣ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር በክልሉ ውስጥ የሚካሄዱ የመሠረተ ልማት ግንባታዎችና ሌሎች የአካባቢ ልማት እንቅስቃሴዎች ቱሪዝምን በሚደግፍ መንገድ ስለመካሄዳቸው ክትትል ያደርጋል፡፡

17. በሕግ የሚወሰነውን የአገልግሎት ዓይነት ስታንዳርድ መሠረት አድርጎ በክልሉ ውስጥ ለሚሰሩ የቱሪስት አገልግሎት ሠጭ

owaantenni budu, ispoortetenna turizimete goliha jeefisiisate dhuka kaajjishshanno.

19. Sidaamu daga heeshsho gara, saga'late gara, uddi'rate gara, gashshatenna wole hornyuwa gara gobboomunna kalqoomu deerrinni egennantanno gede loossanno.

20. Qoqqowoho babbaxxitino gangalattonna doorshunni mannu loosino turizime mereershi ijaarsha loossanno; gashshitanno; halashshitanno.

21. Budu, ispoortetenna turizimete taje gamba assitanno; qineessitanno; tuqissanno.

22. Daga ispoorte baalunkuranna budu ispoorte beeqqaanonna horaameeyye assitanno.

23. Qajeelino manni wolqa burqisanna ikkadimma lossate ispoortete rosi, qajeelshinna xiinxallote uurrinshuwa uurritanno hayyo malatenni loosoho hossanno gede assitanno.

24. Ispoorte loonsanni darguwanna ispoortete bowirshi mereershuwa halashshitanno.

25. La'annonsa bissa ledo halamatenni ispoortete xagishshi owaante tantantanno.

26. Ispoortete jawaachishshu dhagganna jingilli assannore horoonsi'ra gargarate dandiisiisanno amuraate diriirsitanno.

27. Heewonna feestivaale qixxeessatenni ispoortete handaarita eote kaima halashshitanno; dagoomu beeqqonna horaameessimma lossitanno.

28. Qoqqowoho uuritanno ispoortete mamarrara fajjo

ድርጅቶች ደረጃ ይሰጣል፣ ይህንኑ ደረጃ ጠብቀው ብቃትና ጥራት ያለው አገልግሎት መስጠታቸውን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣ ግዴታቸውን በማይወጡት ላይም የእርምት እርምጃዎችን ይወስዳል፣ ያስወስዳል፡፡

18. በሰው ኃይል ሥልጠናና በሙያ ምክር አገልግሎት አማካይነት የባህል፣ የስፖርትና የቱሪዝም ሴክተርን የማስፈጸም አቅም ይገነባል፡፡

19. የሲዳማ ሕዝብ የአኗኗር፣ የአመጋገብ፣ የአለባበስ፣ የአስተዳደር እና ሌሎች እሴቶች በሀገርና ዓለም አቀፍ ደረጃ በተገቢው እንዲታወቁ ይሰራል፡፡

20. በክልሉ የተለያዩ የመዝናኛና አማራጭ ሰው ሰራሽ የቱሪዝም ማዕከላትን ይገነባል፣ ያስተዳድራል፣ ያስፋፋል፡፡

21. የባህል፣ ስፖርትና ቱሪዝም መረጃዎችን ያሰባስባል፣ ያጠናቅራል፣ ያሰራጫል፡፡

22. ህዝቡን በስፖርት ለሁሉምና ባህላዊ ስፖርት ተሳታፊና ተጠቃሚ ያደርጋል፡፡

23. የሰለጠነ የሰው ሃይል ማፍራትና ብቃትን ለማሳደግ የስፖርት ትምህርት፣ ሥልጠናና ምርምር ተቋሞች የሚቋቋሙበትን ሥልት በመቀየስ ተግባራዊ እንዲሆን ያደርጋል፡፡

24. የስፖርት ማዘውተሪያ ሥፍራዎችንና የስፖርት ማበልጸጊያ ማዕከላትን ያስፋፋል፡፡

25. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር የስፖርት ህክምና አገልግሎት ያደራጃል፡፡

26. በስፖርት አበረታች መድሃኒቶችና ዕፆች መጠቀምን ለመላከል የሚያስችል ሥርዓት ይዘረጋል፡፡

27. ውድድሮችንና ፌስቲቫሎችን በማዘጋጀት የስፖርቱ ዘርፍ የገቢ መሠረቶችን

uytanno; qorqortanno; irkissanno; qineessitanno; investerootu ispoortete handaara e'e beeqqo assitanno gara injeessitanno; federaalete deerrinni uurritino ispoortete maamarra borreessitanno; hasiissanno irko assitanno.

29. Hexxose jeefisiisate kaa'liatannota wole loossa loossanno.

N) Loosu, Dandootenna Interprayzete Latishshi Biiro

1. Qoqqowu giddo looso hasidhanno addinnii wedellunna meyaati looso kalaqate hala'ladunni bobbakkanno gede huwanyo kalaqate, qajeelishunni irkisate, loosu base injeesate, liqoote, dikkote xaadooshshi amaalenna woloota kaa'lo afidhanno gede assitanno; injo kalaqqanno.

2. Interpirayzete irko paakeeje qixxeessitanno, qineessitanno, jeefisiissanno, loosu aana hosaseno ha'runsitanno.

3. Manufakcheringete laalcho gobbate gobbaydira sokkanno Interpirayzoota hajo la'annonsa bissa ledo halamatenni laalchonsa gobbate gobbaydira sokkanno gede irkissanno.

4. Loosu kaayyo kalaqate amaale mini baalante tantanora uurranno gede assitanno, amaalete miniha looso qineesitanno, hasiissanno irko uytanno.

5. Looso kalaqatenna loosu kaayyo aana xiinxallo assitanno, hajo la'annonsa bissawa shiqishatenni kaajjinshiro loosu aana hosase ha'runsitanno.

6. Quchumu sagalete woowe pirogiraame annimmatenni

ያሰፋል፣ የህብረተሰቡን ተሳትፎና ተጠቃሚነት ያሳድጋል፡፡

28. በክልሉ ለሚቋቋሙት የስፖርት ማህበራት ፍቃድ ይሰጣል፣ ይቆጣጠራል፣ ይደግፋል፣ ያስተባብራል፣ ኢንቨስተሮች በስፖርት ዘርፍ ገብተው ኢንቨስት እንዲያደርጉ ሁኔታውን ያመቻቻል፣ በፌደራል ደረጃ የሚቋቋሙ የስፖርት ማህበራትን ይመዘግባል፣ አስፈላጊውን ድጋፍ ይሰጣል፡፡

29. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

ነ) የሥራ፣ የክህሎትና ኢንተርፕራይዝ ልማት ቢሮ

1. የክልሉ ሥራ ፈላጊዎች በተለይም ለወጣቶች እና ለሴቶች በስራ ፈጠራ ላይ በስፋት እንዲሰማሩ ግንዛቤ ይፈጥራል፣ የስልጠና ድጋፍ፣ የመስሪያ ቦታ፣ ብድር፣ ገበያ ትስስር ምክር እና ሌሎች ድጋፎች እንዲያገኙ ያደርጋል፣ ያመቻቻል፡፡

2. የኢንተርፕራይዞች የድጋፍ ፓኬጅ ያዘጋጃል፣ ያቀናጃል፣ ያስፈጽማል፣ በስራ ላይ መዋሉን ይከታተላል፡፡

3. የማኑፋክቸሪንግ ምርቶችን ወደ ውጭ በመላክ ላይ ለተሰማሩ ኢንተርፕራይዞች ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን ምርታቸውን ለውጭ ሀገር እንዲያቀርቡ ያግዛል፡፡

4. የስራ ዕድል ፈጠራ ምክር ቤት በሁሉም ደረጃ እንዲቋቋም ያደርጋል፣ የምክር ቤቱን ስራ ያደራጃል፣ አስፈላጊውን ድጋፍ ይሰጣል፡፡

5. የስራ ፈጠራ እና የስራ እድል ላይ ጥናት ያደርጋል፣ ለሚመለከተው አካል በማቅረብ ሲጸድቅ ስራ ላይ መዋሉን ይከታተላል፡፡

6. የከተማ ምግብ ዋስትና ፕሮግራምን በባለቤትነት ያስተባብራል፣

qineessitanno, hajo la’annonsa bissa ledo halamatenni irkissanno, jeefishsha harunsitanno, hegeraanchu latishshi ledo xaadissanno

7. Hallanyu sekitere widoonni kalaqantara hasiissanno seedanna harancho yanna loosu kaayyo jeefishsha harunsitanno, irkissanno.

8. Hallanyu handaarira loosiisaanchunna loosaasinete xaadooshshe massagate fultino polisenna seerubba qoqqowu giddo loosu iima hosansa aliidimmatenni harunsitanno.

9. Loosiisaanchunna loosaasinete mereero hee’ranno lami-xaado hattono loosiisaanchu, loosaasinetenna mootimmate mereero hee’ranno sasi-xaado kaajishshanno loossa loosanno.

10. Loosu yekkeero rakkino doogonni gumulo afidhanno gede irkissanno amuraatubba diriirsitanno, jeefishshansano harunsitanno.

11. Seeru garinni fajjo afidhe qoqqowu giddo addi addi loosu handaarira bobbakkino gobbate gobbaydi qansoota borreessitanno, harunsitanno, loosu fajjonsa haaroo’mase buuxanno.

12. Addi addi mootimmate uurrinshshuwa giddonna mootimmatenni loosantanno addi addi pirojektubba widoonni kalaqantanno loosu kaayyo jeefishsha harunsitanno.

13. Qoqqowoho loosantannoti tekiniketenna ogimmate qajeelshi pirogiraamma gobboomu deerransa agadhite ha’ransa buuxxanno.

14. Deerrase agadhitino kaimu manaaddanna mereerima tekiniketenna ogimmate rosi qajeelshi kaarkuleme qixxaabbanno gede assitanno; harunsitanno; irkissanno.

ከሚመለከታቸውም አካላት ጋር በመቀናጀት ይደግፋል፣ አፈጻጸሙንም ይከታተላል፣ ዘላቂነት ካለው የልማት ተግባር ጋርም ያስተሳስራል፡፡

7. በግሉ ሴክተር አማካይነት ሊፈጠሩ ስለሚገባቸው ዘላቂና ጊዜያዊ የሥራ ዕድሎች አተገባበር ይከታተላል፤ ይደግፋል፡፡

8. የግሉ ሴክተር የአሰሪና የሠራተኛ ግንኙነት ለመምራት የወጡ ፖሊሲዎች እና የሕግ ማዕቀፎች በክልሉ ተግባራዊ መሆናቸውን በበላይነት ይከታተላል፡፡

9. በአሰሪና በሰራተኞች መካከል ያለውን የሁለትዮሽ ግንኙነት እንዲሁም በአሰሪ፣ በሠራተኛና በመንግሥት መካከል ያለውን የሦስትዮሽ ግንኙነትን የማጠናከር ተግባራትን ያከናውናል፡፡

10. የሥራ ክርክሮች በተፋጠነ መንገድ መፍትሄ እንዲያገኙ የሚያስችሉ አሰራሮችን ይዘረጋል፤ ተግባራዊነታቸውንም ይከታተላል፡፡

11. .ሕጋዊ የሥራ ፈቃድ አግኝተዉ በክልሉ በተለያዩ የሥራ መስኮች የሚሰሩ የዉጭ ዜጎችን ይመዘግባል፣ ይከታተላል፣ የሥራ ፈቃዳቸዉ መታደሱን ያረጋግጣል፡፡

12. በተለያዩ የመንግስት ተቋማት ውስጥ እና በመንግስት በሚሰሩ ልዩ ልዩ ፕሮጀክቶች አማካይነት የሚፈጠሩ የሥራ ዕድሎች አፈጻጸም ይከታተላል፡፡

13. በክልሉ የሚከናወኑ የቴክኒክና ሙያ ሥልጠና ፕሮግራሞች አገር አቀፍ ደረጃቸውን ጠብቀው መካሄዳቸውን ያረጋግጣል፡፡

14. ደረጃውን የጠበቀ መሰረታዊ መለስተኛና መካከለኛ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ሥርዓተ-ትምህርት እንዲዘጋጅ ያደርጋል፣ ይከታተላል፣ ይደግፋል፡፡

15. Qoqqowoho industiretenna investimentete millimmo irkissannota kaimu manaaddanna mereerimu deerri tekinikete ogimma qajeelshu uurrinshuwa uurrissanno; halashshitanno; gashshitanno.

16. Tekiniketenna ogimmate rosinna qajeelshi kolleejuwanna hakko handaarira bobbakkannore wole qajeelshu uurrinshuwara balaxi-afamooshshunna afamooshshu fajjo uytanno; haaroonsitanno; deerru woroonni higge leelturo fajjonsa rigiddanno.

17. Rosunna qajeelshunniha ogimmate ikkadimma buuxishshi amuraate qixxeessitanno; jeefishshasi harunsitanno; illaallissanno.

18. Konni handaarira hallanyootu dureeyyenna mootimmannita ikkitinokki uurrinsha beeqqitanno gara injeessitanno; jawaachishshanno; hasiissanno irko assitanno.

19. Qoqqowunnita tekiniketenna ogimmate rosinna qajeelshi istiraateeje qixxeessitanno; fajjiniro jeefissanno; jeefisiissanno.

20. Qoqqqowoho taalunna halaalanyu tekiniketenna ogimmate qajeelshi tuqishshi hee’ranno gede assitanno.

21. Dikkote hasatto mereersinoha dhaaddotenna dhaaddonniha ikkinokki qajeelshi pirogiraame roso qixxeessitanno; loosu aana hossanno gede assitanno; karikuleme qixxaabbanno raga kalaqqanno.

22. Tekiniketenna ogimmate qajeelshi mereershuwa albillicho fulonsa uminsanni wonshi’ra dandiisiissannota eo lossate jeefishshi raga kalaqqanno.

23. Tekiniketenna ogimmate qajeelshi uurrinshuwa mitteenni qajeelsha uytanno amuraati biddissa fushshitanno; jeefishshaho irkissanno; ha’runsitanno.

15. በክልሉ የኢንዱስትሪና የኢንቨስትመንት እንቅስቃሴውን የሚያግዙ መሰረታዊ መለስተኛና መካከለኛ ደረጃ የቴክኒክና ሙያ ሥልጠና ተቋማትን ያቋቁማል፣ ያስፋፋል፣ ያስተዳድራል፡፡

16. ለቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ኮሌጆችና በዘርፉ ለሚሰማሩ ሌሎች ማሰልጠኛ ተቋማት የቅድመ-ዕውቅናና ዕውቅና ፈቃድ ይሰጣል፣ ያድሳል፣ ከደረጃው በታች ሆነው ሲገኙ ፈቃዳቸውን ይሰርዛል፡፡

17. የትምህርትና ሥልጠና የሙያ ብቃት ማረጋገጫ ሥርዓት ያዘጋጃል፣ ተፈፃሚነቱን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፡፡

18. በዘርፉ የግል ባለሀብቶችና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች የሚሳተፉበትን ሁኔታ ያመቻቻል፣ ያበረታታል፣ አስፈላጊውን ድጋፍ ይሰጣል፡፡

19. የክልሉን የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ሥልጠና ስትራቴጂ ያዘጋጃል ሲፈቀድም ይፈጽማል፣ ያስፈጽማል፡፡

20. በክልሉ ተመጣጣኝ እና ፍትሃዊ የቴክኒክና ሞያ ስልጠና ሽፋን እንዲኖር ያደርጋል፡፡

21. የገበያ ፍላጎት መሰረት ያደረገ መደበኛ እና መደበኛ ያልሆነ ስልጠና መርሃ-ግብር ትምህርት ያዘጋጃል፣ በስራ ላይ እንዲውል ያደርጋል፣ ስርዓት ትምህርት የሚዘጋጅበት አቅጣጫ ይነድፋል፡፡

22. የቴክኒክና ሙያ ማሰልጠኛ ማዕከላት ወደ ፊት ወጪያቸውን በራሳቸው መሸፈን የሚያስችል የገቢ ማሳደግያ የአፈፃፀም አቅጣጫ ይነድፋል፡፡

23. የቴክኒክና ሙያ ማሰልጠኛ ማዕከላት በሽርክና ስልጠና የሚሰጡበትን የአሰራር መመሪያ ያወጣል፣ ለአፈፃፀሙ ይደግፋል፣

24. Qoqqowunnita sayinsetenna tekinoloojete hasatto baddanno, hajo la'annonsa bissa ledo malamatenni hasatto wonshinanni gara injeessitanno.

25. Hajo la'annonsa bissa ledo halamatenni qoqqowu giddo tekinoloojete paarke uurritanno gede assitanno.

26. Hexxose loosu aana hosiisate hasiissanno wole loossa loossanno.

O) Dagitte Owaantenna Mannu Jiro Latishshi Biiro

1. Qoqqowu mootimma loosaasine filatenna doorate lifinxe kaima ikkitanno gede assitanno, loosu deerrira hasiisanno roso, qajeelishanna loosu rosicho keenate xaphooma bikkaancho qixxeesitanno, loosu aana hosiissanno.

2. Qoqqowu mootimma uurrinshuwa assitanno qixire, deerra lossate, base soorrate, gaamate, qajeelshunna disippiliine dagate owaante seeri garinni jeefisamasi qorqortanno, assootu so'ro kalaqanturo taashshate qaafo adhitanno.

3. Qoqqowu mootimma loosaasine loosu guma keenate tittirshu biddissa fushshitanno, loosu aana hosiissanno, jeefisamasino ha'runsitanno.

4. Qoqqowu mootimma dagitte owaante ikkadimma nootanna gummame ikkase buuxxanno.

5. Dagitte owaanteti mannu wolqa sunfe noo garinni latisatenna horo uytanno gede assate hayyo kalaqqanno, loosu aana hosase harunsitanno.

6. Dagitte owaante uytannorira ikkadimmatenninna jeefishshu gumaamma kaima assino baatooshshunna

ይከታተላል፡፡

24. የክልሉን የሳይንስና የቴክኖሎጂ ፍላጎት ይለያል፣ ከሚመለከታቸዉ አካላት ጋር በመመካከር ፍላጎቱ የሚሟላበትን ሁኔታ ያመቻቻል፡፡

25. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር በክልሉ የቴክኖሎጂ ፓርኮች እንዲቋቋሙ ያደርጋል፡፡

26. ዓላማውን ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

ኘ) የፐብሊክ ሰርቪስና የሰው ሀብት ልማት ቢሮ

1. የክልል መንግስት ሠራተኞች ምልመላና መረጣ በብቃት ላይ የተመሰረተ እንዲሆን ያደርጋል፣ለስራ መደቦች የሚያስፈልጉ የትምህርት፣ የሥልጠናና የስራ ልምድ አጠቃላይ መመዘኛዎችን ያወጣል፣ ስራ ላይ ያውላል፡፡

2. በክልሉ የመንግስት መስሪያ ቤት የሚካሄድ ቅጥር፣ የደረጃ ዕድገት፣ ዝውውር፣ ድልድል፣ ሥልጠናና ዲሲፕሊንበፐብሊክ ሰርቪስ ሕግ መሰረት እየተፈፀሙ መሆናቸውን ይቆጣጠራል፣ የአሰራር ስህተት ከተፈፀመ የእርምት እርምጃ ይወስዳል፡፡

3. የክልሉ የመንግስት ሰራተኞች የስራ ውጤት መመዘኛ ዝርዝር መመሪያ ያወጣል፣ በስራ ላይያዉላል፣ ተፈፃሚነቱ ይከታተላል፡፡

4. የክልሉ መንግስት ፐብሊክ ሰርቪስ ብቃት ያለውና ውጤታማ መሆኑን ያረጋግጣል፡፡

5. የፐብሊክ ሰርቪሱ የሰው ኃይል በቀጣይነት በሚለማበት ጥቅም ላይ የሚውልበትን ስልት ይቀይሳል፣ ተግባራዊነቱንም ይከታተላል፡፡

jawaachishate amuraati loosu aana hosanno gede assitanno, gumaamimmasi keentanno, hasiisiro woyyeessate qaafo adhitanno.

7. Qoqqowu mootimma loosaasine akatoomme ha'runsate amuraati loosu aana hosanno gede assitanno, jeefishshasi harunsitanno.

8. Qoqqowu mootimma loosaasine gashshootu seerubba garunni loosu aana hosansa harunsitanno, buuxxanno.

9. Mootimmate haandaari dhuka kaajjishate looso massagganno, mootimmate handaari owaante sufamino garinni woyyaabbannonna gummaame ikkitanno hayyo kalaqqanno, loosu aana hosase harunsitanno, keentanno.

10. Qoqqowu mootimma uurrinshuwa tantano gara ikkase buuxxanno, tantano woyyeessate xiinxallo aana irko assitanno.

11. Qoqqowu mootimma uurrinshuwa mannu wolqa horoonsi'nanni gara keentanno, woyyeessate hedo shiqishshanno, fajjiniro loosu aana hosase buuxxanno.

12. Qoqqowu mootimma uurrinshuwa owaante uynanni bikka, koffeenya shiqinshaninna tirranni amanyooti qixxaawasinna loosu aana hosasi buuxxanno.

13. Dagitte owaanteti mannu jiro massagonna uurrinshate tajete amadooshshi mittu garinni amadamannonna loosamanno gede assitanno, mereerima tajete bue ikkite horo uytanno.

14. Qoqqowu mootimma uurrinshuwa mannu jiro gashshoote aliidimmatenni massagganno, loosu

6. ለፐብሊክ ሰርቫንቱ በብቃትና በአፈጻፀም ውጤታማነት ላይ የተመሰረተ የክፍያና የማበረታቻ ሥርዓት እንዲዘረጋ ያደርጋል፣ ውጤታማነቱን ይገመግማል፣ አስፈላጊውን የማሻሻያ እርምጃ ይወስዳል፡፡

7. የክልል መንግስት ሰራተኞች ሥነ-ምግባር መከታተያ ስርዓት እንዲዘረጋ ያደርጋል፣ አፈጻፀሙን ይከታተላል፡፡

8. የክልል መንግስት ሰራተኞች አስተዳደር ሕጎች በትክክል ስራ ላይ መዋላቸውን ይከታተላል፣ ያረጋግጣል፡፡

9. የመንግስት ዘርፍ አቅም ግንባታ ስራዎችን ያስተባብራል፣ የመንግስት ዘርፍ አገልግሎት በቀጣይነት የሚሻሻልበትና ውጤታማ የሚሆንበትን ስልት ይቀይሳል ተግባራዊነቱንምይከታተላል፣ ይገመግማል፡፡

10. የክልል መንግስት መስሪያ ቤቶችን አደረጃጀት አግባብነትን ይመረምራል፣ በአደረጃጀት ማሻሻያ ጥናቶች ላይ አስፈላጊውን ድጋፍ ይሰጣል፡፡

11. የክልሉ የመንግስት መስሪያ ቤቶችን የሰው ሃይል አጠቃቀም ይገመግማል፣ ማሻሻያ ሃሳቦችን ያቀርባል፣ ሲፈቀድም ሥራ ላይ መዋሉን ያረጋግጣል፡፡

12. በክልል መንግስት መስሪያ ቤቶች የአገልግሎት አሰጣጥ ስታንዳርድ፣ የቅሬታ አቀራረብና አፈታት ሥርዓት መዘርጋቱንና ተግባራዊ መደረጉን ያረጋግጣል፡፡

13. የፐብሊክ ሰርቪሱ የሰው ሀብት አመራርና የተቋማዊ መረጃዎች ሥርዓት በወጥነት እንዲዳብርና እንዲተገበር ያደርጋል፣ ማዕከላዊ የመረጃ ምንጭ ሆኖ ያገለግላል፡፡

14. የክልሉን የመንግስት መስሪያ ቤቶችን የሰው ሀብት አስተዳደር በበላይነት ይመራል፣ የስራ አመራር መመሪያዎችና የአፈፃፀም መስፈርቶችን ያዘጋጃል፣

massago biddisuwanna jeefishshu bikkaancho qixxeessitanno, jeefisiissanno.

15. Mootimmate loosaasine damooza, barru hoshshonna addi addi horaamishsha woyyeessate xiinxallo assitanno, fajjiniro loosu aana hossanno gede assitanno.

16. Seeru garinni qoqqowu mootimma loosaasine wommete diri aleenni loosu aana keeshshiishate shiqqanno xa'mora gumulo uytanno.

17. Deerru deerrunkunni kalaqamanno danchu gashshootinna muishshu qarra xiinxallotenni bada, bandoonni qarrira hayyo qixxeessatenni tirranni gara harunsitanno, irkissanno.

18. Qarra tirtanno xiinxallo assatenni mootimmate owaante aana dagate kasseenya buuxisiisate looso loossanno.

19. Mootimmate loosaasine gashshooti yoo mine tantantanno, garimma noo seerinni massagamanno gede assitanno.

20. Hexxose loosu aana hosiisate hasiissanno wole loossa loossanno.

P) Kominikeeshinete Hajo Biiro

1. Qoqqowu mootimmanna pirezidantichu fooni xawisaancho ikkite loossanno.

2. Qoqqowu mootimma mashalaqqe mereershunni maareekkitenna qineessite hajo la'annonsa bissaranna miidiyaho hasiishshu bikkinni tuqissanno.

3. Qoqqowu mereershi sekitere loosu minnaha kominikeeshinetenna miidiyu xaadooshshi looso qineessitanno.

4. Qoqqowu mootimma dagate xaadooshshi looso

ያስፈፅማል፡፡

15. የመንግስት ሰራተኞችን የደመወዝ፣ የልዩ ልዩ አበሎችና ጥቅማ ጥቅሞች ማሻሻያ ያጠናል፣ ሲፈቀድም ስራ ላይ እንዲውሉ ያደርጋል፡፡

16. በሕግ መሰረት የክልል መንግስት ሰራተኞችን ከጡረታ ዕድሜ ክልል በላይ በአገልግሎት ላይ ስለማቆየት በሚቀርቡ ጥያቄዎች ላይ ውሳኔ ይሰጣል፡፡

17. በየደረጃው የሚታዩ የመልካም አስተዳደርና የኪራይ ሰብሳብነት ችግሮችን በጥናት መለየት፣ ለተለዩ ችግሮች ስልቶችን በመንደፍ የአፈታት ሂደት ይከታተላል፤ ይደግፋል፡፡

18. የፋይዳ ጥናት በማድረግ በመንግስት አገልግሎት ላይ የህዝብ እርካታን የማረጋገጥ ሥራን ይሰራል፡፡

19. የመንግስት ሠራተኞችን አስተዳደር ፍርድ ቤት ያደራጃል፣ አግባብ ባለው ሕግ መሠረት እንዲመራ ያደርጋል፡፡

20. ዓላማውን ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

አ) የኮሚዩኒኬሽን ጉዳዮች ቢሮ

1. የክልሉን መንግስት እና የርዕሰ መስተዳድሩ ቃል አቀባይ ሆኖ ያገለግላል፡፡

2. የክልሉን መንግስት ኢንፎርሜሽን በማእከል አደራጅቶ ለሚመለከታቸው አካላት እና ለሚዲያ እንደአስፈላጊነቱ ያሰራጫል፡፡

3. የክልሉ ማዕከል ሴክተር መስሪያ ቤቶችን የኮሚዩኒኬሽን እና የሚዲያ ግንኙነት ስራ ያስተባብራል፡፡.

4. የክልሉን መንግስት የህዝብ ግንኙነት

loossanno, konforaanse, hasaawu battalanna ikkitubba qineesitanno.

5. Qoqqowu pirezidantichinna mootimmate miidiyu xaadooshshi looso loossanno.
6. Gobbate giddonna gobbate gobbaydi miidiy odeessaanora hasiisanno bikkinni yanna yannatenni xawishsha uytanno.
7. Miidiya qorqoratenna tittirshu xawishsha qixxeessatenni mashalaqqe pirezidantichahonna hasiisanno bikkinni hajo la'annonsa bissara sayissanno.
8. Miidiyu ikkito aana xiinxallo assitanno, rippoorte qixxeessatenni pirezidantichahonna hasiisanno bikkinni hajo la'annonsa bissara sayissanno.
9. Yanna yannatenni daga yaadissanno hajubba aana barrunnitanna lamalannita dagate hedo gamba assitanno, pirezidantichahonna hasiisanno bikkinni hajo la'annonsa bissara sayissanno.
10. Jawa dagatenna mootimmate hajubbanna polise aana dagate lao xiinxallo assitanno, hajo la'annonsa bissara shiqishshanno.
11. Qoqqowu mootimma mashalaqqenna sokka tuqissanno.
12. Mootimmate mashalaqqe webisayte fantanno, yanna yannatenni heedhanno mashalaqqe mootimmatenni loosamino loosonna jeefishsha hajo la'annonsa bissara iillitanno gede assitanno, ha'runsitanno.
13. Miidiyu bacihimma lopho jawaachishshanno, miidiyu mootimmatenna dagate mereero hee'rannosi loosu xaadooshshe qineessitanno, dagate xa'mo hajo la'anno mootimmate bisinni dawaro afidhanno gede assitanno, qara qara qoqqowunna gobbate deerrinni heedhanno

ስራዎች ያከናውናል፤ ኮንፈረንሶች፣ ፓናል ውይይቶችን እና ሁነቶችን ያደራጃል፡፡

5. የክልሉን ርዕሰ መስተዳደር እና መንግስት የሚዲያ ግንኙነት ስራ ያከናውናል፡፡
6. ለአገር ውስጥ እና ለውጭ ሚዲያ ጋዜጠኞች እንደየአስፈላጊነቱ በየወቅቱ መግለጫ ይሰጣል፡፡
7. የሚዲያ ሞኒተሪንግና እና ትንታኔ ስራ እያከናወነ መረጃውን ለርዕሰ መስተዳደሩ እና እንደአስፈላጊነቱ ለሚመለከታቸው አካላት ያስተላልፋል፡፡
8. የሚዲያ አዝማሚያ ጥናት ያከናውናል፤ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለርዕሰ መስተዳድሩ እና እንደ አስፈላጊነታቸው ለሚመለከታቸው አካላት ያስተላልፋል፡፡
9. በየወቅቱ ህዝብን በሚያሳስቡ ጉዳዮች ላይ ዕለታዊ እና ሳምንታዊ የህዝብ አስተያየት መረጃዎችን ያሰባስባል፤ ለርዕሰ መስተዳድሩ እና እንደ አስፈላጊነታቸው ለሚመለከታቸው አካላት ያስተላልፋል፡፡
10. በትላልቅ የህዝብ እና መንግስት ጉዳዮች እና ፖሊሲዎች ላይ የህዝብ አመለካከት ጥናት ያከናውናል፤ ለሚመለከታቸው አካላት ያቀርባል፡፡
11. የክልሉን መንግስት መረጃ፤ ኢንፎርሜሽን እና መልዕክት በቋሚነት ያሰራጫል፡፡
12. የመንግስት የመረጃ ድህረ ገጽ ይከፍታል፣ በየጊዜው የሚገኘው መረጃ በመንግስት የተሰራ ስራና አፈፃፀም ወደሚመለከተው እንዲደርስ ያደርጋል፣ ይከታተላል፡፡
13. የሚዲያ ብዙህነት ዕድገት ያበረታታል፣ ሚድያ ከመንግስትና ከህዝብ ጋር የሚኖረው የስራ ግንኙነት ያስተባብራል፣ የህዝብ ጥያቄ አግባብ ባለው የመንግስት አካል ምላሽ እንዲሰጥበት ያደርጋል፣ ዋና ዋና ክልላዊና ሃገራዊ ፍፃሜና ኩነት

ikkito hasiisanno miidiyinni sa’anno gede injeessitanno.

14. Miidiyahonna dagate xaadooshshi hajora hasiisanno biddissa fushshitanno, loosu aana hosasi harunsitanno.

15. Qoqqowunniha mashalaqqetenna kominikeeshinete looso federaalete mootimma loosi ledo xaadisanno loosu xaadooshshenna halama kalaqqanno, jeefisiissanno.

16. Gobboomunna qoqqowu deerri mashalaqqete, kominikeeshinetenna miidiyu sekitere polisenna seeri qoqqowu giddo loosu aana hosansa harunsitanno.

17. Federaalenniha egensiishshu seera kaima assatenni egensiishshu loosi ikkadimma buuxisiisate taje uytanno, harunsitanno.

18. Qoqqowuniha dancha su’ma kaajjishate looso loossanno.

19. Hexxose loosu aana hosiisate hasiissannota wole loossa loossanno.

Q) Pilaanetenna Latishshu Biiro

1. Qoqqowunnita seeda, mereerimanna harancho yanna mixo qixxeessitanno, jeefishsha harunsitanno, keentanno, rippoorte qixxeessatenni hajo la’annonsa bissara shiqishshanno.

2. Qoqqowu mootimma kappitaale pirojektubba hornyi xiinxallo assitanno, keentanno, kaajjishiishshanno.

3. Qoqqowu hundi gashshootu taqqubbara dirunniha jajju beehaachi afi’ri-mala qixxeessitanno, Qoqqowu Amaale minira shiqishatenni kaajjishiishshanno.

4. Qoqqowunnita kappitaale pirojektubba jeefishsha

ተገቢው የሚዲያ ሽፋን የሚሰጥበት ሁኔታዎችን ያመቻቻል፡፡

14. ለሚዲያና ለህዝብ ግንኙነት የሚያገለግል መመሪያ ያወጣል፣ በስራ ላይ መዋሉን ይከታተላል፡፡

15. የክልሉን ኢንፎርሜሽን እና ኮሚዩኒኬሽን ስራ ከፌደራሉ መንግስት ስራ ጋር የሚያቀናጅ የስራ ግንኙነት እና ትብብር ይፈጥራል፤ ያስፈጽማል፡፡

16. አገራዊ እና ክልላዊ የኢንፎርሜሽን፤ የኮሚዩኒኬሽን እና የሚዲያ ሴክተር ፖሊሲዎች እና ሕጎች በክልሉ መተግበራቸውን ይከታተላል፡፡

17. የፌደራል የማስታወቂያ ህጎችን መሰረት በማድረግ የማስታወቂያ ስራ ብቃት ማረጋገጫ ይሰጣል፤ ይከታተላል፡፡

18. የክልሉን ገጽታ ግንባታ ተግባራትን ያከናውናል፡፡

19. ዓላማውን ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

ከ) ፕላንና ልማት ቢሮ

1. የክልሉን የረጅም፣ የመካከለኛና የአጭር ጊዜ ዕቅድ ያዘጋጃል፤ አፈፃፀማቸውን ይከታተላል፤ ይገመግማል፤ ሪፖርት በማዘጋጀት ለሚመለከታቸው አካላት ያቀርባል፡፡

2. የክልሉን መንግሥት የካፒታል ፕሮጀክቶች የአዋጭነት ጥናት ያካሂዳል፤ ይገመግማል፤ ያስፀድቃል፡፡

3. በክልሉ ለታችኛው የአስተዳደር ዕርከን ዓመታዊ የሀብት ማከፋፈያ ቀመር ያዘጋጃል፣ ለክልሉ ምክር ቤት እንዲጸድቅ ያቀርባል፡፡

4. የክልሉን የካፒታል ፕሮጀክቶችን አፈፃፀም ክትትልና ግምገማ ያደርጋል፤

harunsatenni keentanno, yannitte rippoorte qixxeessite hasiissanno bissara shiqishshanno.

5. Maakiro ikkonoomete polise jeefishshi xiinxallo ha’rissanno.

6. Qoqqowunnita latishshu xe’nenna latate dhuki xiinxallo assitanno.

7. Qoqqowinnita dagoomittenna miinju akati xiinxallo assitanno.

8. Qoqqowu mereerima yanna maakiro ikonoome hanqafo, Faynaansete Biiro ledo xaadde qixxeessitanno, kaajjishiishshanno.

9. Qoqqowunita diru jiro geeshsha hedate taje qixxeessitanno, Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Minira shiqishatenni kaajjishiishshanno.

10. Qoqqowunnita miinju, dagoomittenna baattote ofolla taje gamba assitanno, maarekkitanno, tittirsha qixxeessatenni horoonsi’raanote tuqissanno.

11. Qoqqowunnita dagoomitte, miinju latishshi tuqishshinna baattote ofolla xawissanno atilaasenna kaarta qixxeessitanno.

12. Qoqqowu mootimma loosu minna loosinsa qeechinni qixxeessitanno istaatistikisete taje gamba assate, maareekkate, tittiratenninna horoonsi’raanote iillitanno gede assate hattono deerrasenna silaanchimmase agadhitino garinni qixaabbanno gede irko, harunsonna odiite assitanno, tajete odiite gumi garinni hasiissanno taashshote qaafo adhitanno.

ወቅታዊ ሪፖርት በማዘጋጀት አግባብነት ላላቸው አካላት ያቀርባል፡፡

5. የማክሮ ኢኮኖሚ ፖሊሲ አፈፃፀም ጥናት ያካሂዳል፡፡

6. የክልሉን የልማት ክፍተት እና የመልማት አቅም ጥናት ያደርጋል፡፡

7. የክልሉን የማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ገፅታ ጥናት ያደርጋል፡፡

8. የክልሉን የመካከለኛ ጊዜ የማክሮ ኢኮኖሚ ከፋይናንስ ቢሮ ጋር ተናቦ ማዕቀፍ ያዘጋጃል፤ ያስፀድቃል፡፡

9. የክልሉን ዓመታዊ የሀብት ግመታ ሰነድ ያዘጋጃል፤ ለክልሉ መስተዳድር ምክር ቤት በማቅረብ ያስፀድቃል፡፡

10. የክልሉን የኢኮኖሚ፣ የማህበራዊና መልክአ ምድራዊ መረጃዎችን ይሰበስባል፤ ያደራጃል፤ ትንተና በማድረግ ለተጠቃሚዎች ያሰራጫል፡፡

11. የክልሉን ማህበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊ ልማት ስርጭትንና የመልክዓ ምድራዊ ገፅታን የሚያሳይ አትላስና ካርታ ያዘጋጃል፡፡

12. የክልሉ መንግሥት መስሪያ ቤቶች በሥራቸው ኃላፊነት የሚያመነጩትን ስታቲስቲካዊ መረጃዎችን የማሰባሰብ፣ የማደራጀት፣ የመተንተንና ለተጠቃሚዎች ተደራሽ እንዲሆን የማድረግ እንዲሁም ስታንዳርዱንና ጥራቱን ጠብቆ እንዲዘጋጅ ድጋፍ፣ ክትትል እና ኦዲት ያደርጋል፣ በመረጃዎች ኦዲት ግኝት መሠረት ተገቢውን የማስተካከያ እርምጃ ይወስዳል፡፡

13. የክልሉን የመረጃ ክፍተት ለማሟላት የጥናትና ምርምር ሥራዎችን ያከናውናል፡፡

13. Qoqqowunnita tajete foonqe taashshate xiinxallotenna xiinxaawote looso loossanno.

14. Qoqqowunnita istatistiksete taje amanyoote yannitte assatenni mootimmate loosu minnara irko uytanno, looso qineessitanno, massagganno.

15. Dagaallo hajubba latishshu mixo giddo amade loosu aana hosiisa lainohunni mootimmatenna mootimmannita ikkitinokki uurrinshuwa qineessitanno.

16. Dagaallo hajubba lainohunni dagoomunna gashshootu bissa huwanyo kaajjishate dandiisiissanno rosunna kakkayishshu looso loossanno.

17. Dagaallonna latishshu hajubba lainohunni xiinxallotenna xiinxaawote looso loossanno.

18. Qoqqowoho dagaallote polise loosu aana hosiisate, jeefishshaho kaa’litanno biddissubbanna maanuwalla fushshitanno.

19. Mittu mittunku gashshootu taqqira heedhanno Dagaallote Amaale Minna kaajjishatenna gutamaano bissa qineessatenni ontu dirita dagaallote pirogiraame qixxeessitanno, Dagaallote Amaale Minira shiqishshe kaajjishiishshanno, loosu aana hosase harunsitanno, keentanno, raga wortanno.

20. Mixotenna pirojekitete qixxaawo harunsonna keeno lainohunni dhuka kaajjishate looso loossanno.

21. La’annonsa qoqqowu mootimma bissa ledo halamatenni seeda, mereerimanna harancho yannanni loosu aana hossanno pirojektuwanna pirogiraamma

14. የክልሉን የስታቲስቲክስ መረጃ ሥርዓት በማዘመን ለመንግስታዊ መስሪያ ቤቶች ድጋፍ ይሰጣል፤ ሥራውን ያስተባብራል፤ ይመራል፡፡

15. የሥነ-ህዝብ ጉዳዮችን በልማት ዕቅድ አካቶ ከመተግበር አኳያ መንግሥታዊና መንግሥታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችን ያስተባብራል፡፡

16. በሥነ-ህዝብ ጉዳዮች የማህበረሰቡንና አመራር አካላትን ግንዛቤ ለማጎልበት የሚያስችሉ የትምህርትና ቅስቀሳ ሥራዎችን ያካሂዳል፡፡

17. የሥነ-ህዝብና ልማት ጉዳዮችን በተመለከተ የጥናትና ምርምር ተግባራትን ያከናውናል፡፡

18. በክልሉ የስነ-ህዝብ ፖሊሲ ለመተግበር፣ ለአፈፃፀሙ የሚረዱ መመሪያዎች እና ማንዋሎች ያወጣል፡፡

19. በየአስተዳደር እርከኑ የሚገኙትን የሥነ-ህዝብ ምክር ቤቶችን በማጠናከርና ባለድርሻ አካላትን በማስተባበር የአምስት ዓመት የሥነ-ህዝብ ፕሮግራም ያዘጋጃል፣ ለሥነ-ህዝብ ምክር ቤቱ በማቅረብ ያፀድቃል፣ ተግባራዊነቱን ይከታተላል፣ ይገመግማል፣ አቅጣጫ ያስቀምጣል፡፡

20. በዕቅድና ፕሮጀክቶች ዝግጅት ክትትልና ግምገማ ዙሪያ የአቅም ግንባታ ሥራዎችን ተግባራዊ ያደርጋል፡፡

21. ከሚመለከታቸው የክልሉ የመንግስት አካላት ጋር በመተባበር በረጅም፣ በመካከለኛ እና በአጭር ጊዜ የሚተገበሩ የተቀናጁ ፕሮጀክቶችና ፕሮግራሞች እንዲዘጋጁ ያደርጋል፣ ከተፈቀዱ በኋላም

qixxaabbanno gede assitanno; fajjanturo loosu aana hosansa harunsitanno.

22. Maakiro ikonoomete xiinxallo ha’rissanno; xiinxallote guma mootimmate shiqishshanno.

23. Hexxose loosu aana hosiisate hasiissanno wole hajubba loossa loossanno.

R) Saadate Jiro Latishshi Biiro

1. Saadate jiro (mini saada, diida, qulxu’menna wkl.) latishshi handaara halashshate kaa’litanno polise, istraateeje, seera qixxeessitanno, fajjinanni woyte loosu aana hosase harunsitanno, qorqortanno, jeefisiissanno.

2. Saadate jiro latishshi ekistenshiine paakeeje qixxeessatenni jeefissanno, jeefisiissanno, harunsitanno, ekistenshiinete ha’rinshono xiinxallotenni woyyaabbanno gede assitanno.

3. Qoqqowu giddo afamanno saadate sircho latishshu laayyonni baddanno, istiraatejike mixo qixxeessitanno, loosu aana hosiissanno, harunsitanno, qorqortanno.

4. Qoqqowu giddo laalchimmansanninna xibba gargadhate dhukinni afantinore saadate sircho agarate haja la’annonsa bissa ledo halante loossanno.

5. Hegeraame ikkitino saadate sagale shiqishsha buuxisiisate woyyaabbino saadate sagale latishshi loossa loossanno, kalaqamu jiro latishshinna agarooshshi ledo xaadisse lattanno gede assitanno, qineessitanno.

6. Saadate laalchonna laalchimma lossate kaa’litannori

ተግባራዊ መሆናቸው ይከታተላል፡፡

22. የማክሮ ኢኮኖሚ ጥናት ያካህዳል፣ የጥናቱ ውጤት ለመንግስት ያቀርባል፡፡

23. ዓላማውን ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

ኸ) የእንስሳት ሀብት ልማት ቢሮ

1. የእንስሳት ሀብት (የቤት እንስሳት፣ ንብ፣ ዓሣና ወዘተ.) ልማት ዘርፍን ለማስፋፋት የሚረዳ ፖሊሲ፣ ስትራቴጂ፣ ህጎችን ያዘጋጃል፣ ሲፈቀዱም በሥራ ላይ መዋላቸዉን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣ ያስፈፀማል፡፡

2. የእንስሳት ሀብት ልማት ኤክስቴንሽን ፓኬጆችን በማዘጋጀት ይፈጽማል፣ ያስፈጽማል፣ ይከታተላል፣ የኤክስቴንሽን ሥርዓቱን በማጥናት እንዲሻሻል ያደርጋል፡፡

3. በክልሉ ዉስጥ የሚገኙ የእንስሳት ዝሪያዎችን በልማት ቀጠናዎች ይለያል፣ ስትራቴጂክ ዕቅድ ያዘጋጃል፣ ይተገብራል፣ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፡፡

4. በክልሉ ዉስጥ ምርታማነታቸዉንና በሽታን በመቋቋም የታወቁ የእንስሳት ዝሪያዎችን ለመጠበቅ ጉዳዩ ከሚመለከታቸዉ ጋር በቅንጅት ይሰራል፡፡

5. አስተማማኝ የእንስሳት መኖ አቅርቦትን ለማረጋገጥ የተሻሻለ የመኖ ልማት ሥራዎችን ያከናውናል፣ ከተፈጥሮ ሀብት ልማትና ጥበቃ ጋር አቀናጅቶ እንዲለማ ያደርጋል፤ ያስተባብራል፡፡

6. የእንስሳት ምርትና ምርታማነት ማሳደጊያ ግብዓት አቅርቦት ያመቻቻል፣ እንዲባዙም ያደርጋል፡፡

7. ክልል አቀፍ የእንስሳት በሽታ ቁጥጥር

shiqishsha injeessitanno, hala'litanno gede assitanno.

7. Qoqqowu deerrinni saadate xibbi qorqorshi isitiraateeje qixxeessitanno, jeefisiissanno, hasiisiro qaafo adhitanno.

8. Gargarooshshe kaima assitino saadate fayyimma owaante uytanno, saadate xibbi buuxo assanna qorqorshu loossa loossanno.

9. Keeraanchimmasinna isilanchimmasi agarantino maalinna saadate laalchi dagate shiqanno gede saada gorrinanni baycho maalu buuxo assitanno, deerra agarino saada gorrinanni mini baadiyyetenna quchummate minamanno gede harunsonna irko assitanno.

10. Eeliidi tantanora saadate xagishshi kilinike owaante uytanno.

11. Saadatenna saadate laalchi latishshinna daddali, saadate xagishshi owaante aate looso loossanno bissara fultinonna fultanno ikkadimmate buuxishshi safaraano garinni ikkadimmate keeno assitanno, taje uytanno, haaronsitanno, qinaambetenni harunsonna qorqorsha assitanno.

12. Qoqqowu giddo saadate daddali doogga baddanno, fooliishshote mereershi uurranno gede assitanno, kuwaarantinenna fattashate mereershubba tantanatenni qoqqowu giddo, qoqqowunni fultannonna e'anno saadda qorqortanno, multanno qoqqowubbanna federaalete mootimma bissa ledo halamatenni loossanno.

ስትራቴጂ ይነድፋል፣ ያስፈፅማል፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ እርምጃ ይወስዳል፡፡

8. መከላከልን መሰረት ያደረገ የእንስሳት ጤና አገልግሎት ይሰጣል፣ የእንስሳት በሽታዎች ምርመራ፤ አሰሳና ቁጥጥር ሥራዎችን ያካሂዳል፡፡

9. ደህንነቱና ጥራቱ የተጠበቀ የሥጋና የእንስሳት ተዋፅኦዎች ለህብረተሰቡ እንዲቀርቡ በቄራዎች የሥጋ ምርመራ እንዲካሄድ ያደርጋል፣ ደረጃቸዉን የጠበቁ ቄራዎች በገጠርና በከተሞች እንዲገነቡ ክትትልና ድጋፍ ያደርጋል፡፡

10. በተዋረድ ባሉ አደረጃጀቶች የእንስሳት ህክምና ክሊኒክ አገልግሎት ይሰጣል፡፡

11. ለእንስሳትና እንስሳት ተዋጽኦ ልማትና ንግድ፣ ለእንስሳት ህክምናና ክልኒክ አገልግሎት ለሚሰማሩ አካላት በወጡና በሚወጡ የብቃት ማረጋገጫ መስፈርቶች መሰረት የብቃት ምዘና ያደርጋል፣ ማስረጃ ይሰጣል፣ በቅንጅት ክትትልና ቁጥጥር ያደርጋል፡፡

12. በክልሉ ዉስጥ የእንስሳት ንግድ የጉዞ መስመሮችን ይለያል፣ ማረፊያ ጣቢያዎች እንዲቋቋሙ ያደርጋል፣ የኳራንታይንና የፍተሻ ማዕከላትን በማደራጀት በክልሉ ዉስጥ፤ ከክልሉ የሚወጡና የሚገቡ እንስሳትን ይቆጣጠራል፣ ከአጎራባች ክልሎችና ከፌዴራል መንግስት አካላት ጋር በትብብር ይሰራል፡፡

13. የእንስሳት ምርትና ምርታማነት

13. Saadate laalchonna laalchimma lossinanninna woyyeessate kaa’litannori shiqishsha injeessitanno, qineesitanno.

14. Saadate jiro latishshinna agarooshshira hasiissanno kaimu latishshuwa uurritannonna hala’litanno gede assitanno, aliidimmatenni massaganno, gashshitanno.

15. Saadate jiro latishshi looso loossannorira loosidhe galtinorira, allaa’lite galtinoriranna dureeyyete isilanchonna deerrase agadhitino saadanna saadate laalcho shiqishshanno gedenna owaante uytanno gede dhuka kaajjishate loosonna ogimmate irko assitanno.

16. Hajo la’annonsa mootimmatenna mootimmannita ikkitinokki bissa ledo halamatenni loossanno.

17. Qoqqowunnita saadate jiro latishshi taje yannitte doogonni gamba assitanno, maarekkitanno, tittirshunni xawissanno, horote aana hossanno gede assitanno.

18. Saadate jiro latishshi aana leeltannota dancha rosichuwa gamba assite maarekkatenni wole qooxeessuwara afantanno dancha rosichuwa ledo xaadisatenni hala’litanno gede assitanno.

19. Hexxose loosu aana hosiisate hasiissannota wole loossa loossanno.

S. Daddalunna Dikkote Latishshi Biiro

1. Daddalu hala’lanno gede injitino ikkito kalaqantanno assitanno.
2. Qoqqowu giddo daddalo halashshatenna kaajjishate lifixa dikki’rote amuraatenna gara ikkitinoti daddalu loosi ha’rinsho hala’litanno gede assitanno.

ማሳደጊያና ማሻሻያ ግብዓቶች አቅርቦት ያመቻቻል፣ ያስተባብራል፡፡

14. የእንስሳት ሀብት ልማትና ጥበቃ የሚያስፈልጉ መሰረተ ልማቶች እንዲቋቋሙና እንዲስፋፉ ያደርጋል፤ በበላይነት ይመራል፤ ያስተዳድራል፡፡

15. በእንስሳት ሀብት ልማት ለተሰማሩ አርሶ አደሮች፣ አርብቶ አደሮችና ባለሀብቶች ጥራትና ደረጃዉን የጠበቀ እንስሳትና የእንስሳት ተዋፅኦ እንዲያቀርቡና አገልግሎት እንዲሰጡ የአቅም ግንባታ ሥራና የሙያ ድጋፍ ይሰጣል፡፡

16. ከሚመለከታቸዉ መንግስታዊና መንግስታዊ ካልሆኑ አካላት ጋር በቅንጅት ይሰራል፡፡

17. የክልሉን የእንስሳት ሀብት ልማት መረጃ በዘመናዊ መልኩ ያሰባስባል፣ ያደራጃል፣ ይተነትናል፣ ጥቅም ላይ እንዲዉል ያደርጋል፡፡

18. በእንስሳት ሀብት ልማት ላይ የሚገኙ መልካም ተሞክሮዎችን በመቀመርና ከሌሎች አካባቢዎች ከሚገኙ ምርጥ ተሞክሮዎች በማጣጣም እንዲስፋፋ ያደርጋል፤

19. ዓላማውን ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

ወ) ንግድና ገበያ ልማት ቢሮ

1. ንግድ እንዲስፋፋ የተመቻቹ ሁኔታዎች እንዲፈጠሩ ያደርጋል፡፡
2. በክልሉ ውስጥ ንግድን ለማስፋፋትና ለማጠናከር ቀልጣፋ የግብይት ሥርዓትና ተገቢ የንግድ አሠራር እንዲሰፍን

3. Garimma noosi seeri garinni daddalu borreessishshinna fajjote owaante uytanno; illaallissanno; rigiddanno; daddalu taje qixxeessitanno.

4. Seerunni addi garinni wolu jeefisiisaanchu bisira aamammohu noo gedeenni hee’reenna seerimale giwirinnu laalcho doyissa illaallissanno; harunsitanno; seeru garinni qaafo adhitanno.

5. Seerunni addi garinni wolu jeefisiisaanchu bisira aamammohu noo gedeenni hee’reenna dikki’rote amuraate aliidimmatenni massagganno; harunsitanno; irko assitanno.

6. Garimale daddalu assoote gargarate dandiisiissannoha wo’ma amuraate diriirsitanno; daddalu seeri ayirrisamasi buuxxanno; jeefishshansa harunsitanno.

7. Qoqqowoho noohu dikkote xaadooshshi amuraati shiqishshanna hasatto mereersinoha ikkanno gede hayyo maltanno; loosu aana hosansa harunsitanno; illaallissanno.

8. Qoqqowu giddo laashshinanni laalchi gobbate babbaxxino qarqariranna gobbate gobbaanni afantanno dikkote doorshuwara shiqanno gede dikkote xaadooshshe kalaqate loossanno.

9. Dikkote foonqe leeltanno udiinninna owaante handaarrara qoqqowu mootimma doorammo garinni foonqe wonshitanno amaale xiinxallo kaima assatenni burqissanno; mootimmate shiqishshanno; fajjiniro loosoho hosanna gumaamimma harunsitanno.

10. Seeru garinni geexi’raanote agarooshshe assitanno; daddalu udiinninna owaante tuqishsha qorqortanno.

ያደርጋል፡፡

3. አግባብ ባለው ሕግ መሠረት የንግድ ምዝገባና ፈቃድ አገልግሎት ይሰጣል፣ ይቆጣጠራል፣ ይሰርዛል፣ የንግድ መዝገብ ያደራጃል፡፡

4. በህግ በልዩ ሁኔታ ለሌላ አስፈፃሚ አካል የተሰጠው እንደተጠበቀ ሆኖ ህገ-ወጥ የግብርና ምርቶች ዝውውር ይቆጣጠራል፣ ይከታተላል፣ በህግ አግባብ እርምጃ ይወስዳል፡፡

5. በህግ በልዩ ሁኔታ ለሌላ አስፈፃሚ አካል የተሰጠው እንደተጠበቀ ሆኖ የግብይትን ሥርዓት በበላይነት ይመራል፣ ይከታተላል፣ ድጋፍ ይሰጣል፡፡

6. ተገቢ ያልሆነ የንግድ አሰራርን ለመከላከል የሚያስችል የተሟላ ሥርዓት ይዘረጋል፣ የንግድ ሕጎች መከበራቸውን ያረጋግጣል፣ አፈፃፀማቸውን ይከታተላል፡፡

7. በክልሉ ያለው የገበያ ትስስር ሥርዓት አቅርቦትንና ፍላጎትን ያማከለ እንዲሆን ስልቶችን ይቀይሳል፣ ሥራ ላይ መዋላቸውን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፡፡

8. በክልሉ ውስጥ የሚመረቱ ምርቶች በአገሪቱ የተለያዩ አካባቢዎች እና ከሀገር ውጭ በሚገኙ የገበያ አማራጮች ላይ የሚቀርቡበትን የገበያ ትስስር ለመፍጠር ይሰራል፡፡

9. የገበያ ክፍተት በሚታይባቸው የዕቃ እና አገልግሎት ዘርፎች የክልሉ መንግስት በተመረጠ አኳኃን ክፍተቱን የሚሞላበትን ምክረ-ሀሳብ ጥናትን መሰረት በማድረግ ያመነጫል፣ ለመንግስት ያቀርባል፣ ሲፈቀድም ተግባራዊነቱንና ውጤታማነቱን ይከታተላል፡፡

10. በሕግ መሰረት ለሸማቾች ጥበቃ ያደርጋል፣ የንግድ እቃዎችንና አገልግሎቶችን ሥርጭት ይቆጣጠራል፡፡

11. Garimma noo bisinni waagu qorqorsha assinoonninsare qara daddalu udiinninna owaante loosu aana hosansa illaallissanno.

12. Gadachanno Itophiyu deerri noonsa daddalu udiinninna owaante deerru safaraano wonshansa qorqortanno; qixxeessinoonninsa deerri woroonni ikkite leeltinori aana qaafo adhitanno.

13. Gobboomunnihu seeru garihu bikku amuraati garunni loosu aana hosasi illaallissanno.

14. Daddalu handaarunna ogimmate maamarra uurritanno gede jawaachishshanno; uurrinsoonnireno kaajjitanno gede assitanno.

15. Daddalo halashshate ragaanni quchumunna baadiyye hattono quchumma insa insanaawa assitanno xaadi kaajjara istiraateeje qixxeessitanno; loosu aana hosiissanno.

16. Egizibishiinetenna piromoshiinete looso aliidimmatenni massagganno; ha’runsitanno; illaallissanno.

17. Giwirinnu laalchi gumi silanchimma agaranteenna hasiissanno dikko gobbate giddoonna gobbate gobbaanni afidhanno hayyo malte loossanno.

18. Hexxose jeefisiisate kaa’litannota wole loossa loossanno.

15. <u>Biirote Sooreessi woy Qaru Dayrektere woy Qaru Loosu Ha’risaanchi woy Komishineerete Hundaanchimma, Biilloonyenna Loosu Qeecha</u>

1. Hundaanchimmasi jeefisiisaancho uurrinsha hundaancho ikkitino mootimmate bisi sooreessira ikkitanno.

11. አግባብ ባለው አካል የዋጋ ቁጥጥር የተደረገባቸውን መሠረታዊ የንግድ ዕቃዎችና አገልግሎቶች መተግበራቸውን ይቆጣጠራል፡፡

12. አስገዳጅ የኢትዮጵያ ደረጃ ያላቸው የንግድ ዕቃዎችና አገልግሎቶች የደረጃውን መስፈርት ማሟላታቸውን ይቆጣጠራል፤ ከተዘጋጀላቸው ደረጃ በታች ሆነው በተገኙት ላይ እርምጃ ይወስዳል፡፡

13. የሀገሪቱን ሕጋዊ ሥነ- ልክ ሥርዓት በአግባቡ መተግበሩን ይቆጣጠራል፡፡

14. የንግድ የዘርፍና የሙያ ማህበራት እንዲቋቋሙ ያበረታታል፣ የተቋቋሙትንም እንዲጠናከሩ ያደርጋል፡፡

15. ንግድን በማስፋፋት ረገድ የከተማና የገጠር፣ የከተሞች የእርስ በርስ ትስስር እንዲጠናከር ስትራቴጂ ይቀይሳል፣ ተግባራዊ ያደርጋል፡፡

16. የኤግዚብሽንና ፕሮሞሽን ስራዎችን በበላይነት ይመራል፣ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፡፡

17. የግብርና ምርት ውጤቶች ጥራታቸው ተጠብቆ ተገቢውን ገበያ በአገር ውስጥና በውጭ እንዲያገኙ ስልት ቀይሶ ይሰራል፡፡

18. ዓላማውን ለማስፈጸም የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡፡

15. <u>የቢሮ ኃላፊ ወይም ዋና ዳይሬክተር ወይም ዋና ሥራ አስኪያጅ ወይም ኮሚሽነር ተጠሪነት፣ ሥልጣንና ተግባር</u>

1. ተጠሪነቱ አስፈጻሚ ተቋሙ ተጠሪ ለሆነበት የመንግስት አካል ኃላፊ

2. Gaamaminota jeefisiisaancho uurrinsha aliidimmatenni massaganno; roorrimmatenninna xa'mamaanchimmatenni loosanno.

3. Massaganno uurrinshara seerunni aamantino biilloonyenna loosu qeecha loosu aana hossanno gede harunsonna massagooshshe aanno.

4. Massaganno uurrinshara gaammoonni faynaansenna jajja garunni loosu aana hossanno gede assanno.

5. Uurrinshate akati garinni jeefinsanniha loosaasinete seeri garinni loosaasine qaxaranno; gashshanno.

6. Uurrinshate hundaano uurrinshuwa nooseha ikkiro hundaano uurrinshuwara hasiissanno irkonna massagooshshe aanno.

7. Sayikki bisi ledo assinanni sumiimme heedhuro uurrinsha riqiwanno; jeefisiisanno.

8. Massaganno uurrinsha hundaancho ikkitino bisira yannitte mixonna rippoorte shiqishanno; aamantanno taashshi'ri-tumo loosu aana hosiisanno.

9. Uurrinshate loosira hasiissanno baajeette la'annosi mootimmate bisira shiqishanni kaajjishiishi'ranno; fajjiniro loosu aana hosiisanno; horoonsishsha lainohunni qorqorshu bisira rippoorte assanno.

10. Hasiise leelliro biilloonyisinna loosu qeechisinni gama bade wolu qoqqowu woy hundasiinni noo bisira riqiwotenni aa dandaanno.

11. Hundaancho ikkino bisinninna seerunni aamantannota ledote loossa jeefisanno; jeefisiisanno.

ይሆናል፡፡

2. የተመደበበትን አስፈጻሚ ተቋም በበላይነት ይመራል፣ በኃላፊነትና በተጠያቂነት ይሰራል፡፡

3. ለሚመራበት ተቋም በሕግ የተሰጡ ሥልጣንና ተግባራት ሥራ ላይ እንዲውሉ ክትትልና አመራር ይሰጣል፡፡

4. ለሚመራበት አስፈጻሚ ተቋም የተመደበውን ፋይናንስ እና ንብረት በአግባቡ በሥራ ላይ እንዲውል ያደርጋል፡፡

5. እንደየተቋሙ ባህሪ ተፈጻሚ በሚሆን የሠራተኞች ሕግ መሰረት ሰራተኞችን ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፡፡

6. ተቋሙ ተጠሪ ተቋማት ያሉት እንደሆነ ለተጠሪ ተቋማት አስፈላጊ ድጋፍና አመራር ይሰጣል፡፡

7. ከሶስተኛ ወገን ጋር የሚደረጉ ግንኙነቶች ሲኖር ተቋሙን ይወክላል፣ ያስፈጽማል፡፡

8. የሚመራው ተቋም ተጠሪ ለሆነበት አካል ወቅታዊ ዕቅድና ሪፖርት ያቀርባል፣ የሚሰጡ ግብረ-መልሶችን ሥራ ላይ ያውላል፡፡

9. ለተቋሙ ሥራ የሚስፈልገውን በጀት ለሚመለከተው የመንግስት አካል እያቀረበ ያጸድቃል፣ ሲፈቀድም ሥራ ላይ ያውላል፣ ስለአጠቃቀሙ ለተቆጣጣሪ አካል ሪፖርት ያቀርባል፡፡

10. አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ከሥልጣኑና ተግባሩ በከፊል ለሌላ የክልል ወይም የበታች አካል በውክልና ሊሰጥ ይችላል፡፡

16. <u>Layinki Biirote Sooreessi woy Layinki Qaru Dayrektere woy Layinki Qaru Loosu Ha'risaanchi woy Layinki Komishineere woy Handaaru Sooreessi Hundaanchimma, Biilloonyenna Loosu Qeecha</u>

1. Hundaanchimmasi jeefisiisaancho uurrinsha sooreessira ikkitanno.
2. Uurrinshate sooreessi loosu aana leellannokki yannara sooreessa riqiwe roorrimmatenninna xa'mamaanchimmatenni loosanno.
3. Konni quwira cinaanchu quwi 1 worroonnihu noo gedeenni mittu aleenni layinki sooreessi noo uurrinshara borrote riqiwo aamantinohu woy borrote riqiwo aamantinokki yannara layinki massagaanchimmanni balaxe gaamaminohu sooreessa riqiwe loosanno.
4. Uurrinshunni gaamamino looso jeefisanno; jeefisiisanno.
5. Hundasiinni afantanno loosaasine loosiisanno; irkisanno; qorqoranno.
6. Sooreessunni aamamannoha ledote loossa jeefisanno; jeefisiisanno.

11. ተጠሪ ከሆነበት አካል እና በሕግ የሚሰጡ ተጨማሪ ተግባራትን ይፈጽማል፣ ያስፈጽማል፡፡

16. <u>ምክትል የቢሮ ኃላፊ ወይም ምክትል ዋና ዳይሬክተር ወይም ምክትል ኮሚሽነር ወይም ምክትል ሥራ አስኪያጅ ወይም የዘርፍ ኃላፊ ተጠሪነት፣ ሥልጣንና ተግባር</u>

1. ተጠሪነቱ ለአስፈጻሚ ተቋሙ ኃላፊ ይሆናል፡፡
2. የተቋሙ ኃላፊ ሥራ ላይ በማይገኝበት ጊዜ ኃላፊውን ተክቶ በኃላፊነትና በተጠያቂነት ይሰራል፡፡
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ከአንድ በላይ ምክትል ባለበት ተቋም በጽሁፍ ውክልና የተሰጠው ወይም የጽሁፍ ውክልና ባልተሰጠ ጊዜ በምትክል የሥራ መሪነት ቀድሞ የተመደበ ኃላፊን ተክቶ ይሰራል፡፡
4. በቋሚነት እንዲመራ የተመደበበትን ሥራ ይፈጽማል፣ ያስፈጽማል፡፡
5. በሥሩ የሚገኙ ሠራተኞችን ያሰማራል፣ ይደግፋል፣ ይቆጣጠራል፡፡
6. በኃላፊ የሚሰጡ ተጨማሪ ተግባራትን ይፈጽማል፣ ያስፈጽማል፡፡

GAFA SHOOLE

Addi Addi Woro

17. Jeefisiisaanonna Hundaano Jeefisiisaano Bissa Gashshootu Taqqira Heedhannonsa Tantano

Konni lallawira quwa 9 woy 10 garinni uurrinsoonniri jeefisiisaano bissa qoqqowu giddo heedhanno gashshootu taqqubbra hasiisi garinni tantano heedhansara danditanno. Tittirshu Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Mini fushshanno wodhonni gumulamanno.

18. **Shiikkaancho Woro**

Konni lallawi garinni uurrinsoonni jeefisiisaanonna hundaano jeefisiisaano bissa gashshootu taqqinni tantanonsa kaajjite looso hanaffa geeshsha albaanni nooti jeefisiisaano bissa tantano loosose suffanno.

19. Wodhonna Biddissa Fushshannire

1. Konne lallawa loosoho hosiisate hasiissanno wodho Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale mini fushshara dandaanno.

2. Konne lallawanna lallawa harunsite fultino wodho jeefisiisate biddissuwa konni Lallawira quwa 9 garinni uurrinsoonniri jeefisiisaano bissa fushshitara dandiitanno.

20. Woyyeessinoonni Seerubba

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Jeefisiisaanote Bissa Uurrisatenna Biilloonyenna Loosu Qeecha Murate Fulino Lallawi kiiro 3/2012nna konne Lallawa Woyeessate fulino lallawi kiiro 18/2014 konni lallawinni woyyaawino.

ክፍል አራት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

17. **አስፈጻሚ እና ተጠሪ አስፈጻሚ አካላት በየአስተዳደር እርከን ስለሚኖራቸው አደረጃጀት**

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 9 ወይም 10 መሠረት የተቋቋሙ አስፈጻሚ አካላት በክልሉ ውስጥ በሚገኙ የአስተዳደር እርከኖች እንደ አስፈላጊነቱ አደረጃጀት ሊኖራቸው ይችላል፡፡ ዝርዝሩ መስተዳድር ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ ይወሰናል፡፡

18. **የመሸጋገሪያ ድንጋጌ**

በዚህ አዋጅ መሠረት የተቋቋሙ አስፈጻሚ እና ተጠሪ አስፈጻሚ አካላት በየአስተዳደር እርከኑ አደረጃጀታቸው ተጠናክረው ሥራ እስከሚጀምሩ ነባሩ የአስፈጻሚ አካላት አደረጃጀት ሥራውን ይቀጥላል፡፡

19. **ደንብና መመሪያ ስለማውጣት**

1. ይህንን አዋጅ ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስፈልግ ደንብ መስተዳደር ምክር ቤት ሊያወጣ ይችላል፡፡

2. ይህንን አዋጅ እና አዋጁን ተከትሎ የወጣ ደንብን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን በዚህ አዋጅ አንቀጽ 9 መሠረት የተቋቋሙ አስፈጻሚ አካላት ሊያወጡ ይችላሉ፡፡

20. **ስለ ተሻሻሉ ሕጎች**

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት የአስፈጻሚ አካላት ማቋቋሚያ፣ ሥልጣንና ተግባር መወሰኛ አዋጅ ቁጥር 3/2012 እና ይህንን አዋጅ ለማሻሻል የወጣዉ አዋጅ ቁጥር 18/2014 በዚህ አዋጅ ተሻሽሏል፡፡

21. Jeefishshu Hee'rannosikki Seeranna Assoote

Konni lallawi ledo kiphi yaannohu aye seeri woy assooti konni lallawinni kamalantino hajora jeefishshu dinosi.

22. Qoossonna Gadacho Saysa

Albi Lallawi garinni uurrite loossanni keeshshitino jeefisiisaanonna hundaano uurrinshubbanni kalaqantino qoossonna gadacho woyyaawino lallawi garinni uurritino labbanno uurrinshubba woy biilloonyunna loosu qeechi ha'rino uurrinshubbara sa'ino.

23. Lallawu Kaajjanno Yanna

Kunni lallawi Maaja 10, 2015 M.D hanafe kaajjinoha ikkanno.

Desta Ledamo

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Pirezidanticha

21. ተፈጻሚነት ስለማይኖረው ሕግና አሰራር

ይህንን አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም ሕግ ወይም አሰራር በዚህ አዋጅ ለተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈጻሚነት የለውም፡፡

22. መብትና ግዴታ ስለማስተላለፍ

በነባሩ አዋጅ ተቋቁመው ሲሰሩ በነበሩ አስፈጻሚ እና ተጠሪ ተቋማት ተፈጥረው የነበሩ መብትና ግዴታዎች በማሻሻያ አዋጁ መሰረት ወደ ተቋቋሙ ትይዩ ተቋማት ወይም ሥልጣንና ተግባራቸው ወደ የሄዱበት ተላልፈዋል፡፡

23. አዋጁ ስለሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከሐምሌ ፲ ቀን ፳፻፲፭ ዓ.ም ጀምሮ የጸና ይሆናል፡፡

ደስታ ሌዳሞ

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት

ርዕሰ መስተዳድር